

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 37

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

64. évfolyam
2021. február 2.

Tartalom

I Állásfoglalások, ajánlások és vélemények

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

Interactio – távülés – az RB 141. plenáris ülése, 2020. 12. 8. – 2020. 12. 10.

2021/C 37/01	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – Az Európai Bizottság 2021. évi munkaprogramja	1
--------------	--	---

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

Interactio – távülés – az RB 141. plenáris ülése, 2020. 12. 8. – 2020. 12. 10.

2021/C 37/02	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Fenntarthatóbb turizmus az uniós városokban és régiókban	8
2021/C 37/03	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Uniós stratégia a vidék újjáélesztésére	16
2021/C 37/04	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A termelőtől a fogyasztóig – a helyi és regionális dimenzió	22
2021/C 37/05	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A gazdasági kormányzás felülvizsgálata	28
2021/C 37/06	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az éghajlatváltozáshoz való előretekinthető alkalmazkodás lehetőségei és szinergiái a fenntarthatóság és az életminőség régiókban és településeken történő javítása érdekében: milyen keretfeltételek szükségesek ehhez?	33
2021/C 37/07	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az éghajlatváltozás hatása a régiókra: az európai zöld megállapodás értékelése	40

2021/C 37/08	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A helyi kormányzás és a képviseleti demokrácia megerősítése új digitális technológiai eszközök révén	47
2021/C 37/09	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A közösségi közlekedés előtt álló kihívások a városokban és a nagyvárosi régiókban	51
2021/C 37/10	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A Bizottság jelentése a „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című bizottsági közlemény végrehajtásáról	57

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – TÁVÜLÉS – AZ RB 141. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2020. 12. 8. – 2020. 12. 10.

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – Az Európai Bizottság 2021. évi munkaprogramja

(2021/C 37/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

tekintettel:

- az Európai Bizottság 2021. évi munkaprogramjára ⁽¹⁾,
- az Európai Bizottság és az RB közötti, 2012. februári együttműködési jegyzőkönyvre,
- a Régiók Európai Bizottsága 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó prioritásairól szóló állásfoglalására ⁽²⁾,
- az RB állásfoglalására a Régiók Európai Bizottságának az Európai Bizottság 2021. évi munkaprogramjára vonatkozó javaslatairól ⁽³⁾,

1. hangsúlyozza, hogy haladéktalanul enyhíteni kell a világválság hatásait, a koronavírus-válság ugyanis tovább mélyíti a meglévő társadalmi, gazdasági és területi egyenlőtlenségeket, amint azt az RB első éves helyi és regionális barométere is mutatja;
2. megismétli, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak központi szerepet kell betölteniük a Covid19-járvány utáni társadalmi-gazdasági helyreállítás menetrendjének kialakításában és végrehajtásában. Támogatja azt az uniós célt, hogy az EU vezető szerepet vállaljon az ökológiai és digitális átállásban. Az RB vállalja, hogy szorosan együttműködik az érdekelt felekkel, hogy számba vegye a Covid19-válság kezelése során eddig levont tanulságokat és előkészítse a jövőre való felkészülést;
3. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy vezessen be gyors eljárást, amelynek célja, hogy kielégítő és tartós megoldást találjon a földközi-tengeri térségben kialakult humanitárius válság problémájára, elsősorban a migránsok életének védelmére, de az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának biztosítására is összpontosítva. Az RB és a helyi és regionális önkormányzatok ehhez a lehető legszorosabb együttműködésüket kínálják fel;
4. támogatja ezért az Európai Bizottságnak azt a megközelítését, hogy az EU politikai prioritásait az éves stratégiai előrejelzési jelentésben vázolja fel. Az RB az uniós helyi és regionális önkormányzatoktól származó adatokkal fogja segíteni e jelentések összeállítását;

⁽¹⁾ COM(2020) 690 final.

⁽²⁾ COR-2020-01392-00-00-RES-TRA (HL C 324., 2020.10.1., 8. o.).

⁽³⁾ COR-2020-02622-00-00-RES-TRA (HL C 324., 2020.10.1., 16. o.).

5. osztja azt a nézetet, hogy az Európa jövőjéről szóló konferenciának a lehető leghamarabb meg kell kezdődnie. Az RB-nek mint a helyi és regionális önkormányzatok szószólójának a konferencia valamennyi testületébe történő teljes körű bevonása lehetővé tenné, hogy a projektet közelebb hozzák az európai polgárokhoz, és mélyrehatóbban átgondolják az uniós politikák, folyamatok és intézményi keret szükséges változtatásait. Az RB kitart amellett, hogy az Európa jövőjéről szóló konferenciával kapcsolatos valamennyi nyilvános konzultáció során maximális pluralizmust kell biztosítani;
6. arra kéri a többi európai intézményt, hogy működjenek együtt az RB-vel abban, hogy kidolgozzák a polgárokkal a helyi és regionális önkormányzatokon keresztül folytatandó állandó és strukturált párbeszéd egy kísérleti modelljét, amely az uniós döntéshozatali folyamat javítását is szolgálhatná;
7. megismétli, hogy – különösen az aktív szubszidiaritás megfelelő alkalmazása és a többszintű kormányzás elveinek érvényesítése révén – be kell vonni a helyi és regionális önkormányzatokat az uniós szakpolitikák kialakításába és végrehajtásába, és pedig mindenekelőtt azokon a területeken, ahol a helyi és regionális önkormányzatokra vezető szerep hárul. Az RB üdvözli az Európai Bizottság azon döntését, hogy bővítse az RB részvételét a jövőállósági platformban. Vállalja, hogy a kormányzati csoporton és az erre a célra létrehozott RegHub alcsoporton keresztül előmozdítja a platform célkitűzéseit. Rámutat, hogy a REFIT-felülvizsgálat során nagyobb hangsúlyt kell helyezni a helyi és regionális szempontokra;
8. ismételten arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a 2021–2027-es időszakra szóló partnerségi megállapodások és programok előkészítése során szorosan kövesse nyomon a partnerségi magatartási kódex alkalmazását, és biztosítsa, hogy a helyi és regionális önkormányzatok bevonása teljes körű partnerséget jelentsen. Az európai szemeszter irányítása során nagyobb mértékben kell támaszkodni a partnerség és a többszintű kormányzás elveire, különösen mivel a szemeszter iránymutatást nyújt a 2021–2027-es kohéziós politikai programokhoz, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz;
9. gondosan értékelni fogja az új saját forrásokra vonatkozó jogalkotási javaslatokat, különös tekintettel azoknak a helyi és regionális pénzügyekre és a polgárookra gyakorolt lehetséges hatásaira;
10. hangsúlyozza, hogy tisztázni kell a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (HRE) és a kohéziós politika által helyi és regionális szinten biztosított finanszírozás közötti kölcsönhatásokat, és – különösen a HRE és a tagállamok kapcsán – kéri, hogy a jövőbeli nemzeti reform- és beruházási tervek kidolgozása történjen egyszerre horizontális és alulról felfelé építkező módon. Ösztönzi továbbá az uniós intézmények és érdekelt felek képviselőinek széles körét, hogy vegyenek részt a 2021. októberi HRE-fórumon;
11. üdvözli az Európai Bizottság arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy az EU fenntartható helyreállítását célzó szakpolitikai keret kiépítése során az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjét és fenntartható fejlődési céljait, valamint a 2015-ös Párizsi Megállapodást vegye alapul;
12. üdvözli az Európai Bizottság „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagját, de úgy véli, hogy szükséges és megvalósítható egy, az Európai Parlament álláspontjával összhangban álló, ambiciózusabb 2030-as kibocsátási célkitűzés. Arra kéri ennek fényében az Európai Bizottságot, hogy az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagban terjesszen elő egy ambiciózus uniós alkalmazkodási stratégiát, amely egyértelműen előtérbe helyezi a helyi és regionális önkormányzatoknak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban betöltött központi szerepét;
13. készen áll arra, hogy az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye Felelősek Glasgow-ban megrendezendő, 26. Konferenciája (UNFCCC COP26) előtt elkészítsen egy közös COP26-ütemtervet, amelynek célja az EU kötelezettségvállalásának bemutatása minden szinten, valamint a szubnacionális kormányzatok által a Párizsi Megállapodásban és az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményében betöltött szerep és az azokhoz nyújtott hozzájárulás népszerűsítése. A kötelezettségvállalás bemutatása során az RB hangsúlyozni fogja a városok és régiók szerepét az éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedéseknek az iparral, az egyetemekkel, a polgárokkal és a különböző közösségekkel való gyakorlati együttműködés révén történő végrehajtásában és felgyorsításában;
14. rámutat, hogy az importáruk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusra vonatkozóan bejelentett javaslat szorosan kapcsolódik a kibocsátáskereskedelmi rendszer felülvizsgálatához. A harmadik országokbeli és az uniós vállalkozások közötti megkülönböztetés elkerülése érdekében kéri annak alapos értékelését, hogy az ingyenes kibocsátási egységek fokozatos megszüntetése milyen hatással lesz az EU energiaigényes ágazataira;
15. gondosan nyomon fogja követni a méltányos átállást támogató mechanizmus végrehajtását, és javasolja, hogy 2021 második felében rendezzenek meg egy a méltányos átmenettel foglalkozó fórumot, hogy levonják a végrehajtás kezdeti politikai következtetéseit;

16. úgy véli, hogy a többszintű éghajlat- és energiapolitikai párbeszédet tovább kell népszerűsíteni és ki kell terjeszteni a zöld megállapodás valamennyi területére. Sürgeti, hogy teljes mértékben ismerjék el a városok és régiók szerepét az éghajlatváltozás mérséklésében és az ahhoz való alkalmazkodást célzó politikák végrehajtásában, és kéri, hogy az európai éghajlati paktum révén hozzanak létre egy hatékony többszintű irányítási keretrendszert. Ennek fényében az RB üdvözlí az Európai Bizottság azon vállalását, hogy közös cselekvési tervet terjeszt elő a zöld megállapodás végrehajtására vonatkozóan, amelynek része lehetne egy a zöld megállapodás szubnacionális szintű végrehajtása terén elért eredményeket nyomon követő európai regionális eredménytábla;

17. hangsúlyozza, hogy sürgősen végre kell hajtani az épületkorszerűsítési programra vonatkozó stratégiát, és mechanizmusokat kell bevezetni az átállás helyi sajátosságokhoz és körülményekhez való igazítására, valamint a pénzügyi források és a technikai kapacitás tekintetében fennálló hiányosságok pótlására; valamint kéri, hogy az épületkorszerűsítési program és más intézkedések is kínáljanak széles körű lehetőségeket arra, hogy a régiók, városok és települések közvetlenül hozzáférhessenek az uniós alapokhoz;

18. üdvözlí az Európai Bizottság azon törekvését, hogy a zöld gazdaságélénkítési terv alapvető részeként szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervet készítsen a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozóan. A tervnek és az azt követő jogalkotási aktusoknak az elővigyázatossági megközelítésen, illetve a szennyezés forrásnál történő kezelése és „a szennyező fizet” elvén kell alapulniuk. A cselekvési tervet a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködésben kell kidolgozni és végrehajtani olyan kezdeményezések révén, mint a Zöld város megállapodás, és annak ambiciózus keretet kell meghatározni, figyelembe véve ugyanakkor az egyes uniós tagállamok közötti eltéréseket és különböző körülményeket, és lehetőséget adva az országos és helyi szintű adaptációhoz. A terv középpontjában a kockázatalapú megközelítésnek kell állnia annak biztosítása érdekében, hogy az intézkedéseket ott hajtsák végre, ahol azok a legnagyobb eredménnyel járnak;

19. olyan konkrét célok kitűzését kéri a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv végrehajtása kapcsán, amelyek figyelembe veszik a regionális különbségeket, különösen a hulladékelektkezés megelőzése és a közbeszerzés, valamint a köz-magán társulások terén, mivel ezek ösztönöznék az innovációs technológiákat és azok piaci elterjedését. Szorgalmazza továbbá, hogy ismerjék el a helyi és regionális önkormányzatok által a körforgásos társadalomban betöltött fontos szerepet;

20. elkötelezi magát a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia végrehajtásának támogatása mellett, és vállalja, hogy megvizsgálja a helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulását a beporzók pusztulása által jelentett probléma és a tengeri környezetünkre nehezedő veszélyes nyomás kezeléséhez. Az RB hangsúlyozza a földhasználati és mezőgazdasági gyakorlatok, valamint a fenntartható erdőgazdálkodás szerepét az élőhelyek helyreállításában, valamint valamennyi európai ökoszisztéma és természeti terület ellenálló képességének és tartósságának növelésében. Az RB támogatja az Európai Parlamentnek az Európai Bizottsághoz intézett azon felhívását, hogy tegyen javaslatot egy jogszabályi keretre, amely biztosítja a kellő gondosság kötelező érvényesülését az uniós piacon forgalomba hozott erdészeti és mezőgazdasági termékek és az ökoszisztémákra kockázatot jelentő termékek ellátási láncán belül, ugyanakkor a szintetikus és fosszilis alapú termékekhez képest nem helyez indokolatlan adminisztratív terhet a bioeljárással előállított termékeket kínálókra;

21. kéri, hogy az európai régiókat teljes mértékben vonják be „a termelőtől a fogyasztóig” elnevezésű uniós stratégia végrehajtásába és nyomon követésébe. Kéri az Európai Bizottságot, hogy hatékonyan építse be a zöld megállapodás, valamint különösen a biodiverzitási stratégia és „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia célkitűzéseit a jövőbeli közös agrárpolitikába (KAP) és annak végrehajtásába;

22. sürgeti az uniós intézményeket, hogy a vidéki térségekre vonatkozó új, hosszú távú jövőképet egy uniós vidékstratégiában öntsék formába. Ennek garantálnia kell, hogy a területi kohéziós célkitűzésekkel összhangban valamennyi uniós politikában szerepeljen a vidéki és a városi térségek közötti egyensúly elve, és nagyobb szerepet kell biztosítania a helyi és regionális szintek számára a vidékfejlesztési politikák irányításában;

23. sajnálattal látja, hogy a munkaprogram nem elég ambiciózus a tengerpolitika terén, és hangsúlyozza az élvonalbeli tengerhasznosítási ágazatok és az erős part menti és tengeri régiók stratégiai geopolitikai jelentőségét. Ennek kapcsán arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki átfogó menetrendet a kék iparágak és a tengeri régiók támogatására;

24. vállalja, hogy segíti az uniós zöldkötvény-standardra vonatkozó jogalkotási kezdeményezés kidolgozását, mivel ez rendkívül fontos lenne ahhoz, hogy a fenntartható magán- és állami beruházások elérjék a helyi és regionális szintet;

25. hangsúlyozza, hogy a transzeurópai közlekedési hálózatról (TEN-T) szóló rendelet felülvizsgálata keretében foglalkozni kell a határokon átnyúló közlekedési infrastruktúra hiányzó összeköttetéseivel, valamint a legkülső régiókkal való összeköttetések javításával;

26. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság vállalta, hogy jogalkotási javaslatot terjeszt elő a platform-munkavállalók munkafeltételeinek javításáról. Az RB azt várja továbbá, hogy a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály foglalkozzon a tisztességes távmunkára és a munkahelyi digitális jogokra vonatkozó minimumszabályokkal;

27. sajnálja, hogy 2021-ben nem terveznek a közelmúltban elfogadott fehér könyv nyomán követéseként javaslatot előterjeszteni a mesterséges intelligencia szabályozására;

28. helyi és regionális szinten mutatókat fog kidolgozni a digitális transzformációra vonatkozóan ahhoz, hogy az egyenlőtlenségek kezelése és a digitális szakadék elmélyülésének megelőzése érdekében célokat határozhassanak meg, és felgyorsítsák a digitális platformok és egy nyomonkövetési mechanizmus létrehozását a 2030-as digitális évtizedre vonatkozóan;

29. átfogó uniós megközelítést szorgalmaz az 5G hálózatok biztonságával és ellenálló képességével kapcsolatban, mivel egyre inkább kulcsfontosságú a széles sávú kapcsolat és az 5G helyi és regionális szintű kiépítése a városi, a vidéki, a hegyvidéki és a távoli területeken, valamint a kevésbé fejlett régiókban;

30. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy erősítse meg az uniós iparstratégia helyi adottságokat figyelembe vevő dimenzióját – kiterjesztve annak ágazati hatályát és megerősítve az uniós szintű politikai koordinációját – nevezetesen azáltal, hogy bevonja az RB-t és a regionális kormányokat az ipari fórumba és az Európai Nyersanyagszövetségbe, hogy a régiók és városok felelősséget vállalhassanak az iparáguk előtt álló kettős feladat – a zöld átállás és a digitális transzformáció – teljesítéséért, kiaknázva az e stratégiában a gazdaság diverzifikációja szempontjából rejlő lehetőségeket, továbbá azáltal, hogy az ipart bekapcsolja a szakoktatási rendszerekbe, hogy az új foglalkozások betöltéséhez megfelelő készségprofilokat lehessen kifejleszteni;

31. az erre készen álló városokkal és régiókkal együtt be fogja mutatni, hogy az EKT-központok hogyan segíthetnek a helyi alapú regionális innovációs ökoszisztémák kialakításában, és egész Európára kiterjedő együttműködésük révén hogyan járulhatnak hozzá az intelligens fenntartható növekedés felgyorsításához és az innovációs szakadék megszüntetéséhez Európában;

32. tekintettel arra, hogy a Covid19-világjárvány gazdasági következményei erősen sújtják a kkv-kat az uniós régiókban, és súlyosbítják az olyan krónikus problémákat, mint a finanszírozáshoz való elégtelen hozzáférés és a késedelmes kifizetések, továbbá figyelembe véve a kkv-k eltérő struktúráit és szükségleteit, valamint az Európa-szerte eltérő gazdasági és intézményi feltételeket, azt javasolja, hogy az Európai Bizottság erősítse meg a kkv-stratégia helyi és regionális irányítását. Az RB a maga részéről vállalja, hogy – elsősorban az európai vállalkozói régiók (EVR) hálózatán keresztül – együttműködik az Európai Bizottsággal és az üzleti szférával egy célravezető kkv-teszt továbbfejlesztésében és alkalmazásában;

33. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe a helyi és regionális érdekelt feleknek azokat a nehézségeit, amelyek megakadályozzák őket abban, hogy teljes mértékben kihasználják az egységes piac előnyeit. Ennek kapcsán várakozással tekint az egységes piac akadályairól szóló frissített jelentés elé, illetve azok elé az intézkedések elé, amelyeket az Európai Bizottság kíván meghozni a szolgáltatási irányelv teljes körű végrehajtásának biztosítása érdekében. Az RB azt is kéri az Európai Bizottságtól, hogy terjesszen elő egy új, továbbfejlesztett javaslatot a szolgáltatási útvéltre vonatkozóan;

34. üdvözli, hogy az Európai Bizottság hangsúlyt fektet a méltányos gazdaságról szóló csomagra, és várakozással tekint a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv elé, amelyhez az adatok és a szakpolitikai megközelítés szempontjából nagyobb mértékben kellene használni a szociális eredménytábla eszközét. Az RB támogatni fogja a pillér helyi és regionális dimenzióját, és ennek érdekében aktív szerepet vállal a 2021. évi portói szociális csúcstalálkozót megelőző konferencián. Ezenkívül az RB együtt fog működni az Európai Bizottsággal a helyi állásbörzékre vonatkozó kezdeményezés kidolgozásában;

35. várakozással tekint az új munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai keret elé. Ezzel összefüggésben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy 2021-ben gyorsítsa fel az ezzel kapcsolatos munkát, hogy végre megvalósuljon az 50 foglalkozási expozíciós határérték meghatározására irányuló célkitűzés, amit eredetileg 2020-ra tűztek ki;

36. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat be kell vonni a szociális gazdaságra vonatkozó, erős regionális és helyi dimenzióval rendelkező cselekvési terv kidolgozásába;

37. üdvözli, hogy az Európai Bizottság is kiáll az eredetileg az RB által szorgalmazott gyermekgarancia mellett, amely megerősítené a gyermekek társadalmi befogadását és jólétét, valamint előmozdítaná a gyermekek jogainak érvényesülését;

38. azt kéri, hogy a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos stratégia ambiciózus és mérhető célokat fogalmazzon meg és minden politikaterületre terjedjen ki. Egyetért a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény céljaival, és azt kéri, hogy az Európai Bizottság nyújtson támogatást az egyezmény helyi és regionális szintű, gyakorlati megvalósításához;

39. megjegyzi, hogy a 2021. évi munkaprogram kilenc olyan különböző területen rendelkezik az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések felülvizsgálatáról, amely rendkívül fontos a helyi és regionális önkormányzatok számára. Ezért vállalja, hogy aktívan részt vesz a felülvizsgálatban. Ehhez az RB fel fogja használni az uniós szakpolitikák végrehajtásának felülvizsgálatát célzó regionális központok hálózatával (RegHub) folytatott konzultációt. A RegHub ugyanis már elemzi az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra és a regionális támogatásokra vonatkozó keretet;

40. üdvözli, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési záradékának aktiválásával olyan rugalmasságot biztosítanak, amely gyorsan és határozottan alkalmazható szakpolitikai koordinációs intézkedéseket tesz lehetővé. Hangsúlyozza, hogy ez a fajta mentesítés mindaddig fontos, amíg a világjárvány kezelése miatt a hatóságoknak rendkívüli költségekkel kell szembenéznük, és amíg nem vonhatók le a tanulságok a jelenlegi Covid19-válságból, és nem vagyunk alaposan felkészülve jövőbeli válságokra;

41. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a munkaprogram nem tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek támogatnák a fenntartható fellendülést az idegenforgalmi ágazatban, amely Európa-szerte jelentős gazdasági ágazatnak számít a régiók és a helyi megélhetés szempontjából, és amelyet súlyosan érintett a válság. Ismét hangsúlyozza, hogy elegendő pénzügyi forrást kell biztosítani és egy koordinált regionális megközelítést kell meghatározni az ágazat megmentésére és egy hosszú távú európai idegenforgalmi politika kidolgozására;

42. egyértelmű köztes célokat és ezekkel arányos eszközöket szorgalmaz ahhoz, hogy 2025-ig meg lehessen valósítani az európai oktatási térséget. Támogatja az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megteremtse az egész életen át tartó tanulás kultúráját és megkönnyítse a pályamódosítást az EU-ban, és kéri, hogy a jövőbeli egyéni tanulási számlák és a mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítése keretében (figyelembe véve, hogy a felsőoktatás alapvető vezérelve továbbra is a szakképzés) vezessék be a fiatalok számára a „minimális képesítések és készségek garanciáját”, amelyet valamennyi tagállamban el kell ismerni;

43. várakozással tekint az elé, hogy az intelligens és fenntartható szakosodás előmozdítása, valamint a társadalmi innováció és befogadás, az innovációs ökoszisztémák helyi és regionális szintű támogatása érdekében az Európai Bizottsággal közösen teljes mértékben kiaknázzák a tudáscsereplatform által kínált lehetőségeket; A tudáscsereplatformmal, valamint „A tudomány és a régiók találkozása” kezdeményezéssel kapcsolatos kísérleti tevékenységek megvalósítását javasolja az Európai Bizottsággal együtt a makrorégiók szintjén, valamint az innovációs politika és az intelligens szakosodás előmozdítása érdekében;

44. hangsúlyozza, hogy támogatni kell a helyi és regionális önkormányzatokat az uniós tagjelölt országokban és az EU szomszédságában lévő partnerországokban, segíteni kell őket az EU stratégiai prioritásainak megvalósításában, és el kell kerülni, hogy tovább növekedjenek a már meglévő különbségek. Az a végső cél, hogy a Covid19-világjárványt követően hatékonyabb legyen az újjáépítés, és közösségi szinten megerősödjön az ellenálló képesség;

45. üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy közleményt tesz közzé a déli szomszédsággal való megújított partnerségről, és a barcelonai folyamat 25. évfordulója fényében hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a Földközi-tenger északi és déli partvidékei közötti szövetségeket. Ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy az európai szomszédságpolitika kulcsfontosságú eszköz a közös kihívások kezelése szempontjából, és hangsúlyozza, hogy annak sikere a regionális és helyi szervek megfelelő szerepvállalásától függ;

46. határozottan támogatja az Európai Bizottságot abban, hogy fenntartsa vezető szerepét a szabályokra épülő multilateralizmus megerősítésében, és hogy a fenntartható fejlődési célokat a WTO reformjának hangsúlyos elemévé tegye. Úgy véli, hogy ez a kezdeményezés, valamint vele együtt a kereskedelemről és a fenntartható fejlődésről szóló fejezetekben foglaltak hatékonyabb érvényesítése segíteni fog abban, hogy a harmadik országokban javuljanak a szociális, a környezeti és az éghajlatvédelmi normák;

47. megérti, hogy bizonytalanságok övezik az Egyesült Királysággal jelenleg folyó tárgyalásokat, de mélyszéges csalódottságát fejezi ki amiatt, hogy a 2021. évi munkaprogram egyáltalán nem utal az EU és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatokra, annál is inkább, mivel a brexitnek közvetlen és drámai hatása van számos uniós helyi és regionális önkormányzatra. Ezért várakozással tekint a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalékokra vonatkozó európai bizottsági javaslat elé, és úgy véli, hogy ezt a tartalékalapot úgy kell kialakítani, hogy az ne csak a tagállami szintű gazdasági visszaeséseket kezelje, hanem figyelembe vegye a brexit területi dimenzióját is;

48. üdvözli, hogy az Európai Bizottság szerint is fontos, hogy – elsősorban az egyenlő versenyfeltételek megteremtésével, a közbeszerzéssel és a fenntartható vállalatirányítással kapcsolatban bejelentett jogalkotási kezdeményezések révén – megvédjék az uniós vállalatokat és az egységes piacot a tisztességtelen kereskedelmi és versenygyakorlatokkal szemben. Az RB arra kéri az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy folytassák a tárgyalásokat a kereskedelmi szabályérvényesítésről szóló rendeletről, a kettős felhasználású termékek kivételéről szóló javaslatról és a WTO kormánybeszerezésekről szóló többoldalú megállapodásához kapcsolódó nemzetközi közbeszerzési eszközről;

49. javasolja, hogy a jogi kritériumok szempontjából az Európai Bizottság javítsa és erősítse meg a kohéziós politika és a versenypolitika állami támogatásokra vonatkozó kerete közötti kapcsolatot annak érdekében, hogy elkerülhetők legyenek a technikai akadályok és a szűk keresztmetszetek, amelyek gátolják ezek elemeinek megfelelő végrehajtását, különös tekintettel az Európai Szociális Alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap által társfinanszírozott, az állami támogatásokra vonatkozó szabályok által érintett intézkedésekre;

50. megismétli, hogy az egészségügyi unió kialakításába be kell vonni a helyi és regionális önkormányzatokat is, mivel ezek a legtöbb tagállamban komoly feladatokat látnak el a közegészségügy területén. Ezzel összefüggésben üdvözlí, hogy az Európai Bizottság meg akarja erősíteni a határokon áterjedő súlyos egészségügyi veszélyek felderítésére és az azokra való reagálásra szolgáló uniós keretet – ennek mentén megerősítve a meglévő ügynökségek szerepét és létrehozva az Európai Orvosbiológiai Kutatási és Fejlesztési Ügynökséget. Ennek kapcsán üdvözlí az európai egészségügyi unióra vonatkozó csomagot, amelynek célja a nemzeti koordináció megerősítése az EU-n belül, valamint az emberi egészséget fenyegető veszélyekkel szembeni jobb uniós szintű védelemre, megelőzésre, felkészültségre és válaszra irányuló meglévő struktúrák és mechanizmusok megerősítése. Az RB ismételten hangsúlyozza, hogy ezekbe az új mechanizmusokba be kell vonni a regionális és helyi egészségügyi szolgáltatókat, és a mechanizmusoknak segíteniük kell a gyógyszerek, valamint az orvosi és kórházi felszerelések biztosítását is. Az RB határozottan támogatja azt a javaslatot is, amely szerint – az RB európai egészségügyi vészhelyzeti mechanizmusra vonatkozó javaslatához hasonlóan – lehetőséget kell teremteni az EU számára arra, hogy olyan uniós vészhelyzetet jelentsen be, amely fokozott koordinációt eredményezne, és lehetővé tenné a válsággal kapcsolatos termékek kifejlesztését, felhalmozását és beszerzését;

51. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ellenőrizze a tisztességtelen állami támogatási gyakorlatokat, melyeket számos olyan szereplő alkalmaz, akik kihasználják az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes európai keretrendszert, miközben valós kockázata van annak, hogy negatívan befolyásolják az egységes piac megfelelő működését, és hozzon korrekciós intézkedéseket;

52. üdvözlí az európai egészségügyi adattér létrehozására irányuló európai bizottsági javaslatot, de kéri, hogy a rendszerek interoperabilitásának biztosítása, valamint az adminisztratív és pénzügyi terhek minimalizálása érdekében végezze el a javaslat alapos helyi és regionális szintű hatásvizsgálatát;

53. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kezdjen párbeszédet az RB-vel, illetve azokkal a régiókkal, amelyek érdeklődést mutatnak a határokon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló irányelv közelgő értékelése iránt;

54. megismétli, hogy az új migrációs és menekültügyi paktum szerinti jövőbeli javaslatoknak tiszteletben kell tartaniuk a szubszidiaritás elvét, és a szolidaritásra kell épülniük – különösen a migrációs nyomás frontvonalában lévő régiók vonatkozásában. A paktumnak el kell ismernie azt az alapvető szerepet is, amelyet a helyi és regionális önkormányzatok játszanak a migránsok fogadásában és integrációjában, és közvetlen európai támogatást kell rendelkezésre bocsátania ezekre a feladatokra. Hangsúlyozza továbbá, hogy mindenképpen kezelni kell a migráció kiváltó okait, valamint a származási és tranzitországokkal együttműködve küzdeni kell az emberkereskedelem ellen. Készen áll az együttműködésre: helyi és regionális önkormányzatoktól származó adatokkal tud szolgálni, valamint állandó csatornákat tud kialakítani a helyi és regionális önkormányzatok és az Európai Bizottság közötti politikai párbeszédhez;

55. megismétli, hogy együtt kíván működni az Európai Bizottsággal egy olyan közös projekten, amelynek célja, hogy regionális és helyi szintű oktatás és kultúra révén előmozdítsa Európa elkötelezettségét az uniós értékek, identitások és polgárság védelme iránt; megismétli az Európai Bizottsághoz intézett, az RB 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó prioritásain alapuló felhívását, hogy hajtsa végre az EU-ban élő kisebbségek fokozottabb védelmét célzó sikeres európai polgári kezdeményezésben szereplő javaslatokat;

56. kéri, hogy a határigazgatásban részt vevő valamennyi tagállam és régió közötti koordináció megerősítése révén szavatolják a schengeni térségen belüli szabad mozgást. Az uniós polgárok nagyra értékelik azt, hogy szabadon mozoghatnak – különösen a Covid19-válság kapcsán a közelmúltban tapasztalt korlátozások, valamint annak fényében, hogy ez a szabadság az európai polgárság szerves része és az európai identitás kiépítésének kulcsfontosságú eleme;

57. határozottan kiáll a Covid19-válság által súlyosan érintett kulturális és kreatív ágazatok mellett, illetve szorgalmazza, hogy a helyreállítás során legyen természetes a szolidaritás. Azt kéri, hogy az Ursula von der Leyen elnök által bejelentett, az épületkorszerűsítési program részét képező új európai Bauhausnak legyen erős, kulturális örökséggel kapcsolatos dimenziója, amely ötvözi a teljesítményt a találékonysággal;

58. továbbra is elvárja, hogy az Európai Bizottság terjesszen elő egy irányelvjavaslatot a nők és férfiak egyenlő díjazása elvének a bérek átláthatósága révén történő megerősítéséről, és ismét arra kéri az Európai Bizottságot, hogy javasolja egy tanácsi határozat elfogadását, amely – a 2020–2025 közötti időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia nyomán – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 83. cikkének (1) bekezdése értelmében a nemi alapú erőszak minden formáját különösen súlyos bűncselekménynek nyilvánítja. Arra kéri emellett az Európai Bizottságot, hogy tegyen meg mindent annak érdekében, hogy az EU csatlakozzon a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló európai tanácsi Egyezményhez (azaz a 2011-es isztambuli egyezményhez), és üdvözlí, hogy 2021-es munkaprogramjában erre utalást is tesz az Európai Bizottság;

59. örömmel fogadja továbbá, hogy az Európai Bizottság kezdeményezi, hogy az uniós bűncselekmények listáját kiterjesszék a kiszolgáltatott csoportok elleni gyűlölet-bűncselekményekre és gyűlöletbeszédre, mindenekelőtt a rasszizmus, az antiszemitizmus és az LGBTI+-személyek elleni diszkrimináció megelőzése és az ezekkel szembeni küzdelem érdekében;

60. arra kéri az uniós intézményeket, hogy zárják le a tárgyalásokat, és fogadják el a határokon átnyúló összefüggésben jogi és közigazgatási akadályok felszámolására irányuló mechanizmusról szóló rendeletjavaslatot, amelynek hosszú távú, jelentős és pozitív hatása lesz a határokon átnyúló együttműködés jövőjére. Hangsúlyozza továbbá, hogy a határon átnyúló közszolgáltatások hatékony létrehozásához és kezeléséhez megfelelő uniós jogi keretre van szükség, amire a jelenlegi válság is jól rávilágított. A jelenlegi keretek gyakran óriási adminisztratív terhekkel és költségekkel járnak, ami arra késztet sok helyi és regionális önkormányzatot, hogy felhagyjon az ilyen szolgáltatásokra vonatkozó terveivel, így viszont az ezekben a régiókban élő európai polgárok hátrányos helyzetbe kerülnek;

61. mivel az Európai Unió politikai és jogi szinten már felismerte a legkülső régiók egyedi helyzetét, arra kéri az Európai Bizottságot, hogy jövőbeli éves munkaprogramjaihoz jó gyakorlatként csatoljon egy mellékletet, amely tartalmazza azokat a konkrét javaslatokat, amelyeket abban az évben a legkülső régiókra irányulóan elő kíván terjeszteni, és amely azonosítja azokat a jogalkotási javaslatokat, amelyek a legkülső régiókra irányuló specifikus intézkedéseket tartalmaznak. Akár az Európai Unió működéséről szóló szerződés 349. cikkén, akár a Szerződés kettős jogalapján alapulnak ezek a jogalkotási javaslatok, vagy csak a Szerződés egy általános ágazati jogalapján, amelynek kapcsán azonban a jogalkotási javaslat de facto megkülönbözteti a legkülső régiókat, ez a melléklet olyan egyéb jogi aktusokat (közleményeket, jelentéseket) is megemlíthet, amelyekkel az Európai Bizottság az év során a legkülső régiókat kívánja célozni;

62. ismételtelen kijelenti, hogy a Covid19-járvány által az Európai Unió legkülső régióiban okozott nagyfokú instabilitásra tekintettel az Európai Bizottságnak 2021 elején frissítenie kell 2017-es, *Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival* című stratégiai közleményét (COM(2017) 623 final, 2017.10.24.), új, hatékony támogatási intézkedéseket terjesztve elő a legkülső régiókra irányulóan szociális, gazdasági, területi és kulturális téren;

63. arra kéri elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Unió Tanácsa német, portugál és szlovén elnökségének, valamint az Európai Tanács elnökének.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – TÁVÜLÉS – AZ RB 141. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2020. 12. 8. – 2020. 12. 10.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Fenntarthatóbb turizmus az uniós városokban és régiókban

(2021/C 37/02)

Előadó:

Manuel Alejandro CARDENETE FLORES (ES/RE), Andalúzia kormányának turizmusért, adminisztratív megújulásért, igazságügyekért és helyi önkormányzatokért felelős miniszterhelyettese

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezető megjegyzések

1. hangsúlyozza, hogy a **turizmus stratégiai ágazat**, az integráció eszköze és a társadalmi-gazdasági fellendülés kulcsa, amely az EU bruttó hazai termékének több mint 10 %-át adja, 26 millió ember számára teremt munkahelyet, és az EU összes kivitelének 6 %-át teszi ki;
2. hangsúlyozza a **közlekedésnek és a mobilitásnak az uniós társadalmi, gazdasági és területi kohézió kulcsaként** betöltött jelentőségét, különös tekintettel az intelligens és fenntartható mobilitási megoldások alkalmazásának szükségességére, különösen azokban a régiókban, amelyek gazdasági fejlődését fokozottan veszélyezteti a légi és tengeri közlekedéstől való kizárólagos függőség;
3. felhívja a figyelmet, hogy az utazók közötti jelentős társadalmi, kulturális, életkori és jövedelmi különbségek a multinacionális vállalatoktól egészen a mikrovállalkozásokig minden vállalkozás számára sokféle lehetőséget kínál. A turisztikai ökoszisztéma olyan ágazatokat foglal magában, mint a szállás, a közlekedés, a gasztronómia, a kultúra, a sport és szabadidő, valamint az utazásszervezői szolgáltatások. Itt mintegy 2,4 millió vállalkozásról beszélünk, melyek több mint 90 %-a kkv;
4. támogatja a Turisztikai Világszervezet (UNWTO) ajánlásait és iránymutatásait, a One Planet jövőképét a turizmus fenntartható helyreállítására irányulóan, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjében szereplő fenntartható fejlődési célok alkalmazását a turizmus és a közlekedés területén;
5. támogatja a **fenntartható turizmusnak** az UNWTO által megfogalmazott definícióját, mely szerint az „olyan idegenforgalom, amely a turisták, az iparág, a környezet és a fogadó közösségek igényeinek kielégítése mellett teljes mértékben figyelembe veszi a jelenlegi és jövőbeli gazdasági, társadalmi és környezeti hatásokat”;
6. hangsúlyozza, hogy a **SARS-CoV-2 okozta válság** drámai módon megváltoztatta a forgatókönyvet, felfoghatatlan számú emberéletet követelt és olyan pusztító gazdasági következményekkel járt, amelyek súlyosan érintik Európát, mivel személyes veszteségeket, súlyos pénzügyi nehézségeket és számtalan vállalat csődjét eredményezték, **különösen a turizmus és a közlekedés területén**;
7. elismeri, hogy ezek a nehézségek még súlyosabban jelentkeznek az EU legkülső régiói esetében, amelyek nagymértékben függenek a turizmustól, és melyeknek gazdasági helyreállítási kilátásait súlyosan veszélyezteti a légi közlekedéstől való szinte kizárólagos függőségük, mert más közlekedési módok használatára nincs lehetőség;
8. hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani azokat a fenntartható turisztikai szolgáltatásokat, amelyek figyelembe veszik Európa gazdag történelmi és kulturális hagyományait, valamint egyedülálló természeti örökségét;

9. emlékeztet a turizmus transzverzális jellegére, amelyre a válság is rámutatott, mivel a turisztikai tevékenység visszaesése nemcsak az olyan ágazatokat érinti, mint a szálloda- és vendéglátóipar vagy a közlekedés, hanem a gazdaság számos, magas hozzáadott értékkel bíró területét is;

10. rámutat, hogy Európának továbbra is proaktív és vezetői hozzáállást kell tanúsítania ebben és az esetleges későbbi válságokban, és időben meg kell hoznia a szükséges intézkedéseket a turisztikai ágazat **összeomlásának elkerülése** érdekében;

11. megjegyzi, hogy a Covid19 okozta jelenlegi egészségügyi válság rávilágított a szűkös erőforrásokkal rendelkező szigeti területek turizmusának rendkívüli sebezhetőségére;

12. emlékezteti a tagállamokat és az EU intézményeit arra, hogy **elegendő pénzügyi forrást kell biztosítani** az ágazat megmentésére és egy a fenntartható és színvonalas turizmust szolgáló **hosszú távú európai turisztikai politika** kidolgozására, amely a környezet tiszteletben tartásán és az éghajlatváltozás elleni küzdelmen alapul;

13. úgy véli, hogy intézkedéseket kell hozni és tovább kell fejleszteni a turizmus és a közlekedés jelenlegi modelljeit, biztosítani kell ezek teljes társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fenntarthatóságát, továbbá úgy kell tekinteni a jelenlegi válságra, mint amely **lehetőséget teremt egy olyan vitafolyamatra, amely megteremtheti a turizmus és a közlekedés ellenálló képességének és jövőbeni fenntarthatóságának alapjait**;

A Covid19 európai turisztikai és közlekedési ágazatra gyakorolt hatása, valamint az EU helyreállításra és ellenálló képességre vonatkozó rövid és középtávú válasza: a turisztikai és közlekedési csomag

14. hangsúlyozza, hogy az UNWTO becslése szerint a globális idegenforgalmi ágazat világméretű válság miatt elszenvedett veszteségei 2020 első öt hónapjában már több mint háromszorosára rúgtak a 2009-es nemzetközi pénzügyi válság során feljegyzett veszteségeknek ⁽¹⁾;

15. szorosabb koordinációt szorgalmaz **a tagállamok között** a kijárási korlátozások és tilalmak bevezetését illetően, az ágazat talpra állításának elősegítése, a turisták tisztánlátása és az utazások ösztönzése érdekében, és üdvözli az Európai Bizottság és az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ arra irányuló kezdeményezéseit, hogy objektív és pontos tájékoztatást nyújtsanak a világméretű válság alakulásáról;

16. hangsúlyozza, hogy a turizmus újraindítása érdekében fontos közös stratégiát elfogadni a személyek EU-n belüli mobilitására vonatkozóan, amely növeli az utazásba vetett bizalmat. Ennek keretében többek között a kiindulási országban az utazás megkezdése előtt kellene elvégezni a Covid19-tesztet, ami lehetővé tenné az utazás biztonságának növelését és a karanténidőszakok elkerülését;

17. üdvözli **az EU-nak a turizmus és a közlekedés megmentésére tett gyors válaszlépését**, különösen az Európai Bizottság *Turizmus és közlekedés 2020-ban és azon túl* című közleményét, valamint az azt kísérő ajánlásokat és iránymutatásokat – a turisztikai és közlekedési csomagot –, amelyek segítettek a tagállamoknak a biztonságos és korlátozás nélküli szabad mozgás helyreállításában és a belső határok újbóli megnyitásában, illetve a likviditási válság kezelésében és a fogyasztói bizalom helyreállításában;

18. üdvözli továbbá az olyan eszközök jóváhagyását, mint **az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keret** ⁽²⁾, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy nagyobb támogatást nyújtsanak a vállalkozások számára; **a szűkéselhelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó új európai eszköz** ⁽³⁾ (SURE), amely hozzájárul a családok jövedelmének szinten tartásához, illetve a gazdaság és a vállalatok humán tőkéjének és termelési kapacitásának megőrzéséhez; a REACT-EU ⁽⁴⁾, amelynek köszönhetően az irányító hatóságok a válság legsúlyosabb hatásainak kezelése érdekében módosíthatják az európai strukturális és beruházási alapok elosztását; **az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap**, amely támogatást nyújt a turisztikai ágazatban a válság következtében állásukat elvesztő embereknek; valamint az olyan projekteket, mint a „Re-open EU” ⁽⁵⁾ online platform, amely naprakész információkat kínál az európai utazási korlátozásokkal, valamint a közegészségügyi és biztonsági intézkedésekkel kapcsolatban;

19. értékeli az Európai Bizottság azon erőfeszítéseit, amelyek az európai vállalatok megmentése érdekében megkönnyítik **az állami támogatások nagyobb volumenű** áramlását, és javasolja, hogy egyes szabályok (ideértve a módosított *de minimis* szabályt is) a válság által különösen sújtott régiókban maradjanak hatályban mindaddig, amíg szükséges;

⁽¹⁾ <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometereng.2020.18.1.4>

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/sa_covid19_temporary-framework.pdf

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0139&from=HU>

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/2020_mff_reacteu_en.pdf

⁽⁵⁾ <https://reopen.europa.eu/hu>

20. sürgeti az összes tagállamot, hogy a sürgős likviditási igények kielégítése, valamint az azonnali működőtőke- és beruházási szükségletek fedezése végett **használjanak fel** a keretrendszer által ideiglenesen megengedett **mindenfajta támogatást**, illetve a válságra való tekintettel tegyék lehetővé a Covid19-járvány kitörése következtében mély válságba került **vállalatok** megmentését⁽⁶⁾, hogy azok kiigazíthassák és fejleszthessék a tevékenységeiket;

21. üdvözli az uniós tagállamok által elfogadott azon intézkedéseket, amelyek a Régiók Bizottsága elnökének szavaival élve „a szolidaritás példájává váltak”, továbbá elengedhetetlennek tartja, hogy az uniós költségvetést és a **helyreállítási tervet** Európa valamennyi városában, régiójában és falvában mielőbb elérhetővé tegyék a városok és vállalkozások számára, hogy megbirkózzanak ezzel a példa nélküli válsággal;

22. kéri megállapodás kidolgozását annak érdekében, hogy valódi partnerség jöjjön létre az összes **kormányzati** szint között, elősegítve a megosztott felelősséget és elkerülve a túlzott központosítást;

23. felkéri az Európai Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködve fogadjon el egy sor EU-specifikus iránymutatást és ellenőrző listát a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy **útmutatást nyújtson** nekik a **katasztrófák első napjaiban**, mielőtt még a nemzeti és uniós intézkedések életbe lépnének, továbbá megjegyzi, hogy a turisztikai és közlekedési csomagban szereplő iránymutatások már kiváló például szolgálnak;

24. fontos első lépésnek tartja a **turisztikai és közlekedési csomag** intézkedéseit, amelyek célja a helyi turisztikai célpontok reagálási képességének javítása a járvány újabb hullámaival és esetleges más olyan katasztrófákkal szemben, amelyek próbára tehetik az ágazat helyreállításra való képességét;

25. úgy véli, hogy a világjárvány miatt sürgősen szükség van a szálloda- és vendéglátóipart, valamint a helyi szintű – például a vidéki turizmussal, a helyi gasztronómiával vagy a helyi hagyományokkal kapcsolatos – turisztikai tevékenységek fejlesztését támogató új stratégiákra. A tendenciák globális szinten megváltoztak, és vonzóbbá váltak a kisebb turisztikai célpontok, az elszigetelt úti célok, ahová családok és kisebb csoportok biztonságosan utazhatnak. Annak érdekében, hogy a turizmus túlélje a következő 2-3 évet, a turistáinkat saját célpontjainkhoz kell irányítanunk;

26. hangsúlyozza, hogy a **Covid19-cel kapcsolatos, a tömegközlekedésben alkalmazott óvintézkedésekből származó költségeket** be lehetne építeni a közszolgáltatási szerződésekbe, elkerülve ezzel, hogy a – többnyire helyi vagy regionális szintű – közlekedési hatóságokra tetemes pénzügyi többletterhek háruljanak;

27. támogatását fejezi ki a **vízummentesség** hosszú távon történő, **fokozatos bevezetésével** kapcsolatban annak érdekében, hogy az növelje a harmadik országokból érkező látogatók számát és ösztönözze a turisták Európába való visszatérését;

28. a koordináció javítása és az információkhoz megfelelő időben való hozzáférés biztosítása érdekében reméli, hogy a jövőben a nemzeti hatóságok az utazási tilalmakkal és ideiglenes határázárral kapcsolatos döntéseiket előzetesen közlik az európai hatóságokkal és a határ menti régiókkal;

29. határozottan támogatja az európai helyreállítási tervet a Covid19-világjárvány által okozott gazdasági és társadalmi károk orvoslása, az európai helyreállítás előmozdítása, valamint a munkahelyek megőrzése és létrehozása érdekében;

A turizmust fenntarthatóbbá kell tenni

30. rámutat, hogy a turizmus az utóbbi években a leggyorsabban növekvő ágazatok egyike volt; ez a növekedés azonban rávilágított a **fenntarthatóság** gazdasági, környezeti és társadalmi **dimenzióinak kiegyensúlyozott fejlesztésével kapcsolatos nehézségekre**;

31. értékeli az Európai Bizottság „Európa, a világ első számú turisztikai célpontja – az európai turizmus új politikai kerete” (2010) és „A part menti és tengeri turisztikai ágazat európai növekedési és foglalkoztatási stratégiája” (2014) című közleményét;

32. rámutat, hogy a turizmusnak jelenleg **olyan nagy jelentőségű, új kihívásokkal kell megküdenie**, mint az éghajlatváltozás, a zsúfoltság növekedése, az infrastruktúrára háruló hatalmas nyomás, a túlzott víz- és energiafogyasztás, a környezet károsodása, melyeket sürgősen és kiemelten kezelni kell, valamint a közösségek identitásának és az eredetiségük iránti tiszteletnek az elvesztése;

⁽⁶⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0112&from=HU>

33. megerősíti, hogy a turizmus példaként szolgálhat a zöld megállapodás által hirdetett fenntartható ökológiai átalakulás során, amely azt a célt tűzte ki, hogy Európa 2050-re az első klímasemleges kontinenssé váljon, gazdasága alkalmazkodjon a digitális korhoz, illetve minél nagyobb mértékben megvalósuljon az egyenlőség és a társadalmi integráció, továbbá határozottan ösztönzi az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy tegyék meg az e célok eléréséhez szükséges lépéseket;

34. elismeri, hogy ezek a célkitűzések csak akkor valósulhatnak meg, ha biztos alapokon nyugszanak, és pontosan meghatározzák a valódi fenntartható fejlődés megvalósításának hatályát, kötelezettségeit és következményeit e tevékenység számára, illetve szilárd elkötelezettséggel garantálják végrehajtásukat;

Az utazáshoz igénybe vett közlekedési módok

35. emlékeztet arra, hogy a **turizmus** számos érdekelt fél összetett értékláncát jelenti, amely **közvetlen kapcsolatban áll a személyszállítási tevékenységekkel**;

36. emlékeztet arra, hogy a turisztikai ágazatnak lépéseket kell tennie annak érdekében, hogy a turizmus valóban a körforgásos gazdaság elvei alapján működjön;

37. megállapítja, hogy az UNWTO és a Nemzetközi Közlekedési Fórum előrejelzései szerint 2030-ig megközelítőleg 25 %-kal fog növekedni a turizmushoz kapcsolódó közlekedés szén-dioxid-kibocsátása;

38. elismeri ezért, hogy meg kell vizsgálni, hogyan javítható az európai városok és régiók közötti összekapcsoltság, és azt meg is kell valósítani, támogatni kell a kevésbé szennyező lehetőségeket, és fel kell tártani, hogyan javítható tovább az intermodalitás a zöld megállapodás végső célkitűzésével összhangban. Üdvözlí továbbá, hogy az Európai Bizottság 2020-ban elindította a **fenntartható és intelligens mobilitásra vonatkozó stratégiát**;

39. határozottan ösztönzi, hogy az EU tagállamai tegyenek közös erőfeszítéseket a fenntartható közlekedési alternatívák hiányának sürgős orvoslása érdekében, illetve ruházzanak be a távolsági vasútvonalak, köztük az éjszakai vonatok fejlesztésébe és kiaknázásába az alacsony szén-dioxid-kibocsátású utazások vonzóbbá tétele érdekében;

40. támogatja, hogy a **légitársaságoknak nyújtott állami támogatásokat tegyék függővé a károsanyag-kibocsátások csökkentésére** vonatkozó célok teljesítésére tett kötelezettségvállalásoktól;

41. megerősíti, hogy ilyen kötelezettségvállalásokat a **többi közlekedési mód** terén is elő kell mozdítani, legyen szó a közúti vagy a tengeri közlekedésről, különös tekintettel – magas környezeti hatások miatt – az üdülési célú hajóutakra;

42. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a **vasúti és a buszközlekedés** (amelyek a helyi és regionális közlekedés kulcsfontosságú módozatait képezik) alacsonyabb **támogatásban** részesül a légi közlekedésnél, ami nagyobb nyomást gyakorol a fenntarthatóbb közlekedési módok finanszírozására, illetve határozott kötelezettségvállalást szorgalmaz azzal kapcsolatban, hogy a vasúti közlekedés révén egész Európában bővítsék a fenntartható mobilitási lehetőségeket, emlékeztetve arra, hogy az Európai Bizottság célul tűzte ki, hogy az EU-ban 2021-ig **növelni kell a vasúti közlekedés fenntartható turizmusban való részesedését**;

43. felhívja a figyelmet annak fontosságára, hogy az európai zöld megállapodásban és az új fenntartható mobilitási stratégiában előirányzott, a légi és tengeri közlekedés szén-dioxid-kibocsátására vonatkozó jövőbeli intézkedések végrehajtása során értékeljék ezeknek az EU legkülső régióira gyakorolt hatását, mivel e régiók gazdasági és társadalmi kohéziója – mind polgáraik mobilitását, mind gazdasági tevékenységeiket illetően – nagymértékben függ a légi és tengeri közlekedéstől;

44. hangsúlyozza, hogy **pénzügyi támogatásra** van szükség annak érdekében, hogy a drámai bevételecsökkenést könnyvelő **tömegközlekedési szolgáltatók** zéró és alacsony kibocsátású járművekből álló, fenntarthatóbb közlekedési flottát alakíthassanak ki;

45. érdeklődését fejezi ki az olyan **kezdeményezések** kidolgozása iránt, amelyek a válságot követően **összekapcsolják a vasúti utazást a kulturális felfedezéssel és a turizmussal**, támogatja a #DiscoverEU programot, valamint szorosan együtt kíván működni az uniós régiók képviselőivel a vasúti turizmus lehetőségeinek előmozdítása érdekében a vasút európai évében – azaz 2021-ben – és azt követően;

46. rámutat annak fontosságára, hogy az **EuroVelo hálózatot** ⁽⁷⁾ a meglévő utak, vasutak vagy belvízi utak hálózatai mellett **újabb transzeurópai közlekedési hálózatként (TEN-T) ismerjék el**, ami biztonságosabb, közvetlenebb, koherensebb és összekapcsoltabb kerékpáros infrastruktúrát eredményez valamennyi kerékpáros számára, illetve amely további jelentős lendületet ad a kerékpáros turizmusnak;

(7) Az egész kontinenst átszelő és összekötő 17 távolsági kerékpáros útvonal európai hálózata.

A természeti környezetre gyakorolt hatások

47. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a globális felmelegedés csökkentheti egyes turisztikai célpontok vonzerejét, sőt akár veszélyeztetheti azok fennmaradását, és megerősíti, hogy a Régiók Európai Bizottsága véleményeiben meghatározott kezdeményezések és politikai intézkedések révén megfelelő időben és a legfrissebb tudományos eredmények alapján elkötelezetten **küzd az éghajlatváltozás ellen**;

48. emlékeztet arra, hogy ez a küzdelem döntő jelentőséggel bír számos, az emelkedő tengerszint által fenyegetett tengerparti és szigeti régió, hóhiány által sújtott síparadicsom, valamint erdőtüzek, áradások vagy hóviharok által megkérdőjelezett területek sorsára nézve ⁽⁸⁾;

49. úgy véli, hogy a turizmus jelentősen hozzájárulhat a **körforgásos gazdaság** kiépítését célul kitűző európai törekvés megvalósulásához, és hangsúlyozza, hogy a régióknak és a városoknak részt kell venniük az arról szóló vitában, hogy helyi szinten hogyan javítható a kérdéssel kapcsolatos tudatosság;

50. ajánlja, hogy a turisztikai és a közlekedési iparág növelje a **klímasemleges termékek** kínálatát a tiszta energia, kevesebb káros vegyi anyag, kevesebb műanyag felhasználása, az esővíz és a háztartási szennyvíz újrahasznosítása ⁽⁹⁾ – ami jelentősen csökkenti az ellátási hálózatot terhelő ivóvíz-igényt –, valamint a hulladékok újrahasznosítása révén, és használja szisztematikusabban ezeket a rendszereket;

51. felhívja a figyelmet arra, hogy **jobb támogatni kell a kerékpáros turizmust**, amely előnyöket teremt a helyi gazdaságok számára azáltal, hogy olyan területeket von be, amelyeket a hagyományos turizmus nem érint, és helyi vállalkozások szolgáltatásait veszi igénybe; ezenkívül az ehhez szükséges infrastruktúra a helyi lakosok számára is jobb összeköttetéseket biztosít, ami elősegíti a helyi közösségek hosszú távú fenntarthatóságát;

52. támogatja a Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság keretében működő, a hajók hasznos élettartamának a végét vizsgáló európai hajóipari munkacsoport fenntartását. Munkájuk célja egy közös uniós kutatási és innovációs ütemterv kidolgozása a hajóépítő anyagok újrahasznosításának növelése érdekében;

53. rámutat, hogy olyan fenntartható tengeri és part menti turizmust kell ösztönözni, amely nagyobb hangsúlyt fektet a tengeri környezet megértésére és megőrzésére irányuló tevékenységekre. Mindemellett nagy lehetőséget lát **a hajózásban, a szél- és hullámsportokban, a búvárkodásban és általában a vízi sportokban** a tudomány, a környezettudatosság, az óceánok feltérképezése és a környezeti kérdések kutatása szempontjából;

54. hangsúlyozza, hogy **a turizmus fontos szerepet tölt be vidékfejlesztésben**, amelyet már nem szabad kizárólag a mezőgazdasági fejlődés szempontjából értelmezni, hanem az olyan, kevésbé fejlett vidéki területek fejlődésének motorjaként kell tekinteni, ahol a sokadrangú termőföldek termelési szempontból nem értékesek ugyan, de ha a környezetről, a tájelemekről és a biológiai sokféleség védelméről van szó, rendkívüli értéket képviselnek; ezért az uniós intézményeknek megfelelően be kell építeniük a turizmust és annak lehetőségeit a biodiverzitási stratégiába, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiába, az új közös agrárpolitikába, a Natura 2000 hálózatba és a vidéki területekre vonatkozó hosszú távú jövőképbe;

55. fontosnak tartja a fenntarthatóbb és a régiók számára nagyobb hozzáadott értékkel bíró turizmus előmozdítását, nulla kilométeres termékeket építve be a turisztikai kínálatba, és úgy véli, hogy ki kell aknázni a természetes és védett területeket, valamint az égboltban mint turisztikai erőforrásban (asztroturizmus) rejlő lehetőségeket;

56. rámutat az 5G-n, a dolgok internetén, a mesterséges intelligencián és a nagy adathalmazokon alapuló digitális technológiák használatának fontosságára az olyan innovatív, fenntartható és méretezhető intelligens turisztikai szolgáltatások biztosítása érdekében, amelyek új, hatékonyabb, hozzáférhetőbb és inkluzívabb turisztikai modelleket tudnak ösztönözni valamennyi régióban, különös tekintettel a vidéki területekre; jelzi továbbá, hogy e területeken megfelelő összeköttetést biztosító távközlési technológiáknak kell rendelkezésre állniuk;

A társadalmi és gazdasági következmények, valamint annak szükségessége, hogy a turizmusra ne problémaként tekintsenek

57. emlékeztet arra, hogy a turizmus, különösen a **túlzott turizmus** (a turisztikai célpontok fizikai, ökológiai, társadalmi, gazdasági, pszichológiai vagy politikai befogadási küszöbértékeinek meghaladása ⁽¹⁰⁾), akárcsak minden más emberi tevékenység, hatással van arra a társadalmi környezetre, amelyben zajlik;

⁽⁸⁾ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2017\)603932](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2017)603932)

⁽⁹⁾ <https://ec.europa.eu/environment/emas/takeagreenstep/pdf/BEMP-5.7-FINAL.pdf>

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament közelmúltban készült tanulmánya azt találta, hogy az Európai Unióban 105 úti célt fenyeget a túlzott turizmus; lásd: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/629184/IPOL_STU\(2018\)629184_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/629184/IPOL_STU(2018)629184_EN.pdf)

58. kiemeli, hogy el kell kerülni a túlzott turizmus negatív hatásait, azaz a zsúfoltság fokozódását, az infrastruktúrára nehezedő nyomást, a megnövekedett energia- és vízfogyasztást, a környezetkárosodást, a történelmi helyszíneken és műemlékekben okozott károkat, az identitás és az eredetiség elvesztését, valamint a helyi lakosok megélhetési költségeinek és a köztük lévő egyenlőtlenségeknek a növekedését; úgy véli, hogy a túlzott turizmus negatív hatásainak elkerülése érdekében az uniós intézményeknek és a tagállamoknak sürgősen meg kell fontolniuk, milyen intézkedésekre és kezdeményezésekre van szükség;

59. hangsúlyozza, hogy a turizmus vidéki területeken történő előmozdítása és fejlesztése a gazdasági fejlődés és a jólét megteremtésének forrása lehet, amely hozzájárul az elnéptelenedés által sújtott területeken a népesség növekedéséhez vagy a népességcsökkenés megállításához;

60. javasolja a nők támogatására és társadalmi szerepvállalásának növelésére irányuló politikák végrehajtását. A nők kulcsszerepet játszanak az turisztikai vállalkozások fenntartásában, mivel ők az elnéptelenedés elleni küzdelem fő szereplői. Foglalkoztathatóságuk biztosítása garanciát jelent a lakosság helyben maradásához. Fel kell mérni a szükségleteiket, és célzott képzések révén eszközöket kell biztosítani számukra készségeik és versenyképességük javításához;

61. rámutat, hogy az olcsó közlekedési módok intenzív használatán és az utazók tömeges mozgásán alapuló turisztikai modellek támogatják a túlzott turizmus jelenségét, a közösségi média és a tartalommegosztó platformok pedig túlzott mértékben reklámozhatják a turisztikai célpontokat, ezért vitára szólít fel a turizmus fejlesztése és minősége kapcsán;

62. példaként említi a NECSTouR „**Jobb lakóhelyek, jobb turisztikai célpontok**” című barcelonai nyilatkozatot annak szemléltetésére, hogy lehetséges a turizmus és a tárgyi és szellemi kulturális örökség ágazatai közötti szoros együttműködés, az európai polgárok és a kulturális örökség javát szolgálva;

63. rámutat, hogy **a turizmust nem a problémának, hanem a megoldás részének kell tekinteni**, ezért megállapítja, hogy javaslatokat kell tenni új, a már meglévőktől eltérő intézkedésekre, és határozottabb lendületet kell adni a már hatályban lévőknek, továbbá rámutat arra, hogy a turisztikai kínálat új módozatait és a közösségi gazdasági platformokat a tisztességes verseny kritériumaival összhangban kell szabályozni, meg kell erősíteni az ellenőrzési és felügyeleti rendszereket, valamint garantálni kell a szabad üzleti verseny közös keretén belül nyújtott szolgáltatások minőségét és jogszerűségét, megőrizve mindeközben a helyi lakosok örökségét, kultúráját, identitását és életminőségét;

64. e tekintetben rámutat **a fenntartható turizmus terén bevált olyan gyakorlatok, stratégiák és módszerek terjesztésének** előnyeire, amelyeket különböző európai programok – például a PANORAMED, a MED Horizontál projektek, a MITOMED+ vagy a WINTERMED – keretein belül fejlesztettek ki annak érdekében, hogy elősegítsék azok hasznosítását és megismételhetőségét;

65. ezért javasolja, hogy továbbra is ítéljék oda **„az intelligens turizmus európai fővárosa”** díjat;

A digitalizáció és az adatok, valamint azok előnyei a tevékenységek megfigyelését és nyomon követését célzó rendszer létrehozása kapcsán

66. kiemeli **a forgalmazási csatornák és a turisztikai szokások jelentős változásait**, amelyek számos vállalat számára lehetővé tették, hogy közvetlenül érthessék el ügyfeleiket, miközben a kisvállalkozások nem használták ki kellőképpen ezt a lehetőséget;

67. hangsúlyozza, hogy **az információ** a turizmus alapvető **alapanyaga**, amelyet az ágazat legforradalmibb kezdeményezései használnak;

68. hangsúlyozza az UNWTO **A fenntartható turizmus mérésére szolgáló statisztikai keret felé** című kezdeményezésének ⁽¹¹⁾ fontosságát, amely a gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziót egyaránt magában foglalja;

69. hangsúlyozza, hogy a részletesség foka, az adatok minősége, értelmezése és helyes felhasználása **közvetlen hatással lesz a Covid19-válsággal szembeni politikai fellépések hatékonyságára** és a klímasemleges Európa megteremtésére;

⁽¹¹⁾ <https://www.unwto.org/Measuring-Sustainability-Tourism>

70. aggodalmát fejezi ki a turizmus gazdasági hatásaival kapcsolatos **adatok harmonizációjának hiánya és fragmentáltsága** miatt, ami hátráltatja a turisztikai ágazat és a közlekedés támogatását célzó rendszerszintű döntéshozatalt;

71. kiemeli, hogy a hivatalos adatok nem teszik lehetővé, hogy kellő gyorsasággal lehessen információt kinyerni belőlük például a jelenlegi helyzet kezelésére, ezért **a régióknak és a városoknak más mérési mechanizmusokat kellett alkalmazniuk**, amelyeket még nem integráltak a hivatalos adatokba;

72. üdvözli, hogy 2020 márciusában az Európai Bizottság **megállapodást kötött a közösségi gazdasági platformokkal** ⁽¹²⁾ a turisztikai szálláshelyekre vonatkozó kulcsfontosságú adatok közzétételéről, és arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy a platformokkal közösen keressen mutatókat a turisztikai ágazat számára hasznos helyreállítási stratégiák meghatározásához;

73. emlékeztet arra, hogy a közösségi gazdaság platformjai növelik a helyi lakhatási költségeket azáltal, hogy a lakások nem a helyi lakosokat, hanem az utazókat szolgálják. Az Európai Bíróság határozata ellenére a közösségi gazdasági platformok nem pusztán információszolgáltatók. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy alkosson jogszabályt annak érdekében, hogy a helyi és regionális önkormányzatok szabályozhassák a területükön működő ilyen platformok tevékenységét annak biztosítása érdekében, hogy azok a nyári bérbeadásra vonatkozóan ugyanazokat az adminisztratív szabályokat tartsák be, mint a hagyományosabb piaci szereplők;

74. rámutat, hogy **szabványosított eszközöket** kell létrehozni, amelyek útmutatást nyújthatnak a fenntarthatóbb politikákat kereső városok, régiók és a vállalkozói szektor számára. Ezek az eszközök bekerülnének az új európai statisztikai programba, és megerősítenék **a turizmus gazdasági, társadalmi és környezeti nyomon követését**; hangsúlyozza továbbá, hogy elő kell segíteni az adatokhoz való hozzáférést, javítani kell azok frissítését és összekapcsolását, valamint összehangolt térképezési rendszert kell biztosítani;

75. javasolja, hogy határozzanak meg jogi keretet a **turizmus-szatellitszámlák** valamennyi uniós tagállamban való összeállítására és közzétételére vonatkozóan;

76. **NUTS 3-as szinten** jobb adatgyűjtést szorgalmaz a turisták és kirándulók számáról, az új szállástípusokról és az utazás módjáról, mégpedig regionális, illetve a szálláshely-statisztikák legfontosabb helyi turisztikai célpontjai szerinti bontásban;

77. mérési rendszer bevezetését javasolja a turisztikai ágazat – ezen belül az idegenforgalmi ipar és jellegzetes termékei – által generált vízfogyasztás és károsanyag-kibocsátás nyomon követésére **a vízre, a levegőre és az energiára vonatkozó statisztikai elszámolások** keretében;

78. arra ösztönzi az Eurostatot, hogy folytassa a **big data** idegenforgalmi statisztikai **adatforrásként** való használatának feltérképezését, az adatok megszerzésével, függetlenségével, megbízhatóságával, hozzáféréssel, minőségével és időbeli elérhetőségével kapcsolatos kihívások figyelembevétele mellett;

79. kéri a **túlzott turizmus problémájának elemzését**, mégpedig úgy, hogy a jövedelmekről és életkörülményekről szóló tanulmányokat, a turizmus hatására vonatkozó gyorsbecsléseket és az Európai Bizottság által készített, „*Életminőség az európai városokban*” című jelentést kiegészítik a helyi lakosok turizmussal kapcsolatos attitűdjére vonatkozó kvalitatív adatokkal;

80. javasolja, hogy továbbra is szorgalmazzanak olyan intézkedéseket, amelyek felhasználják és optimalizálják az Európai Bizottság által az elmúlt években folytatott olyan nagyszabású munkákat, mint az ETIS **mutatórendszer** vagy a turizmus digitalizációjára és biztonságára irányuló **S3 Platform** ⁽¹³⁾ és a **Tourism of Tomorrow Lab**;

81. sürgeti az Európai Bizottságot és az Európai Parlamentet, hogy a következő **európai statisztikai programba** vegyenek bele olyan nyomonkövetési rendszereket és eszközöket, amelyek egyértelműbben a régiók és városok sajátos szükségleteinek kielégítését célozzák, és amelyek révén megfelelően nyomon lehet követni a végrehajtott idegenforgalmi politikákat;

A turizmust immár olyan alapvető uniós politikaként kell elismerni, amely összhangban áll annak növekedési hozzájárulásával és potenciáljával, és jobban elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett

82. azt reméli, hogy a jelenlegi válság figyelmeztető jelként egy környezeti, gazdasági és társadalmi szempontból is ambiciózusabb európai turisztikai politika folytatására ösztönzi majd az Európai Bizottságot;

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_20_194

⁽¹³⁾ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/tourism>

83. üdvözli az Európai Bizottságnak a **turizmusról szóló európai konvent** megszervezésére irányuló kezdeményezését, amelynek célja egy 2050-ig szóló ütemterv kidolgozása a fenntartható, innovatív és reziliens európai turisztikai ökoszisztéma kialakítására („Európai idegenforgalmi menetrend 2050”), amelyben a régiók aktívan részt vesznek;
84. felajánlja, hogy **konferenciát szervez az érdekelt felek számára, állami és privát szervezetek részvételével**, hogy megosszák a különböző turisztikai célpontok által választott helyreállítási intézkedésekkel és az uniós turizmus jövőbeni formájával kapcsolatos tapasztalatokat;
85. bízik abban, hogy az Európai Parlament közlekedési és idegenforgalmi bizottsága csatlakozik az RB által **az EU szilárd idegenforgalmi politikájának** kialakítása érdekében tett erőfeszítésekhez;
86. javasolja, hogy **az Európai Parlament Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottsága és az RB NAT szakbizottsága tartson együttes ülést** az EU idegenforgalmi politikájának a Covid19-válság utáni jövőjéről való tanácskozás céljából, valamint a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló vitákhoz kapcsolódóan;
87. várakozással tekint **az Európai Parlament idegenforgalommal foglalkozó munkacsoportjával** folytatott szoros együttműködés folytatása elé, és kéri, hogy teljes mértékben vonják be annak munkájába, hogy a viták során képviselhesse a helyi és regionális szintet;
88. megismétli annak fontosságát, hogy a tagállamok és azok regionális hatóságai beépítsék a turisztikai prioritásokat a 2020 utáni **operatív programjaikba** annak érdekében, hogy megkönnyítsék a turisztikai projektek támogatására szolgáló európai finanszírozáshoz való hozzáférést;
89. rámutat arra, hogy **a kkv-k és a turisztikai célpontok nehezen férnek hozzá a jelenlegi finanszírozási forrásokhoz, és javasolja** az európai alapokat kezelő hatóságokkal összekapcsolt **konkrét eszközök** (egyablakos ügyintézés vagy online eszköz) **létrehozását**, amelyek megkönnyítik az igénylést és az ügyintézkést;
90. azt ajánlja, hogy a Régiók Európai Bizottsága egy egyetértési megállapodás és közös cselekvési tervek kidolgozása révén erősítse meg **az UNWTO-val való együttműködését**;
91. arra kéri a Tanácsot, hogy vonja be a Régiók Európai Bizottságát és az általa képviselt helyi és regionális önkormányzatokat **a Tanács turizmussal kapcsolatos munkacsoportjainak és üléseinek munkájába**;
92. javasolja **a fenntartható turizmus új európai keretének** kidolgozását, összhangban a zöld megállapodással és az Egyesült Nemzetek Szervezetének 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjével, amely figyelembe veszi a régiók erre irányuló stratégiáit és integrálja az EU által kidolgozott és kidolgozandó különféle politikákat, például az ágazat digitalizációjának támogatását, az intelligens turisztikai célpontok életre hívását, az ágazat szén-dioxid-mentesítését, a körforgásos gazdaság elterjesztését, inkluzív és akadálymentes turizmus ösztönzését, a vidéki elnéptelenedés lassítását, a részvételen alapuló kormányzás javítását, valamint az állami és magánszektor együttműködését;
93. kéri az Európai Bizottságot, hogy mérlegelje egy **kizárólag a fenntartható turizmussal foglalkozó főigazgatóság** létrehozását, továbbá az Európai Parlamentet is ösztönözze arra, hogy megfontolja egy külön a turizmus fenntarthatóságával foglalkozó parlamenti bizottság létrehozását.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Uniós stratégia a vidék újjáélesztésére

(2021/C 37/03)

Előadó: Enda STENSON (IE/EA), Leitrim megye közgyűlésének tagja**POLITIKAI AJÁNLÁSOK****A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA***Bevezető megjegyzések*

1. megjegyzi, hogy az EU területének 88 %-át a vidéki térségek és a köztes régiók adják, itt él az uniós lakosság 55 %-a, itt termelik meg a bruttó hozzáadott érték 43 %-át és itt van az uniós munkahelyek 56 %-a. Megjegyzi továbbá, hogy a vidéki területek nem homogének: némelyikük jelentős demográfiai kihívásokkal kénytelen szembenézni (elnéptelenedés, idősödő lakosság stb.), és ezek hátráltatják gazdasági és társadalmi fejlődésüket. A vidékfejlesztés ezért rendkívül fontos a Régiók Bizottsága számára, és létfontosságú eszköz a Lisszaboni Szerződésben rögzített területi kohéziós célkitűzés eléréséhez;

2. hangsúlyozza, hogy a vidéki térségekkel kapcsolatos új, hosszú távú elképzeléseket át kell ültetni egy konkrét szakpolitikai keretbe, a vidékstratégiába. A vidékstratégiának integrált szakpolitika-csomaggal kell előállnia, amely lehetővé teszi a vidéki közösségek számára, hogy előnyt kovácsoljanak a kihívásokból, és képessé is teszi őket erre. E kihívások közé tartozik a dekarbonizáció, az éghajlatváltozás, a digitalizáció, a természeti erőforrásokkal való aktív gazdálkodás, a fenntartható mobilitás és a méltányos munka- és jövedelmi lehetőségek biztosítása, a generációváltás, az új migránsok integrálása, valamint a szociális innováció;

3. rámutat arra, hogy a vidékstratégiának:

- biztosítani kell, hogy a területi kohézió célkitűzéseivel összhangban valamennyi uniós szakpolitikába integrálják a vidék és a város közötti, kölcsönösen előnyös kapcsolatokat, és ennek keretében a lehető legjobban kihasználják a vidéki és a városi területek közötti erőteljes kölcsönös függőségeket,
- diverzifikálnia kell a belépési pontokat, és valamennyi uniós szakpolitikában általánosan érvényesíteni kell a vidékkel kapcsolatos kérdéseket. A vidéki területek szükségletei messze túlmutatnak azon, amit a vidékfejlesztési politika elérni képes. Az uniós finanszírozás által jelenleg kínált lehetőségek azonban sem mennyiségi, sem minőségi szempontból nem kielégítőek,
- harmonizálnia kell a különböző rendeleteket, és újra integrálnia kell a Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapot a közös rendelkezésekről szóló rendeletbe, ösztönözve és megkönnyítve a vidéki területeken a többféle forrásból finanszírozott, nem feltétlenül a mezőgazdasághoz kapcsolódó projekteket,
- a vidék szempontú vizsgálat megközelítését alkalmazva nyomon kell követnie az uniós kiadásokat,
- újra kell gondolnia a város–vidék tipológiát, javítva a támogatások célirányosságát,
- fokoznia kell a helyi és a regionális szint szerepét a vidékfejlesztési politikák kidolgozásában és irányításában. A vidéki érdekelt felek és polgárok alulról építkező kezdeményezések – például a LEADER/CLLD – révén történő bevonásával fokozni kell a helyi akciócsoportok részvételét egy ilyen jellegű irányítás kiépítésében, mivel ezek a csoportok alkalmasak a terület képviselésére, és végre tudják hajtani az elnéptelenedett vagy demográfiai kockázatnak kitett területek igényeihez és szükségleteihez igazított fejlesztéspolitikákat;
- fel kell lépnie az elnéptelenedéssel és a társadalmi kirekesztéssel szemben, előmozdítva például az intelligens falvakra irányuló kezdeményezést, a biogazdaságot és a szociális innovációt, és megszüntetve a digitális szakadékot;

4. rámutat arra a célkitűzésre, hogy valódi stratégiát kell kialakítani a vidék újjáélesztése érdekében, amely kiterjed következőkre: a fenntartható és élénk vidéki közösségek támogatása, a vállalkozás, az oktatás, a képzés, a foglalkoztatás és a munkahelyteremtés elősegítése, a helyi demográfiai viszonyokhoz igazított városfejlesztés, a digitális és az infrastrukturális összeköttetések, valamint a közszolgáltatások (egészségügy, oktatás, igazságszolgáltatás stb.) javítása, az erőforrások fenntartható felhasználása, az egészséges és sokszínű természeti tájakon folytatott vidéki turizmusban rejlő lehetőségek maximális kiaknázása, valamint a vidéki területek kreativitásának és kulturális potenciáljának megragadása;

5. kiemeli, hogy a kulturális és biológiai sokféleség Európa-szerte szorosan összekapcsolódik, egyedülálló identitást alkotva a régiók számára, és erősebb összekapcsolásuk nagy lehetőségeket rejt magában az Európai Unió fenntarthatósági céljainak elérése szempontjából. A kérdés mélyebb megértésére van szükség, mivel a hagyományos ökológiai ismeretek nem szerepelnek a vidékfejlesztési stratégiákban és a természetvédelmi irányelvekben. Elő kell mozdítani az ember és a természet közötti kapcsolatokat a biokulturális sokféleség koncepcióján keresztül, amely alapvető identitási elem. Az európai régiók gazdag természeti tőkéje kulcsfontosságú a gazdaságban, és jelentős mértékben hozzájárul az EU fenntartható fejlődéssel és biológiai sokféleséggel kapcsolatos céljaihoz. A helyi közösségek és földjeik, a gazdag hagyományos ökológiai ismeretek és a környezetbarát technológiák között számos kapcsolat áll fenn. Ezek az elemek Európa-szerte jelen vannak, de a társadalom minden szintjén nagyobb mértékű összekapcsoltságra és elismerésre van szükségük;

6. hangsúlyozza, hogy a világválság okozta jelenlegi válság felfedte és súlyosbította a vidéki térségeket régóta fenyegető számos veszély következményeit, és még sürgetőbbé tette a vidék újjáélesztését az Európai Unió régióiban. A vidéki térségekre, valamint a vidéki városokra és falvakra súlyosan hatott egyebek mellett az, hogy az idegenforgalmi és a vendéglátóipari ágazat leállása miatt csökkent a mezőgazdasági termékek iránti kereslet, ellehetetlenült a kritikus fontosságú idénymunkaerőhöz való hozzájutás, markáns volt a társadalmi elszigeteltség, és a kisebb regionális kórházakban elérhető szolgáltatások korlátozottsága miatt ezek a térségek jobban ki vannak szolgáltatva a világválságnak;

7. megjegyzi, hogy hosszabb távon a világválság megváltoztathatja a fogyasztás és a termelés szerkezetét, a távmunkával kapcsolatos szokásokat, az életminőség jelentőségét és a mobilitás formáit, ami a fenntartható növekedés új lehetőségeit nyithatja meg a vidéki régiókban, különösen azokban, amelyek közel fekszenek és jó összeköttetésekkel rendelkeznek a nagyvárosi központokhoz. A termelési láncok áthelyezésének ártértékelése szintén új lehetőségeket jelenthet egyes vidéki térségek számára;

8. megjegyzi, hogy az EU vidéki régióiban hatalmas lehetőségek rejlenek a tekintetben, hogy megoldásokat nyújtsanak a jelenlegi és a felmerülő kihívásokra. A vidéki régiók jelentős mértékben hozzájárulnak a fenntartható fejlődési célok és az európai zöld megállapodás megvalósításához azáltal, hogy reagálnak az éghajlatváltozásra, a biológiai sokféleség csökkenésére és a gazdasági válságra, intézkedéseket hozva az üvegházhatásúgáz-kibocsátás mérséklésére és megkötésére (elnyelő hatás), biotópokat biztosítva és gazdasági lehetőségeket teremtve a fenntartható élelmiszer-termelés és a megújuló energiák révén, még ha tudatában is vagyunk annak, hogy a városi területek azok, ahol különös súlyt kell helyezni az üvegházhatásúgáz-kibocsátás mérséklésére;

9. javasolja, hogy a területi kohézió és a vidék–város egyensúly jegyében valamennyi európai szakpolitika és erőforrás tekintetében legyen biztosított a „három E”-ként ismert alapelvek teljesülése:

- **egyenértékű** életfeltételek a vidék és a város között, amit alapelveként kell belefoglalni az összes európai szakpolitikába,
- **egyenlő** jogok mindenki számára, függetlenül attól, hogy városban vagy vidéki területen él-e (lásd az Alapjogi Chartát),
- **esélyegyenlőség** az eszközök és az eljárások tekintetében valamennyi szereplő és térség számára, ami különösen a cserekapcsolatok és a megosztott hatáskörök kihasználásával érhető el a vidéki területek sajátos szükségleteinek ellentételezése érdekében;

A vidékfejlesztési politika finanszírozása

10. szorgalmazza, hogy a vidéki térségeket jobban vegyék figyelembe a következő programozási időszakban, növelve az EMVA keretét és biztosítva, hogy minden uniós politika megfelelő figyelmet fordítson a vidékfejlesztésre, méghozzá tágabb értelemben véve, és nem csupán a mezőgazdasággal kapcsolatos kérdésekre fókuszálva;

11. kéri a vidékfejlesztésre szánt európai költségvetés növelését, tekintettel a vidéki területek Európán belüli jelentőségére. Az új többéves pénzügyi keret előirányzatai aggasztó módon lényegesen alacsonyabbak a jelenlegi programozási időszak összegeinél, és a Régiók Bizottsága szorgalmazza ennek a tendenciának a visszafordítását és a vidékfinanszírozás növelését, különösen a 2023–2027 közötti időszakra; ugyanakkor kéri, hogy széles körben használjanak fel új helyreállítási és rezilienciánövelő alapokat és programokat a vidékfejlesztésre, mivel a vidéki területek a legsérülékenyebbek közé tartoznak;

12. elutasítja azt az elképzelést, amely szerint a KAP második pillére tekintetében növelni kellene a társfinanszírozást, tekintve, hogy ez a legszegényebb gazdálkodókat, a kevésbé fejlett régiókat és vidéki térségeket érintené a leghátrányosabban;

13. javasolja, hogy a források legfeljebb 15 %-át csoportosítsák át a KAP első pilléréből a második pillére alá (társfinanszírozás nélkül), valamint további 15 %-ot környezetvédelmi és éghajlati intézkedésekre, 2 %-ot pedig a fiatal gazdák számára;

14. kéri, hogy diverzifikálják a belépési pontokat, és valamennyi uniós szakpolitikában általánosan érvényesítsék a vidékkel kapcsolatos kérdéseket. Minden strukturális politikának egyik kiemelt célkitűzésévé kell tennie a vidékfejlesztést, összhangban a területi kohézió Lisszaboni Szerződésben rögzített célkitűzésével;

15. kéri, hogy az új többéves pénzügyi keretben hozzanak létre egy kifejezetten a vidéki területeknek szentelt vidékfejlesztési alapot;

16. szorgalmazza, hogy fejlesszék tovább a pénzügyi eszközöket, és azokat igazítsák hozzá a kis léptékű projektekhez. Ehhez lehetőség szerint hozzanak létre „vidékfejlesztési bankokat”, amelyek közvetítőként léphetnének fel a hitelintézetek és a hitelek igénybevevői között;

17. kéri az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) más európai alapokkal, köztük az Európai Regionális Fejlesztési Alappal (ERFA) és az „Európai horizont” programmal történő erősebb harmonizációját a vidéki térségeken belüli fenntartható fejlődés kezelése érdekében. Ezek a szinergiák lehetővé tennék a vidéki szereplők számára a horizontális kérdések jobb megoldását, az együttműködés erősítését és az életminőség javítását a vidéki területeken;

18. a strukturális és beruházási alapok egyszerűsítésére buzdít, és kéri emellett, hogy – elsősorban az új informatikai és kommunikációs technológiák révén – egyszerűsítsék a jelentéstételt és a programok nyomom követését;

A helyi és a regionális szint szerepének erősítése a vidékpolitikák irányításában

19. rámutat arra, hogy a KAP-stratégiai tervekről szóló jogalkotási javaslat háttérbe szorítja, sőt akár veszélyezteti is az európai régiók szerepét és önállóságát a KAP irányítása tekintetében azzal, hogy csupán a nemzeti szinten meghatározott intézkedések végrehajtásának feladatát rója rájuk;

20. síkra száll egy olyan jövőbeni KAP mellett, amely közvetlen kapcsolatot tart fenn a vidéki területekkel azáltal, hogy tevékeny szerepet biztosít az uniós régiók számára, hiszen azok kulcsszerepet töltenek be a vidékfejlesztési politikák helyi szintű meghatározása és végrehajtása tekintetében;

21. kéri, hogy tegyék rugalmasabbá az állami támogatási szabályokat, és a vidéki térségek fejlődésének lehetővé tétele érdekében vezessenek be a vidék és a falvak megújulását célzó programokat. Ezenkívül jobban el kell ismerni a helyi és regionális szintű vidékfejlesztési stratégiákat, és azokat be kell építeni a nemzeti tervezési keretekbe. A helyi és regionális önkormányzatok innovációközvetítőkként szolgálhatnak a helyi közösségekben;

Elnéptelenedés

22. rámutat a vidék elnéptelenedésének aggasztó tendenciájára, amelynek keretében – a gazdálkodás fejlődésével – a munkahelyteremtés elsősorban a városi központok körül összpontosul, ami a vidéki szolgáltatásnyújtás hanyatlásához vezet;

23. ösztönzi az elnéptelenedési problémákkal küzdő, NUTS 3 szint alatti vidéki területek azonosítására szolgáló kritériumok létrehozását a népességcsökkenés kezelése és a meglévő egyensúlyhiányok csökkentése érdekében;

24. ugyanakkor úgy véli, hogy az elnéptelenedés újfajta gondolkodásmódot tesz szükségessé a vidékfejlesztéssel kapcsolatban, amely **a zsugorodást nem teherként, hanem potenciális kedvező lehetőségként** fogja fel;

25. véleménye szerint a zsugorodás elfogadása segíthet a vidékpolitikák és a beruházási döntések új irányának kijelölésében, hogy zöldebb és kisebb alapokra építkezve indulhasson újra a növekedés, új lehetőségeket nyitva meg az innovációra, valamint **holisztikusabb, proaktív és helyi alapú stratégiák** révén korszerűsítve az irányítást és a közszolgáltatásokat;

26. ösztönzi a távmunka és a digitális átállás, valamint a digitális oktatás és képzés alkalmazását. úgy véli, hogy a jelenlegi világválság alatti mobil és távolból történő oktatás és képzés, illetve munkavégzés rávilágít arra, hogy mi mindent lehetne megvalósítani a vidéki térségekben, ha a szolgáltatások elérhetőek lennének;

27. úgy véli, hogy a vidék elnéptelenedésére és a mezőgazdasági üzemek elhagyására irányuló tendencia elismerése olyan vidékfejlesztési politikák és stratégiák kidolgozását teszi szükségessé, amelyek célja, hogy növeljék az elhagyott területek ellenálló képességét az éghajlatváltozás olyan hatásaival szemben, mint az erózió, az áradások vagy a nagyobb tüzek; fokozzák a szénlábnyom csökkentését, és mozdítsák elő a természet és a táj megőrzését. Ezért úgy véli, hogy az erdészeti ágazat előmozdítása és a hegyvidéki tulajdonosi közösségek támogatása nagy lehetőségeket rejt magában;

28. szükségesnek tartja a vidéki életforma értékének kidomborítását és a városi élet kulturális és társadalmi hegemoniájának ellensúlyozását, hogy ezáltal megszabaduljunk a sztereotípiáktól, és hozzájáruljunk a demográfiai kockázatok által leginkább érintett területek imázsának és hírnevének javításához és a különböző területeket összekötő szolidaritásérzés kialakulásához. Ösztönzi továbbá a térségi marketinget: a vidéki területeknek javítaniuk kell imázsukat, és népszerűsíteniük kell azt a jobb életminőséget, amely elérhető az emberek számára, ha úgy döntenek, hogy odaköltöznek. Ez megvalósítható a regionális képviselő fejlesztésével, befogadó politikákkal és a régióban elérhető munkalehetőségek – köztük a távmunka- és képzési lehetőségek – jobb kommunikálásával;

29. úgy véli, hogy külön figyelmet kellene fordítani a fiatalokra, ösztönözve, hogy vidéken maradjanak, és helyben biztosított vonzó szakképzési, készségfejlesztési/átképzési lehetőségeket kell kínálni számukra (ideértve szükség esetén a távoktatást is), hogy ne kelljen tanulmányaik miatt elköltözniük. Ezenkívül olyan intézkedésekre is szükség van, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy a képzésüket követően visszatérjenek származási helyükre;

30. kéri, hogy a globális versenyfeltételekhez és a helyi vállalkozások igényeihez alkalmazkodva korszerűsítsék a vidéki szakképzési, készségfejlesztési/átképzési kínálatot, és fejlesszék tovább a vidéki területeken megvalósuló szakképzéshez nyújtott ESZA-finanszírozást;

31. ismételten kéri, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok legyenek proaktívabbak a nők vidéki területeken történő letelepedésének bátorításában és elősegítésében, és ehhez mozdítsák elő az olyan tevékenységeket, például a gyermekek felügyeletét és a segítségre szoruló családtagok gondozását végző szolgáltatások bővítését, amelyek segítik őket abban, hogy könnyebben elérjék a munka és a magánélet közötti egyensúlyt ⁽¹⁾;

Zöld növekedés

32. megjegyzi, hogy a vidéki térségeknek meg kell ragadniuk a lehetőségeket a helyi energetikai és élelmiszer-ökoszisztémák kialakítására, valamint a vidék és a város erőteljesebb integrálására;

33. alapvető fontosságúnak tartja a nők részvételének és vezető szerepének megerősítését a helyi akciócsoportokban és a vidékfejlesztési hálózatokban, elismerve a nők kulcsfontosságú szerepét a vidéki térségek területi, gazdasági és társadalmi szerkezetében;

34. üdvözli az európai zöld megállapodást és a Farm2Fork („a termelőtől a fogyasztóig”) stratégiát, és úgy véli, hogy ezek munkahelyeket teremthetnek és megelőzhetik a gazdaságnak a vidéki térségekről történő elszívargását. Beruházásokra van szükség a fenntartható projektek hasznosításához, amelyek közösségvezérelt módon olyan körforgásos gazdasági modellekre irányulnak, amelyek javítják a termelési utvonalatokat, munkahelyeket teremtenek és csökkentik a szénlábnyomot;

35. egy három értelemben is – gazdaságilag, társadalmilag és környezetileg – fenntartható KAP mellett száll síkra, amely környezetvédelmi előírásai révén „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégia végrehajtásának újabb eszközévé válna, és megfelelné az európai zöld megállapodás céljainak;

36. javasolja, hogy a mezőgazdasági termelők, állattenyésztők és erdészek részesüljenek képzésben és finanszírozásban ahhoz, hogy feltárják a természeti környezet fenntartható kezelésében és terményeik piacra vitelében rejlő lehetőségeket, amit kiegészítenek az energetikai, az idegenforgalmi és a szén-dioxid-tárolási ágazatban, valamint a helyi ökoszisztémák kapcsán felmerülő lehetőségek. Nagyobb támogatást kell nyújtani a szövetkezetek létrehozásához, amelyek valamennyi ágazatban egybefogják a kisebb termelőket;

Digitális összeköttetések

37. megjegyzi, hogy az erre irányuló beruházások nagy része a nagy népsűrűségű területekre összpontosult, a vidéki beruházásokat azonban prioritásként kell kezelni annak biztosítása érdekében, hogy a vidéki térségek megfelelő infrastruktúrával – például a távoktatást, a távmunkát, a vállalkozói szféra működését és az új technológiák alkalmazására irányuló képzések nyújtását elősegítő digitális és innovációs központokkal – rendelkezzenek a digitális összeköttetésekhez. Ez többek között támogatja majd a területhez kapcsolódó termékek promócióját és piaci értékesítését;

⁽¹⁾ HL C 225., 2012.7.27., 174. o. és HL C 207., 2017.6.30., 57. o.

38. hangsúlyozza, hogy a nagy sebességű távközlési hálózatok kulcsfontosságúak a vidék versenyképességéhez és gazdasági növekedéséhez, és erőfeszítéseket kell tenni annak szavatolása érdekében, hogy valamennyi régió azonos kapacitással rendelkezzen, összhangban a 2020-as európai digitális menetrend kapcsán rögzített célkitűzésekkel;

39. kéri, hogy az 560 milliárd eurós költségvetéssel rendelkező Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ruházzon be a nagyobb számú és jobb összeköttetésekbe, és összpontosítson a vidéki és a városi területek közötti digitális szakadék megszüntetésére;

40. kéri, hogy:

- uniós szinten ismerjék el, hogy mindenkinek joga van az internethez való hozzáféréshez, valamint lássák be, hogy fel kell gyorsítani a nagy sebességű internet fejlesztését a vidéki területeken,
- támogassák a kis léptékű projektek finanszírozáshoz való hozzáférését a széles sávú hálózatokba történő beruházás céljából,
- ismerjék el, hogy digitalizálni kell a közszolgáltatásokat, képzéseket kell indítani a népesség különböző korosztályai számára a digitális technológiák használatával kapcsolatban, és az oktatást hozzá kell igazítani a célközönséghez,
- tegyenek lépéseket a kkv-k ikt-val kapcsolatos képzése, tudatosságnövelése és fejlesztése érdekében,
- könnyítsék meg az internetszolgáltatók számára, hogy a terület teljes lefedettségét kínálják;

A szolgáltatásokhoz való hozzáférés

41. rámutat arra, hogy a vidéki közösségeknek joguk van a szolgáltatások alapvető szintjéhez, köztük az egészségügyi (házi- orvosi) szolgáltatásokhoz, valamint a vidéki postai, banki és biztosítási szolgáltatásokhoz, a politikai részvétel lehetőségéhez, a művészetekhez és a kultúrához;

42. megjegyzi, hogy a digitális infrastruktúra hiánya és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés hiánya átfedésben van egymással, és arra kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák minden polgár és minden vidéki környezetben működő vállalkozás számára a kiegyensúlyozott hozzáférést. Kifejleszhetők olyan multifunkcionális központok, amelyek lehetővé teszik a távoktatást, a távmunkát, képzést nyújtanak, egészségügyi és e-egészségügyi központot, kávézót, postát üzemeltetnek, kreatív teret biztosítanak, mozgó innovációs műhelyként és közösségi központként egyaránt szerepet vállalnak;

43. rámutat arra, hogy fenntartható/innovatív közlekedési rendszerekre van szükség az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetővé tétele érdekében. Az említett közlekedési eszközöket az alapvető közszolgáltatások nagyobb településekről a kisebb vidéki településekre történő kiterjesztésének kell tekinteni;

Életminőség

44. megjegyzi, hogy a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés fontos, de ezeket ki kell egészíteni többek között a jó minőségű szolgáltatások, a lakhatás, az oktatás és képzés, az egész életen át tartó tanulás és az egészségügyi rendszerek megfelelő kínálatával, biztosítva, hogy a vidéki területek ne csupán fenntarthatóak legyenek, hanem vonzó lakóhelyek is;

45. üdvözli egy interoperábilis adatinfrastruktúra létrehozását az Európai Bizottság 2020. február 19-i adatstratégiájával összhangban, speciális adatterekkel (pl. mobilitási adattér, környezeti adattér, mezőgazdasági adattér, adminisztratív adattér, egészségügyi adattér, energetikai adattér) ellátva. Ennek alapja az 2007/2/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾ (INSPIRE-irányelv) szerinti európai térinformációs infrastruktúra mint keresztmetszeti komponens, és így tartósan és hatékonyan biztosítja a köz- és magánszolgáltatásokat a vidéki területeken;

46. innovatív cselekvési tervet szorgalmaz a vidéki, hegyvidéki, szigeti és legkülső régiókkal való közlekedési összeköttetések hiányának orvoslása érdekében; ösztönzi a mindenkinek számára elérhető fenntartható mobilitást az új, tiszta és alternatív személy- és áruszállítási módok fejlesztésének előmozdításával (elektromos vagy hidrogénüzemű járművek, gépjárműmegosztás és telekocsirendszerek, valamint a különböző típusú szolgáltatások költségsökkentési célú kombinálása – igényvezérelt közlekedés);

47. támogatja a települések közötti együttműködést, az úgynevezett „város–vidék viszonyossági szerződéseket”, amelyek elismerik a vidéki térségek sokféleségét és törekednek a város és a vidék közötti kapcsolatok erősítésére;

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1. o.). (HL L 108., 2007.4.25., 1. o.).

48. rámutat arra, hogy az ilyenfajta területfejlesztési megközelítéshez olyan szélesebb stratégiákra van szükség, amelyek elismerik a policentrikus városi hálózat jelentőségét a nagyvárosi területekhez kapcsolódó térségek – köztük a közelben fekvő kis- és közepes méretű városok – fejlődése szempontjából. A cél a városi és a vidéki területek közötti szakadék megszüntetése kölcsönösen előnyös partnerségek előmozdításával olyan területeken, mint a környezetvédelem és az energetikai átállás, a gazdasági fejlődés, a szolgáltatások minősége, valamint a közigazgatás megszervezése, továbbá a városi és vidéki közösségek között az oktatás és képzés területein fennálló szakadék megszüntetése;

49. üdvözli a SIMRA ⁽³⁾ (szociális innováció a marginalizálódott vidéki térségekben) projekt eredményeit, amelyek rámutattak arra, hogy a szociális innováció létfontosságú elem lehet az olyan vidéki kihívások kezeléséhez, mint az elvándorlás, a vidéki vállalkozások diverzifikálása, az éghajlatváltozás, az életmód változása, valamint a vidéki gazdaságok szerkezetátalakítása;

50. üdvözli a „Horizont 2020” keretprogramnak a szociális innováció fejlődési szakaszától függő célzott pályázati felhívásait, és kéri e vívmány bevezetését valamennyi európai strukturális és beruházási alap esetében;

Intelligens vidéki területek és falvak

51. üdvözli az Európai Bizottság „Uniós fellépés az intelligens falvakért” elnevezésű kezdeményezését, amely az első lépés annak elismerése felé, hogy célzott intézkedésekre van szükség a vidéki területek fenntartható élettérként, tanulási és munkavégzési helyként való újjáélesztésének támogatása érdekében, noha ennél többre van szükség;

52. megjegyzi, hogy az intelligens falvakról szóló RB-vélemény szorgalmazza e stratégia figyelembevételét valamennyi szakpolitikában és finanszírozási lehetőségben. Az ugyanis nemcsak a széles sávú hozzáférés biztosításáról szól, hanem arról is, hogy miként lehet intelligens megoldásokat találni az energiaellátás, valamint a közösségeknek nyújtandó szolgáltatások fejlesztésére, és valóságosan forradalmasítja azt, hogy miként biztosíthatók integrált létesítmények a vidéki területeken;

53. üdvözli az Európai Vidékfejlesztési Hálózat (EVH) vidékfejlesztési intézkedésekkel kapcsolatos eszköztárát, amelyeket a tagállamok az intelligens falvak – és ezáltal a szociális innováció – támogatására alkalmazhatnak, és amely a következőket tartalmazza: együttműködés (különösen a LEADER program), az ismeretek megosztása, KAP-hálózatok, fiatal vállalkozók és vidéki induló innovatív vállalkozások és ipari tevékenységek letelepedése, beruházások stb. Ugyanakkor világossá vált, hogy rugalmasabb támogatási intézkedésekre is szükség van a nem mezőgazdasági tevékenységekkel kapcsolatos innováció tekintetében, amelyek integráltak és hozzájárulnak az elsődleges tevékenységhez, és amelyek lehetővé teszik a biogazdálkodás megerősítését és a térségben rejlő értékek legjobb kihasználását; az induló vállalkozások támogatása mellett ide tartozik a mezőgazdaságon kívüli vállalkozások fejlesztésének támogatási lehetősége is; ezt fel kellene venni a KAP stratégiai terveiről szóló rendelet 69. cikkébe;

54. kéri, hogy a közepes méretű vidéki városok is férhessenek hozzá a városfejlesztési finanszírozáshoz; rámutat arra, hogy ezek a városok létfontosságúak a vidéki térségek számára, ám méretüknél fogva gyakran ki vannak zárva a programokból;

55. kiemeli a jövőbeni LEADER program és a több alapból finanszírozott, közösségvezérelt helyi fejlesztési és egyéb alulról építkező kezdeményezések pozitív szerepét;

56. rámutat arra, hogy a vidéki területek az ott élő emberekről és közösségeikről, valamint az őket körülvevő környezetről szólnak; a Régiók Bizottságának véleménye szerint az EU vidéki területeinek aktív kezelését és megőrzését célzó politikákkal és a programokon és szakpolitikákon átívelő fellépéssel többet el lehetne érni annak biztosítása érdekében, hogy a vidéki területek olyan helyek legyenek, ahol nagyszerű élni, termelni, dolgozni és gyermekeket nevelni.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽³⁾ <http://www.simra-h2020.eu/>.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A termelőtől a fogyasztóig – a helyi és regionális dimenzió

(2021/C 37/04)

Előadó: Guido MILANA (IT/PES), Olevano Romano képviselő-testületének tagja

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. határozottan üdvözli „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiát (a továbbiakban: stratégia), amely az EU biológiai sokféleségről szóló 2030-as stratégiájával⁽¹⁾ együtt az európai zöld megállapodás⁽²⁾ fókuszában áll, és mindkettő elengedhetetlen ahhoz, hogy 2050-re Európa legyen az első klímasemleges kontinens; hangsúlyozza, hogy a két stratégiát tökéletesen össze kell kapcsolni az élelmiszerrendszerek éghajlatra, fenntartható környezetre és biológiai sokféleségre gyakorolt hatásának csökkentése érdekében, támogatva a talaj egészségét, a beporzók védelmét, a biológiai erőforrások integrált védekezés céljából történő felhasználását, valamint a vizeket és az ökoszisztémákat; ezzel egy időben biztosítaniuk kell a biztonságos és egészséges élelmiszer-ellátást is. Emellett segíteniük kell a vidéki térségek elnéptelenedésének kezelését is; úgy véli, hogy az élelmiszer-önellátás hasonlóképpen fontos és stratégiai kérdés, amely magában foglalja a termelési kapacitás fenntartását, ezért az EU-nak kellő költségvetési támogatást kell biztosítania;

2. hangsúlyozza, hogy koherenciára van szükség az élelmiszerekkel kapcsolatos különféle ágazatok, például a mezőgazdaság, az állattenyésztés, az erdőművelés, a halászat és a tengerügy, valamint a környezetvédelmi, energia- és egészségügyi politikák, a fogyasztóvédelmi, a termelési, a foglalkoztatási és a vidékfejlesztési és erdészeti politika között, és többszintű irányítási megközelítést kell alkalmazni, hogy az európai szinten összehangolt intézkedések hozzájáruljanak a stratégia ambiciózus és megosztott reformcélokra irányuló megvalósításához. A helyi és vidéki közösségek hozzájárulását jobban el kell ismerni és integrálni a szakpolitikákba. Alapvető fontosságú a régiók kulturális identitásának az ökoszisztémákhoz való újrakapcsolása;

3. rámutat arra, hogy a Covid19-világjárvány rendkívül erősen tudatosította bennünk az egészségünk, az ökoszisztémák, az ellátási láncok, a fogyasztási szokások és a bolygó határai közötti összefüggéseket. A jelenlegi világjárvány csak egy a példák közül: az aszályok, áradások, erdőtüzek és az új kártevők növekvő gyakorisága folyamatosan arra emlékeztet minket, hogy az élelmiszerrendszerünk veszélyben van, és fenntarthatóbbá, valamint ellenállóbbá kell válnia, továbbá bármilyen körülmények között működőképes kell, hogy legyen, biztosítva, hogy a polgárok – megfizethető áron – elegendő mennyiségű egészséges és megfelelő élelemhez jussanak;

4. megjegyzi, hogy nem lehet fenntartható mezőgazdaságot kialakítani, ha az EU továbbra is olcsón hoz be mezőgazdasági termékeket, amelyek nem tartják be az európai termelési előírásokat és tisztességtelenül versenyeznek az európai termelési láncokkal, valamint ha saját feleslegét az európai termelési költségek alatt exportálja; kéri, hogy sürgősen vezessenek be új, méltányosabb, szolidárisabb többoldalú szabályokat annak érdekében, hogy az uniós termelőket ne érintse hátrányosan gazdaságuk gazdasági fenntarthatósága; reméli, hogy ez az új megközelítés a termelők gazdasági kilátásainak javítására, valamint a termelők és a fogyasztók közötti kapcsolatokat megerősítésére irányul, támogatja a diverzifikált és a hagyományos termelési rendszerekkel szemben alternatívát jelentő vagy azokat kiegészítő élelmiszerrendszereket; rámutat az érték olyan módon történő méltányosabb újraelosztására, amely jobban jutalmazza a minőségi közjavakat és ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtó termelőket;

⁽¹⁾ COM(2020) 380 final.

⁽²⁾ COM(2019) 640 final.

5. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy következetesen használja a meglévő (pl. a fenntartható fejlődési célokra vonatkozó) mutatókat a fenntartható élelmiszer-termelés, az ökoszisztéma-szolgáltatások és a mezőgazdasági termelők és a munkavállalók tisztességes gazdasági kilátásainak a különböző ágazati politikák keretében történő egyesítésére irányuló célkitűzés elérése terén elért eredmények nyomán követésére; megjegyzi, hogy új mutatók bevezetését csak azokon a területeken kell előirányozni, amelyek még nincsenek kellőképpen felmérve; reméli, hogy az élelmiszerrendszer valamennyi szereplője aktívan részt vesz a stratégia végrehajtásának nyomán követésében és értékelésében;

6. reméli, hogy elismerik és támogatják a régiók és a városok mint az élelmiszeripari átállás fontos szereplői szerepét; a Régiók Európai Bizottsága egyéb feladatai mellett az európai városok és régiók gyakorlati tudáskészletét testesíti meg, ezért fontos közvetítője lehet a kormányzati szintek közötti kommunikációnak és kölcsönös tanulásnak; a jövőbeli KAP meghatározása és bevezetése keretében elengedhetetlen, hogy az európai régiók továbbra is betölthessék irányító hatósági szerepüket, annak érdekében, hogy „A termelőtől a fogyasztóig” stratégiában meghatározott átállásokat a szereplőkhöz minél közelebbi szinten tudják támogatni, és biztosítani tudják, hogy a jövőbeli stratégiai tervek megfeleljenek a helyi szükségleteknek. Ezért alapvetően fontos lenne a stratégiai tervek első pillérének regionalizálása, hogy az ökoszisztemeket mint a stratégia végrehajtását kísérő fontos eszközöket az egyes régiók sajátos igényeinek megfelelően lehessen kezelni;

A termelők támogatása, a rövid és átlátható ellátási láncok előmozdítása

7. javasolja a föld agrárparban történő koncentrációjával kapcsolatos tendenciáknak, a földárak emelkedésének, a peremterületeken a földek termelésből való kivonásának, valamint ebből adódóan a kis- és közepes termelők és az új mezőgazdasági termelők körében a mezőgazdasági földterületek elvesztésének szigorúbb felügyeletét; ezért javasolja a közös agrárpolitika (KAP) meglévő eszközeinek módosítását, így például a gazdaságoknak nyújtott közvetlen kifizetések esetleges korlátozását, a helyi és a kis- és közepes méretű gazdaságok és az új agroökológiai termelők mezőgazdasági földterülethez való hozzáféréseinek elősegítése céljából, akár egyéni, akár szövetkezeti formában, elkerülendő az aktív mezőgazdasági termelők számának csökkenését; azt javasolja, hogy a KAP-ban maradjon meg a gazdaság és az ökológia közötti egyensúly; ösztönzi a vízhiányos területeken a visszanyert víz öntözésre való felhasználását és a mezőgazdasági erdőművelés előmozdítását;

8. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság bővíteni kívánja az ökológiai gazdálkodást, és el kívánja érni, hogy előzetes hatásvizsgálat függvényében 2030-ig az EU mezőgazdasági területének legalább 25 %-át jelöljék ki erre a célra, valamint jelentősen kibővítené az ökológiai akvakultúrát; arra kéri emellett az Európai Bizottságot, hogy értékelje a hasonló környezeti előnyökkel járó egyéb gazdálkodási és termelési rendszereket is. ebben a tekintetben azt javasolja, hogy vizsgálják meg és támogassák a helyi és regionális területi politikák szerepét az ökológiai, precíziós és integrált termelésre szánt és a környezeti erőforrások megővéására tekintettel lévő területek megővése és növelésének eszközeként olyan programok révén, mint például a helyi élelmiszer-politikák (ideértve a biokörzeteket, ökorégiókat, biorégiókat⁽³⁾) és a képzési folyamatok; kéri, hogy a KAP-ban az átmenet az ökológiai termékek fogyasztása ütemének megfelelően menjen végbe; olyan intézkedésekre is felszólít, amelyek célja az egész bioágazat strukturálásának támogatása is a termelés fejlesztése mellett, az e termelési és feldolgozási módszerhez kapcsolódó hozzáadott érték különböző régiókban való megőrzése érdekében, ideértve az öntözési közösségek ösztönzését is, hogy a biotermelők számára a biogazdálkodásra vonatkozó jogszabályoknak megfelelő vizet biztosítsanak;

9. kéri, hogy a rövid ellátási láncok kapjanak nagyobb hangsúlyt, valamint ismerjék el az európai termelési rendszerek sokféleségét, ideértve az olyan alternatív termelési rendszereket is, amelyek célja a termelés, a feldolgozás és a forgalmazás minőségi táplálkozást és az állatok és a környezet jólétét célzó helyi/regionális formáinak fejlesztése; felszólít a rövid ellátási láncok támogatása és megerősítése európai keretének létrehozására az innovatív és sikeres helyi gyakorlatokból kiindulva; felszólít a feldolgozókat, a helyi hatóságokat, az agrár- és erdőgazdaságokat, a kereskedőket és a helyi fogyasztókat bevonó kollektív területi projektek támogatásának elősegítésére a helyi élelmiszer-kínálat kialakítása érdekében; kéri a helyi-regionális termelés és feldolgozás diverzifikációjának, valamint új ágazatok (például növényi fehérjék, különösen hüvelyesek, és minőségi ágazatok, például bogyós gyümölcsök, diófélék stb.) – amelyek a másodlagos vagy hulladékokhoz kapcsolódó másodlagos ellátási láncokat is számításba veszik – fejlesztésének támogatását annak érdekében, hogy hozzáadott értéket teremtsenek az élelmiszerlánc különböző szakaszaiban, megvizsgálva annak lehetőségét, hogy a fenntartható termelésre vonatkozó tanúsítványokat vezessenek be, amelyek figyelembe veszik a víz- és talajgazdálkodást is. Ebben az összefüggésben megjegyzi, hogy az olyan fogalmakat, mint helyi és regionális, a szóban forgó termék szemszögéből kell szemlélni. A kiindulópont a termék alacsony környezeti lábnyoma, a szükségtelen szállítások elkerülése, valamint a termelők és a fogyasztók közötti jobb kapcsolat;

⁽³⁾ Példa erre a BioRegio Bayern 2012, amelynek célja, hogy 2030-ig a földterületek 30 %-át bevonja az ökológiai gazdálkodásba (forrás: *The Role of Local and Regional Authorities in making food systems more sustainable*, az RB megbízásából készült tanulmány).

10. elismeri, hogy az élelmiszeripari termékek előállítása, feldolgozása, kiskereskedelme, csomagolása és szállítása hozzájárul a levegő, a talaj és a víz szennyezéséhez és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásához, valamint súlyos hatással van a biodiverzitásra, ezért másodlagos áramok érvényre juttatását kéri egy körkörös gazdasági modell megvalósítása céljából; az Európai Bizottsághoz hasonlóan sürgeti a következő intézkedéseket:

- a) a növényvédő vegyszerek felhasználásának és általános kockázatának 50 %-kal történő csökkentése, valamint a legveszélyesebb peszticidek⁽⁴⁾ felhasználásának 50 %-kal történő csökkentése 2030-ig; biztosítva, hogy mind peszticidekből, mind gazdálkodási módszerekből valódi, termelékenységiüket nem korlátozó alternatívákat kínálnak a mezőgazdasági termelők számára, és e célból bővítsék a terület kutatási erőforrásait, valamint felgyorsítsák a piacra jutást;
- b) a tápanyagvesztesség legalább 50 %-kal történő csökkentése, anélkül, hogy ez a talaj termékenységének romlásához vezetne;
- c) a műtrágyák használatának 20 %-kal történő csökkentése 2030-ig;
- d) a haszonállatok és az akvakultúra esetében használt antimikrobiális szerek értékesítésének 50 %-os csökkentése 2030-ig;
- e) a mezőgazdasági ágazatból és a földhasználatból származó üvegházhatást okozó gázok, különösen a dinitrogén-oxid, illetve a részben az állattenyésztési ágazatból, valamint a tőzeglápok mezőgazdasági hasznosításából származó metán kibocsátásának további csökkentése, megfelelően hozzájárulva az európai klímarendelethez meghatározott folyamathoz. E célból az RB felkéri az Európai Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb tegye közzé a 2030-ra vonatkozó éghajlati célkitűzések tervét, amelynek célja az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésére irányuló cél felfelé történő módosítása, vagyis annak az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-ra történő növelése⁽⁵⁾, egy olyan koherens és átfogó terv végrehajtásával, amely megfelelő pénzügyi kötelezettségvállalásokat tartalmaz;
- f) az európai legelőterületek és fehérjetakarmány-termelés növelése az európai éghajlati és környezetvédelmi normákat nem teljesítő takarmány- és fehérjeimport mennyiségének csökkentése révén;

11. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a végrehajtás részeként végezzen hatásvizsgálatokat a számszerű célok meghatározásának módjáról. Azokat az országokat, amelyek nagy mennyiségben használnak antibiotikumokat, vegyi növényvédő szereket és növényi tápanyagokat, jobban kellene arra ösztönözni, hogy csökkentsék használatukat, mint azokat az országokat, ahol már most is alacsony ezek felhasználása;

12. javasolja, hogy készítsenek átlátható és közölhető hatásvizsgálatokat a középtávon elért célok figyelemmel kísérése és a szükséges kiigazítások újratárgyalása érdekében, a tagállamokkal, a helyi és regionális önkormányzatokkal, valamint az agrár-ipari szereplőkkel egyeztetve;

13. szigorúbb intézkedések bevezetését javasolja az intenzív ipari állattenyésztési gyakorlatok környezeti hatásaival szemben; kéri, hogy a stratégiában előirányzott, hivatalos tanúsítást jelző állatjóléti címkézést tegyék kötelezővé uniós szinten; javasolja az állattartás módjának világos és kötelező jelölését, ami kiterjed az állat életciklusára, lehetővé téve a termelők számára, hogy elismertessék az általuk alkalmazott gyakorlatok javulását, a fogyasztók számára pedig, hogy az igényeiknek megfelelő termékeket választhassák; javasolja a ketreces tenyésztés fokozatos és tervezett csökkentését az Európai Unió egész területén többek között az érintett gazdaságok állománysűrűségének csökkentése, valamint az akvakultúrára irányuló külterjes állattenyésztés támogatása révén; kéri, hogy a KAP-kifizetéseket tegyék függővé attól, hogy az üzemek betartanak-e egy bizonyos állománysűrűségi plafont, és erősítsék meg a KAP állatjóléti szabályokra vonatkozó feltételrendszerét;

14. új ökológiai rendszereket szorgalmaz, amelyek egyenlő mértékű, kötelező, hatékony és egyre fontosabb finanszírozási forrást jelentenek a fenntartható termelői gyakorlatok támogatása érdekében, amelyek egyebek mellett jelentősen javítják a mezőgazdasági termelők és az erdőgazdálkodók által történő szénmegkötést, valamint a biológiai sokféleséget; emlékeztet ugyanakkor arra, hogy a KAP második pillérében foglalt agrár-környezetvédelmi és klímavédelmi intézkedések a KAP messze a leghatékonyabb „zöldítő” intézkedéseinek bizonyultak, és hogy ez kapcsolódik ahhoz, hogy ezeket az intézkedéseket a regionalizált irányítás esetében alulról felfelé építkező megközelítéssel határozzák meg; következésképpen kéri, hogy használják ki a KAP első pilléréből a másodikba történő átcsoportosítás lehetőségeit, és hogy a regionális önkormányzatokat mind európai, mind nemzeti szinten vonják be az ökoszisztémák meghatározásába, hogy nagyobb koherenciát és komplementaritást lehessen biztosítani az ökoszisztémák és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó agrár-környezetvédelmi intézkedések között, és hogy jobban figyelembe vegyék a területek szükségleteit; emellett javasolja

⁽⁴⁾ Ezek olyan növényvédő szerek, amelyek olyan hatóanyagokat tartalmaznak, amelyek megfelelnek a 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.) II. mellékletének 3.6.2–3.6.5. és 3.8.2. pontjában meghatározott kizárási kritériumoknak, vagy amelyeket az említett melléklet 4. pontjában meghatározott kritériumok szerint helyettesítésre jelölt anyagnak tekintenek.

⁽⁵⁾ Hasonló kérést fogalmazott meg a következő vélemény: Európai klímarendelet: a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozása [COR-2020/01361 – előadó: Juan Moreno Bonilla (EPP/ES)] (HL C 324., 2020.10.1., 58. o.).

az alacsonyabb ökológiai hatású extenzív állattenyésztési gyakorlatok támogatását. Fontos, hogy a mezőgazdasági termelőket európai és tagállami forrásokból kompenzálni lehessen a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos több-letköltségeikért a környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóság egyensúlyának biztosítása érdekében;

15. a mezőgazdasági ágazat változásával párhuzamosan szükségesnek tartja a fenntartható haltermelésre való áttérés felgyorsítását; intézkedéseket javasol a kisüzemi halászok, köztük a legkülső régiókban fenntartható halászatot folytatók védelmére és fokozására, valamint az intenzív ketreces tenyésztés, az illegális ipari halászat és a túlhalászás elleni küzdelemre, ideértve megfelelőbb intézkedések bevezetését a közös halászati politika (KHP) és a kereskedelmi megállapodások felülvizsgálata keretében;

16. szorgalmazza olyan javaslatok kidolgozását, amelyek célja a tengeri területrendezés és az olyan területek hálózatának létrehozása, ahol egy megfelelő időszakban a halászat minden formája tilos, hogy hatékonyabban megvalósítható legyen a halászati erőforrások kinyerése és a tenger reprodukciós képessége között célként kitűzött egyensúly; kéri, hogy a környezetvédelmi szempontból legsérülékenyebb területeken tegyenek erőfeszítéseket a fenntartható halászati gazdálkodási tervek hatékonyabb bevezetésére;

Élelmiszer-környezet, az elhízás elleni küzdelem, a felelősségteljes és kritikus fogyasztás előmozdítása

17. ismét hangsúlyozza a fogyasztói döntések és étkezési szokások mint az élelmiszerrendszer megváltoztatásának alapvető tényezői jelentőségét; támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy megkönnyítse az egészséges és fenntartható étrendre való áttérést, összhangban a fenntartható fejlődésről szóló 2030-as menetrend 12. céljával⁽⁶⁾; ezért felhívja az Európai Bizottságot, hogy hajtson végre koherens és célzott intézkedéscsomagot a bizonyítottan egészséges mediterrán étrend, valamint olyan egészséges táplálkozási rendszerek előmozdítása érdekében, amelyekben több a növényi összetevő és megfelelő a zsír- és cukorfogyasztás;

18. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy foglalmazzon meg a termékek tápanyag-összetételének címkézésére vonatkozóan európai szinten elfogadott, a legfrissebb tudományos kutatási adatokra alapuló, megfelelőbb rendszereket; felhívja az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg a táplálkozási értékekre vonatkozó európai adatbázis létrehozásának és az európai tápértékelő program megalkotásának megvalósíthatóságát. A tudatos fogyasztás ösztönzése érdekében arra kell törekedni, hogy átlátható, teljeskörű és egyértelmű tájékoztatást nyújtsanak a tápértékről, figyelembe véve a termékek eredetét, a szállítási környezeti hatását és a termelési módszereket;

19. hangsúlyozza, hogy a tájékoztató címkézéssel kapcsolatos intézkedéseken kívül olyan oktatási, ösztönző és strukturális intézkedéseket kell alkalmazni, amelyek a kritikus és felelősségteljes fogyasztásra összpontosítanak, és elősegítik az egészséges és mindenki számára hozzáférhető élelmiszer-környezetet; ezért tájékoztató kampányokat és oktatási programokat javasol az egészséges táplálkozásról és a növényi összetevőkben és rostokban gazdag étrendről; támogatja olyan adókedvezmények elfogadását, amelyek a fogyasztókat az egészséges és fenntartható étrend melletti döntésre ösztönzik; emellett az agrár-élelmiszeripart a nagymértékben feldolgozott és egészségtelen, magas cukor-, só- és telített zsír-tartalmú élelmiszerek forgalmazásának és reklámozásának mellőzésére ösztönzi;

20. határozottan támogatja az azt biztosító intézkedéseket, hogy az élelmiszer ára a valós környezeti és társadalmi költségeket tükrözze, és hogy az elsődleges termelők tisztességes jövedelemben részesüljenek munkájukért; ezért felhívja az Európai Bizottságot, hogy a tudományosan igazolt környezeti és közegészségügyi költségekre tekintettel vitassa meg a tagállamokkal a feldolgozók és a kiskereskedelem felvásárlóerejének korlátozását és az elsődleges termelők tárgyalási pozíciójának erősítését célzó intézkedéseket. Amennyiben a termékek tisztességes ára magasabb fogyasztói árat tesz szükségessé, az RB ezt elfogadhatónak tartja⁽⁷⁾;

21. felhívja az Európai Bizottságot, hogy tegye az élelemhez való jogot a stratégia végrehajtásának egyik sarokkövévé; ezért azt javasolja, hogy működjenek együtt a tagállamokkal, valamint a helyi és regionális önkormányzatokkal olyan rövid- és középtávú (például gazdasági támogatás) és hosszú távú (strukturális szociálpolitikák) intézkedések meghozatala céljából, amelyek célja a legkiszolgáltatottabb csoportok fenntarthatóbb és egészségesebb táplálékrendszerhez való hozzáféréseinek elősegítése az elhízás és az alultápláltság elleni küzdelem elősegítése érdekében; felszólít a gyermekkori elhízás és az alultápláltság leküzdését célzó, a 2020 utáni időszakra szóló európai cselekvési terv kidolgozására; hangsúlyozza, hogy az egészséges élelmiszerek megfizethetőségét inkább közvetlen szociális politikákkal és intézkedésekkel kell támogatni, ugyanakkor tisztességes termékekárakat kell biztosítani a mezőgazdasági termelők és a munkavállalók számára;

⁽⁶⁾ 12. fenntartható fejlődési cél: Felelős fogyasztás és termelés.

⁽⁷⁾ Lásd pl. Willet, W., et al. (2019). *Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems. The Lancet Commissions*, 393. szám (1170), 447–492. o. Lásd még: Howard, P. et al. *Global Meat: Social and Environmental Consequences of the Expanding Meat Industry*. MIT Press, 2019.

Fenntartható közbeszerzés, zöld élelmiszer-beszerzés, oktatási programok

22. szorgalmazza, hogy nagyobb hangsúlyt kapjon a zöld közbeszerzés és a zöld élelmiszerbeszerzés szerepe, mivel ezek olyan eszközök, amelyek támogatják az egészséges és fenntartható étrendet, valamint előmozdítják és megerősítik a regionális sajátosságokon alapuló helyi mezőgazdaságot, garantálva a helyi és regionális termelők piaci részesedését ⁽⁸⁾;

23. rugalmasabb kritériumok kidolgozását tartja szükségesnek a regionális sajátosságokon alapuló helyi termékek közbeszerzési ágazatban történő szisztematikusabb bevezetés érdekében, például a 0 km elvének elfogadásával az iskolai étkeztetésben; továbbá szorgalmazza egy hatékony tanácsadási rendszer vagy egyszerűsített európai útmutató bevezetését, amely egyértelmű útmutatást nyújt az állami szervek számára a fenntarthatósági kritériumok elfogadásának mikéntjéről;

24. támogatja, hogy az Európai Bizottság ösztönzi a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat az iskolákban a mezőgazdasággal, az élelmiszerekkel, a környezettel és az éghajlattal kapcsolatos oktatási programok végrehajtására; elengedhetetlennek tartja a kritikus fogyasztás ösztönzését, valamint a mezőgazdaság, az étkezési kultúra és a környezettudatosság oktatásának támogatását a fiatalabb generációk és a legkiszolgáltatottabb csoportok körében;

A hulladék csökkentése és megelőzése, a körforgásos gazdaság előmozdítása

25. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő ambiciózus jogszabályokat és kötelező érvényű célokat az élelmiszer-pazarlás megelőzésére és csökkentésére; elvárja, hogy az Európai Bizottság az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-vesztéssel foglalkozó uniós platformmal együttműködésben határozottan fenntartsa az élelmiszer-pazarlás felére történő csökkentésére vonatkozó, 2030-ig megvalósítandó kötelező célkitűzését; sürgeti az Európai Bizottságot, hogy fordítson fokozott figyelmet a legkülső régióknak nyújtandó nagyon fontos támogatásra a gazdaságok jobb körforgása, az agrár-élelmiszeripari és a halászati ágazatból származó maradékanyagok és melléktermékek kezelésének, újfelfeldolgozásának és hasznosításának javítása céljából;

26. javasolja, hogy továbbra is alkalmazzanak egységes jövőképet az élelmiszerláncsal kapcsolatosan, ideértve a hulladék korlátozását célzó intézkedéseket úgy az előállítási szakaszban (elsődleges termelés) és a feldolgozás alatt, mint az élelmiszerek szállítása, forgalmazása, valamint háztartási és azon kívüli fogyasztása során; javasolja a szupermarketeknek a termékek hatékonyabb tárolására való ösztönzését és intézkedések meghozatalát a szupermarketek megadóztatására a felesleg nem hatékony felhasználása esetén; üdvözli bizonyos tagállamok kezdeményezését, mely szerint kötelező adományokkal raktárkészletet kellene létrehozni;

27. felszólít arra, hogy az élelmiszertermékek címkéin nyújtsanak pontosabb információkat a lejáratra vonatkozóan, jelezve, hogy a termék meddig őrzi meg minőségét, illetve hogy meddig fogyasztható. Fontosnak tartja a fogyasztókra irányuló kommunikációs és tudatosságnövelő kampányokat, amelyek célja a pozitív viselkedésformák előmozdítása az élelmiszer-pazarlás korlátozása érdekében; alulról felfelé építkező megközelítést is ajánl, amelynek célja a számos városban és régióban megjelenő innovációk és bevált gyakorlatok megismerése és megerősítése;

28. támogatja olyan intézkedések előírását, amelyek a termelési lánc egészében, a műanyagokat illetően is elősegítik a „zéró hulladék”, az újrafelhasználás és a körforgásos gazdaság formáin alapuló termelési és területi fejlesztési modellek terjesztését; hangsúlyozza, hogy a közbeszerzés egy olyan erős eszközt jelent, amelyen keresztül a helyi és regionális önkormányzatok normákat határozhatnak meg, és a piacot több fenntartható és helyi termék és szolgáltatás irányába terelhetik; alulról építkező megközelítést javasol, olyan programokkal, amelyek célja a körforgásra irányuló pozitív intézkedések támogatása városi, városkörnyéki és vidéki környezetben, valamint a legkülső régiók esetében ⁽⁹⁾;

Nemzetközi kereskedelem, szolidaritás és fenntartható fejlődés harmadik országokban

29. globális megközelítés alkalmazását tartja szükségesnek a fenntartható agrár-élelmiszeripari rendszerekre való áttérés során a harmadik országokkal való együttműködés és a nemzetközi kereskedelempolitika révén; hangsúlyozza, hogy az EU, amely a világ vezető élelmiszer-importőre és -exportőre, növelte a harmadik országoktól való függőségét, kereskedelempolitikája pedig mostanáig úgy alakult, hogy ellentmond a társadalmi és környezeti céljainak; sürgeti az Európai Bizottságot, hogy aktívan keressen megoldásokat erre a kérdésre, különösen a mezőgazdasági világkereskedelem szabályai, az árak uniós és nemzetközi piacokon történő alakulása, valamint a hús- és tejtermék-kereslet és -termelés fenntartható egyensúlya tekintetében;

⁽⁸⁾ Ezzel kapcsolatban emlékeztet és ezáltal felhívja a figyelmet a 2015. júliusi, 113. plenáris ülésen elfogadott, a fenntartható élelmiszerekről szóló állásfoglalás (HL C 313., 2015.9.22., 5. o.) 19. pontjára: „javasolja, hogy a fenntartható termelésben és a felelős fogyasztásban érintett különböző szereplők [...] kapjanak tájékoztatást annak lehetőségeiről, hogy miként egészíthetik ki fenntarthatósági kritériumokkal [...] pályázati felhívásaikat [...]”;

⁽⁹⁾ Példa erre a szlovéniai Maribor városának esete, ahol a város és a vidéki környezet között sinergiákat hoztak létre a szerves hulladék műtrágyává történő átalakításával (forrás: „The Role of Local and Regional Authorities in making food systems more sustainable”, az RB megbízásából készült tanulmány).

30. kitart amellett, hogy a kereskedelmi megállapodásokat az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésére irányuló célkitűzés figyelembevételével és a fenntartható fejlődés koncepciója alapján kell értékelni; felszólít a fenntartható erdőgazdálkodásról, valamint az erdőirtás elleni küzdelemről, az állatjólétről és az emberi jogok megsértése elleni küzdelemről szóló fejezetek megerősítésére ⁽¹⁰⁾;

31. úgy véli, hogy az olyan kereskedelempolitika, amely nem biztosítja, hogy a külső piacok a fenntarthatóság és az élelmiszer-biztonság tekintetében megfeleljenek a magas szintű európai normáknak, súlyosan alááshatja a belső piacot, és veszélyeztetheti a mezőgazdasági ágazatot; az európai kereskedelmi egyezményeket elengedhetetlennek tekinti a belső és a külső piac közötti egyenlő versenyfeltételek biztosításához, megőrizve az európai mezőgazdasági termelők versenyképességét és garantálva a méltányos javadalmozást; határozottan kéri a termelési szabályok szigorú kölcsönösségének megtárgyalását harmadik országokkal, egységesítve a növény- és környezetvédelmi előírásokat, adott esetben azonosítva a helyi „primőr” termékeket, és a termékek közös európai piacra történő belépéskor történő ellenőrzésének megerősítését; támogatja a határokon beszedendő szén-dioxid-adót, amely megakadályozza az uniós vállalatokat abban, hogy a termelést kevésbé szigorú környezetvédelmi előírásokkal rendelkező országokba helyezték át;

Kormányzás, végrehajtás, nyomon követés

32. javasolja a jövőbeli KAP, a KHP és az operatív programok és a nemzeti KAP-stratégiai tervek következetes hozzáigazítását az európai zöld megállapodásban foglalt célokhoz, nevezetesen „a termelőtől a fogyasztóig” tárgyú, valamint a biológiai sokféleségről szóló 2030-as stratégiákban felvázolt célokhoz; ebben az összefüggésben sürgeti, hogy a KAP-rendeletbe vegyenek fel közös, számszerűsítható és mérhető célokat a nemzeti stratégiai tervek tekintetében; javasolja, hogy legyenek egyértelmű hatásmutatók a célok kitűzése és az eredmények nyomon követése érdekében; kéri, hogy a régiók töltsenek be kiemelt szerepet a stratégiai tervek irányításában, különösen a második pillér esetében; reméli, hogy a KAP reformterveiből nem vész el a területi és regionális logika;

33. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2021–2027 közötti többéves pénzügyi keretnek a júliusi Európai Tanács álláspontja szerint a KAP számára elkülönített része 6,4 %-kal csökkent a jelenlegi időszakhoz képest. A zöld átmenet európai mezőgazdasági termelésben való megvalósításával kapcsolatos ambiciózus céloknak együtt kell járniuk a KAP és különösen az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap ambiciózus költségvetésével. Sajnálja ezenkívül, hogy a rendeletjavaslatokban mindeddig nem tükröződtek még jobban azok az erőfeszítések, amelyek célja a KAP átalakítása a nagyobb közérdek-orientáltság, fenntarthatóság és erőforrás-védelem irányába, valamint hogy az azokban alkalmazott megközelítések a hosszú átmeneti időszakok miatt csak jelentős késedelemmel mutatják meg hatásukat;

34. üdvözli, hogy az élelmiszerrendszer valamennyi szereplőjét be kívánják vonni a stratégia végrehajtásába és nyomon követésébe, nem felelve meg a civil társadalomról és a helyi és regionális szervezetek képviselőiről sem; szükségesnek tartja, hogy a stratégiában horizontális és többszintű irányítási rendszereket hozzanak létre, amelyek képesek átfogó működést biztosítani az Európai Bizottság érintett főigazgatóságai között; reméli, hogy példát fognak venni olyan részvételi modellekről, mint amilyenek például a számos helyi és regionális önkormányzat által alkalmazott élelmiszertanácsok;

35. javasolja, hogy az Európai Bizottság kezdeményezzen szoros együttműködést nemcsak a Parlamenttel, hanem a Régiók Európai Bizottságával és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal is a két stratégia végrehajtása és nyomon követése terén.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁰⁾ Hasonló kérést fogalmazott meg a következő vélemény: A világ erdőinek védelmére és helyreállítására irányuló uniós fellépés fokozása [COR-2019/04601 – előadó: Roby Biwer (PES/LU)] (HL C 324., 2020.10.1., 48. o.)

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A gazdasági kormányzás felülvizsgálata

(2021/C 37/05)

Előadó:	Elio DI RUPO (BE/PES), a vallon kormány miniszterelnöke
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának — A gazdasági kormányzás felülvizsgálata COM(2020) 55 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság ez év február 5-én benyújtotta a gazdasági kormányzás felülvizgálatáról szóló közleményét, és hogy nyitott a gazdasági és költségvetési szabályok reformjára, amit e közlemény bizonyít;
2. egyetért azzal is, hogy az Európai Bizottság március 20-án javaslatot nyújtott be arra vonatkozóan, hogy – az euróövezet történetében először – alkalmazza a jelenlegi Stabilitási és Növekedési Paktumba már belefoglalt általános mentesítési rendelkezést a Covid19-világjárványra válaszul hozott vészhelyzeti költségvetési intézkedések megerősítése érdekében;
3. úgy véli, hogy ezen mentesítési rendelkezést mindaddig alkalmazni kell, amíg a Covid19-válság pénzügyi és költségvetési következményei – mind a tagállamok költségvetési hiánya, mind az adósságuk tekintetében – nem válnak teljesen ismertté. Ugyanezt a logikát kell követni az ideiglenes állami támogatási keret európai szintű esetleges fokozatos megszüntetése esetén is, ami csak stabil makrogazdasági környezetben és az Európai Bizottság, a Miniszterek Tanácsa és az Európai Parlament közötti kontradiktórius vitát követően képzelhető el;
4. hangsúlyozza továbbá, hogy az Egészségügyi Világszervezet szerint a világjárvány jó eséllyel a következő két évben is jelen lesz még, és a vakcinák, illetve a hathatós gyógyszerek kifejlesztése valószínűleg csak 2021 folyamán várható;
5. megjegyzi továbbá, hogy a gazdasági és pénzügyi környezet – a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatásán túl is – gyökeresen megváltozott a Stabilitási és Növekedési Paktum legutóbbi, 2013-as reformja óta. A kamatlábak valóban történelmi mélyponton vannak, és az államadósság reálköltsége sok országban negatív, míg az évtized elején átlagosan 3 % körüli volt az euróövezetben;
6. úgy véli ezért, hogy az Európai Bizottságnak újból teljes körűen és alaposan meg kell vizsgálnia minden egyes tagállam helyzetét, és felül kell vizsgálnia a gazdasági kormányzás felülvizgálatára vonatkozó tervét;
7. hangsúlyozza, hogy az európai gazdasági kormányzási keret jelentős hatással van minden kormányzati szintre, ezen belül is különösen a helyi és regionális önkormányzatokra, melyek a közkiadások közel egyharmadért és a közberuházások több mint feléért felelnek az Európai Unió egészére nézve, bár a tagállamok között jelentős különbségek vannak e tekintetben ⁽¹⁾;
8. úgy véli, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktumnak és a jelenlegi európai gazdasági kormányzási keret egyéb elemeinek jelenleg négy fő hiányossága van: i. prociklikus hatások: előfordulhat, hogy egy recesszióban lévő tagállam kénytelen csökkenteni a kiadásait, ami tovább súlyosbíthatja a recessziót, dacára a 2015-ös értelmező közleményben ⁽²⁾ ismertetett, konjunkturális körülményekkel kapcsolatos rugalmasságnak, amely nem elégséges. Ez a prociklikusság különösen nagy hatással van a közberuházásokra, amelyek túl gyakran játszották a megszorítási intézkedésekben a kiigazítási változó szerepét; ii. komplexitás: a sokféle célkitűzés, a rugalmasság, a kivételek, a mentesítő záradékok és a figyelembe veendő helyzetek sokfélesége egy túlzottan összetett és technikai jellegű keretet eredményezett, amely ráadásul közvetlenül nem vizsgálható mutatókra támaszkodik, mint például a strukturális hiány és a kibocsátási rés; iii. a hatékonyság hiánya: bár a túlzott hiányok 2018-ban szinte eltűntek, az adósság már egyértelműen kevésbé kedvezően

⁽¹⁾ 2018-as adatok. Eurostat, adatkód: TEC00023 és TEC00022.

⁽²⁾ Európai Bizottság (2015) – Közlemény: A Stabilitási és Növekedési Paktum hatályos szabályai által biztosított rugalmasság legjobb kihasználása. COM(2015) 12 final.

alakult, már a 2020-as koronavírus-válság költségvetési hatásainak megjelenése előtt is. A 60 %-os határértéket átlépő tagállamok száma 2008-ban még 9 volt, 2018-ra pedig 14-re nőtt ⁽³⁾. A pénzügyi szankciók alkalmazása nem hiteles, mivel kontraproduktív lenne; iv. az átláthatóság és a legitimitás hiánya: a gazdasági kormányzási keret összetettsége és túlzottan technikai jellege miatt nehezen átlátható. Sem az Európai Parlament, sem a helyi és regionális önkormányzatok, sem a civil társadalom és a többi érdekelt fél nem vesz részt benne igazán. Emellett a jelenlegi keret nem határozza meg a korrelációt a különböző kormányzati szinteknek a Stabilitási és Növekedési Paktum végrehajtásában való felelőssége között, és csak kollektív nemzeti felelősséget ismer el, a különböző szinteken folytatott tényleges költségvetési irányítástól függetlenül. A jelenlegi keret ezen – a nemkívánatos hatásokból és a nem kellő hatékonyságból eredő – strukturális hiányosságai nagymértékben rombolják a legitimitását, különösen az euróövezet válsága által leginkább érintett és feltételeességi intézkedéseknek alávetett tagállamokban, és ez táptalajul szolgál az EU elutasításának és a politikai szélsőségek felé fordulásnak;

9. az európai bizottsági közlemény megállapításaival összhangban rámutat arra, hogy a hatos és a kettes csomag reformintézkedései a költségvetési politikák szorosabb koordinációját eredményezték az euróövezetben. A megerősített felügyeleti keret biztosította a tagállamok számára a költségvetési struktúrák megszilárdításának alapját, bár az Uniót még a Covid19-járvány kitörése előtt is jelentős területi és társadalmi különbségek jellemezték;

10. üdvözli az Európai Bizottság által 2020. október 17-én kibocsátott szociális kötvények sikerét a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő, 100 milliárd EUR összegű ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE) finanszírozásában. Ez az eszköz 2022. december 31-ig áll rendelkezésre kölcsönök formájában azon tagállamok számára, amelyeknek jelentős pénzügyi forrásokat kell mozgósítaniuk területükön a koronavírus-járvány negatív gazdasági és társadalmi következményeinek kezelésére. Az RB úgy véli, hogy ha a SURE program tartós pozitív hatást fejt ki, kikövezhetné az utat egy európai munkanélküliségi viszontbiztosítási rendszer létrehozása előtt;

Mutatók

11. határozottan úgy véli, hogy az alkalmazandó szabályoknak a nemzeti, regionális és helyi önkormányzatok, valamint a polgárok számára is világosan érthetőnek kell lenniük. Ennek érdekében az alkalmazandó szabályoknak közvetlenül ellenőrizhető mutatókon kell alapulniuk, és magukban kell foglalniuk egy kontraciklikus, a ciklikus hatásoktól megtisztított stabilizációt;

12. úgy véli továbbá, hogy a gazdasági kormányzásnak a költségvetési fegyelemhez kapcsolódó mutatók és a nem költségvetési mutatók közötti egyensúlyon kell alapulnia. Ezért úgy ítéli meg, hogy a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás folytonosságában, amely változatosabb mutatókat tartalmaz, köztük a munkanélküliségi rátát, a megreformált gazdasági kormányzásnak figyelembe kell vennie a beruházások és a közkiadások növelésének szükségességét ⁽⁴⁾ az olyan kulcsfontosságú ágazatokban, mint az egészségügy, az élelmiszeripar, a közlekedés, az épületek energiahatékonysági korszerűsítése, az energia és a digitális ágazat. Ezek egy részét a magán- és európai finanszírozás mellett a nemzeti költségvetéseknek kell fedezniük. Mindezt tovább súlyosbítja a közkiadásokra nehezedő nyomás abból kifolyólag, hogy a gazdaságot hozzá kell igazítani a folyamatban lévő éghajlatváltozáshoz, vagy ellensúlyozni kell a szén-dioxid-adó növekedésének társadalmi hatását;

13. ezenkívül osztja a „potenciális GDP” mutató, vagyis a „termelési” potenciál használatával kapcsolatos bírálatot, amely a termelőtőke-állomány és a munkakínálat teljes kihasználásával érhető el, inflációs nyomás alkalmazása nélkül. Ez a koncepció nem veszi figyelembe sem az energiát mint termelési tényezőt – beleértve a termelőtőke gyors elavulásának kockázatát a szénelapú energia használatának korlátozásai miatt –, sem pedig az emberi tevékenységek fejlődésének fizikai korlátait;

14. sürgeti továbbá az egyensúly helyreállítását oly módon, hogy a bevételeket jobban figyelembe vegyék. A szociális, oktatási és egészségügyi ágazat kiadásainak csökkentését gyakran az rövid távú adósságcsökkentés legegyszerűbb módjának tekintik. Az adópolitikák összehangolása és az adócsalás elleni intézkedések azonban jelentősen csökkenthetik az állami költségvetéseket. Így csak a csalárd hea-kikerülési stratégiák évi 147 milliárd eurós veszteséget okoznak ⁽⁵⁾, míg az összes uniós tagállam 2018. évi hiánya 109 milliárd eurót tett ki;

15. hangsúlyozza, hogy a tagállamok gazdaságpolitikáit jobban össze kell hangolni a ciklikus eltérések és a konvergenciakülönbség csökkentése érdekében. Ezért támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy helyreállítsa a tagállamok közötti egyensúlyhiányt a többletek és a hiányok tekintetében. A folyófinanszírozás-többlettel rendelkező tagállamoknak expanzívabb politikát kell folytatniuk a belső kereslet ösztönzése érdekében, míg az alacsony termelékenység és versenyképesség miatt strukturális egyensúlyhiánnyal küzdő tagállamoknak fokozniuk kell a termelő tevékenységeik korszerűsítésére irányuló beruházásokat. Emellett valamennyi tagállamnak növelnie kell a képzésre, kutatásra és fejlesztésre irányuló beruházásokat is, amelyek jelenleg még nem elegendőek az európai gazdaság versenyképességének biztosításához;

⁽³⁾ Eurostat, adatkód: TEINA225.

⁽⁴⁾ Az Európai Bizottság becslései szerint évi 260 milliárd EUR szükséges (az EU GDP-jének mintegy 1,7 %-a).

⁽⁵⁾ COM(2019) 8 final – Úton a hatékonyabb és demokratikusabb uniós adópolitikai döntéshozatal felé, 4. o.

16. ismételten javasolja, hogy a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárásba a regionális eltérésekre vonatkozó kiegészítő mutatókat is bele kell foglalni; úgy látja, hogy a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás az ENSZ17 fenntartható fejlődési céljának megvalósításában elért eredményeket jobban figyelembe vehetné, e célok ugyanis nemcsak a környezet védelmére terjednek ki, hanem társadalmi, gazdasági és kormányzási kritériumokat is tartalmaznak;

A közberuházások és az arany szabály

17. úgy véli, hogy az európai gazdasági kormányzási keret részben felelőssé tehető a közberuházások szintjének az euróövezet válságából eredő nagymértékű visszaeséséért, mivel nem veszi eléggé figyelembe a folyó kiadások és a beruházási kiadások közötti különbséget. 2009 és 2018 között az EU-ban a közberuházások szintje összességében 20 %-kal csökkent a GDP arányában kifejezve. A helyi és regionális önkormányzatok által végrehajtott beruházások közel 25 %-kal, illetve 40 %-kal vagy annál is nagyobb mértékben csökkentek több, a válság által leginkább sújtott tagállamban ⁽⁶⁾;

18. emlékeztet az Európai Költségvetési Tanács azon megállapítására, miszerint azon tagállamok, melyekben a közberuházások szintje magas, hajlamosak ezt jelentősen csökkenteni a túlzotthiány-eljárás során ⁽⁷⁾, valamint arra, hogy az Európai Bizottság maga is megállapította, hogy a költségvetési keret nem akadályozta meg a beruházások csökkenését, és az államháztartást sem tette növekedésbaráttá, és sem a Stabilitási és Növekedési Paktum beruházási záradéka, sem a Szerződés azon rendelkezése, amely szerint az Európai Bizottságnak figyelembe kell vennie, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait ahhoz, hogy eldöntse teljesülnek-e a túlzotthiány-eljárás elindításának a feltételei (EUMSZ 126. cikk (3) bek.) úgy tűnik, nem gyakorolt jelentős hatást a beruházásokra ⁽⁸⁾;

19. hangsúlyozza, hogy az e tárgyban született 2015-ös értelmező közleményről szóló véleményében ⁽⁹⁾ az RB már kifejtette, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum által biztosított rugalmasság túlságosan korlátozó és szűk körű ahhoz, hogy valóban jótékony hatással bírjon a közberuházásokra;

20. úgy véli, hogy a célzott és minőségi közberuházásoknak, amelyek területi hatásvizsgálaton és az állami kiadások költség-haszon elemzése tekintetében alapos gazdasági elemzésen alapulnak, anticiklikusnak kell lenniük annak érdekében, hogy előnyösek legyenek a jövő generációk számára. A jelenlegi, rendkívüli közkiadásokat igényelő helyzetben a közberuházások deficitfinanszírozásától való eltántorítás azt eredményezheti, hogy a beruházások mértéke nem lesz elegendő, ennek pedig a jövő generáció látja kárát;

21. emlékeztet arra, hogy az RB folyamatosan kéri, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum által meghatározott állami vagy annak megfelelő egyéb strukturális kiadások között ne vegyék figyelembe a tagállamok és az önkormányzatok által a strukturális és beruházási alapok keretében társfinanszírozásként megjelenő kiadásokat. Ezek a beruházások ugyanis természetüknél fogva általános érdekű európai beruházások, melyek a fenntartható növekedés szempontjából nyilvánvaló fellendítő hatással bírnak;

22. úgy ítéli meg, hogy az európai gazdasági kormányzási kereten belül egy „közberuházási arany szabály” bevezetése megfelelő eszköz lehet arra, hogy véget vessen a jelenlegi költségvetési szabályok káros hatásainak, mert véglegesen kizárná a közberuházások nettó értékét a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében történő hiányszámításból, ami egyrészt lehetővé tenné a közberuházási szint válság idején történő fenntartását, másfelől szankciók révén megnehezítené azt, hogy a közberuházások szintje túlzottan alacsony legyen (negatív nettó beruházási szint), ami egyes tagállamokban megfigyelhető; Ez az intézkedés elsősorban az olyan projekteket támogató közberuházásokra vonatkozhatna, amelyek célja a fenntartható fejlődési célokban és a zöld megállapodásban meghatározott, környezetvédelmi, gazdasági és társadalmi szempontból fenntartható társadalom felé történő átmenet előmozdítása, tekintve, hogy e beruházások nemcsak a Covid19-világjárványt követő gazdasági helyreállítás szempontjából fontosak, hanem a jövő generációk jólétének és életminőségének biztosítása miatt is. Ösztönzi továbbá a humán tőkébe és készségekbe való beruházásokat a digitális kornak megfelelő, klímaselemleges, erőforrás-kímélő és versenyképes gazdaságra való áttérés megkönnyítése érdekében;

23. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy miután a Covid19-világjárvány által okozott gazdasági és költségvetési károk figyelembevételével újrafogalmazta a javaslatát, nyújtson be fehér könyvet a gazdasági kormányzás átalakításáról, amely egy ilyen arany szabály bevezetésén alapulna. Értékelésében az Európai Bizottságnak más eszközöket is figyelembe kell vennie, például a kiadási szabályt ⁽¹⁰⁾, amely a gazdasági növekedés tendenciája és az adósság szintje alapján korlátozza az összes államháztartási kiadás éves növekedését, és az átláthatóság előmozdításával, az adminisztratív terhek csökkentésével, valamint a költségvetési fegyelem és az állami beruházások megfelelő kapacitásának megőrzése közötti egyensúly megteremtésével a közbizalom fenntartását szolgálhatja.

⁽⁶⁾ Eurostat, adat kód: TEC00022.

⁽⁷⁾ Európai Költségvetési Tanács (2019): *Assessment of EU fiscal rules with a focus on the six and two-pack legislation* 76. o.

⁽⁸⁾ COM(2020) 55 final, 10. o.

⁽⁹⁾ Az RB véleménye: *A Stabilitási és Növekedési Paktum hatályos szabályai által biztosított rugalmasság legjobb kihasználása* – Előadó: Olga ZRIHEN (BE/PES, elfogadva 2015. július 9-én (HL C 313., 2015.9.22., 22. o.).

⁽¹⁰⁾ Benefits and drawbacks of an „expenditure rule”, as well as of a „golden rule”, in the EU fiscal framework [A „kiadási szabály” és az „arany szabály” alkalmazásának előnyei és hátrányai az uniós költségvetési keretben] Az Európai Parlament tanulmánya: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/645732/IPOL_STU\(2020\)645732_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/645732/IPOL_STU(2020)645732_EN.pdf).

Az európai szemeszter

24. emlékeztet arra, hogy a gazdasági kormányzás, amelynek gyakorlati megvalósítása az európai szemeszter koordinációs ciklusán keresztül történik, a reformok végrehajtása terén nem kellően hatékony. Hangsúlyozza továbbá, hogy az európai szemeszter keretében tervbe vett reformok kiterjedését – különösen az uniós szintű relevanciájuk és hozzáadott értékük vonatkozásában – soha nem határozták meg európai uniós jogszabályokban. Úgy véli, hogy e meghatározás hiánya akadályozza a lehetséges kölcsönhatásokat a nemzeti szinten végrehajtott reformok és a közösségi politikák (jogszabályok és pénzügyi programok) között, és problémát jelent a szubszidiaritás elve szempontjából is. Egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a jövőben – az európai zöld megállapodással összhangban – nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani a tagállamokban folytatott szociál-, gazdaság-, költségvetési és foglalkoztatáspolitikák környezetvédelmi dimenziójának;

25. ismételtlen leszögezi, hogy ezen elégtelen hatékonyság egyik legfőbb oka az, hogy a helyi és a regionális önkormányzatokat nem vonják be kellő mértékben a reformok megtervezésébe és végrehajtásába, noha az országspecifikus ajánlások 36 %-át közvetlenül az önkormányzatoknak címezik, és az ajánlások 83 %-a területi dimenzióval bír ⁽¹⁾;

26. meggyőződése, hogy a helyi és a regionális önkormányzatok európai szemeszterbe történő bevonására vonatkozó magatartási kódexről szóló javaslata ⁽²⁾ még mindig orvosolni tudná ezt a hatékonyságbeli hiányosságot a helyi és regionális realitások alaposabb figyelembevételén, és arról is meg van győződve, hogy e kódex megvalósítása továbbra is szükséges, annál is inkább, mivel 2019 óta az európai szemeszter iránymutatást nyújt a kohéziós politika számára, amelynek irányításában az összes kormányzati szint részt vesz;

27. arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy segítse elő egy gondolkodási folyamat elindítását a tagállamok közigazgatási kapacitásáról és a tagállami költségvetések decentralizációjáról, hogy – a tagállamok alkotmányainak és a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett – meg lehessen győződni arról, hogy a helyi és regionális önkormányzatokra bízott feladatok megfelelnek a rendelkezésükre álló emberi, műszaki és pénzügyi erőforrásoknak;

Átláthatóság és demokratikus legitimitás

28. úgy látja, hogy az európai gazdasági kormányzási rendszer legitimitása túl gyenge, és ez nemcsak magát a gazdasági kormányzást, de az európai projekt egészét is veszélyezteti;

29. üdvözli, hogy az éghajlatvédelem bekerült az európai szemeszterbe, és elvárja, hogy az biztosítsa az éghajlatvédelmi intézkedések hatékonyságának egyértelmű nyomon követését és értékelését annak érdekében, hogy kézzelfoghatóbbá váljon a szemeszter céljainak nemzeti szintű megvalósítása;

30. felhívja az Európai Bizottság és a társjogalkotók figyelmét arra, hogy a helyi és a regionális önkormányzatoknak az európai szemeszterbe való nagyobb mértékű – egy magatartási kódex révén történő – bevonásával reprezentatívabb lenne a döntéshozatal és erősödne a szemeszter – és ezáltal általában véve a gazdasági kormányzás – legitimitása;

31. támogatja az eurócsoport reformját, amelynek jogállását hivatalos formába kell önteni és amelyet naprakésszé kell tenni az elnökség teljes körű gyakorlása, az Európai Parlament előtti nagyobb elszámoltathatóság és munkájának nagyobb átláthatósága érdekében, az összes jegyzőkönyv részletes közzétételével kezdve;

32. az EU jövőjéről szóló konferencia kapcsán emlékeztet azon meggyőződésére, hogy a demokratikus legitimitási deficit problémája, amely az EU-t és különösen annak gazdasági kormányzását sújtja, csak akkor oldható meg, ha az európai polgárokat sikerül meggyőzni arról, hogy az összes komoly aggályukat megfelelően kezelik ezen a konferencián. A szociális normák, a foglalkoztatás, a környezetvédelem, az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megfelelő fenntarthatósági szempontok vagy az egyenlőtlenségek elleni küzdelem nem tekinthető másodlagosnak a makrogazdasági és költségvetési célok mellett; Ezért az RB fenntartja, hogy az EU jövőjéről szóló konferenciának képesnek kell lennie arra, hogy megvitassa az Európai Unió működéséről szóló szerződésben foglalt gazdasági kormányzás változásait;

33. úgy véli, hogy folytatni kell az euróövezet nehézségeinek megoldására irányuló munkát a rendezett államháztartás helyreállítása, egy szilárd bankrendszer létrehozása, egy költségvetési unió létrejöttének előmozdítása és a fenntartható gazdasági növekedés ösztönzése révén;

⁽¹⁾ Régiók Bizottsága: *Territorial analysis of the Country-specific Recommendations 2018*.

⁽²⁾ Az RB véleménye: *Az európai szemeszter irányításának javítása: a helyi és regionális önkormányzatok bevonására vonatkozó magatartási kódex* – előadó: Rob Jonkman (NL/ECR), elfogadva 2017. május 11-én (HL C 306., 2017.9.15., 24. o.).

A gazdasági kormányzás és a koronavírus-válság

34. hangsúlyozza, hogy a helyi és a regionális önkormányzatok a frontvonalban küzdenek az Európát súlyosan érintő Covid19-világjárvány ellen, mivel az egészségügy, a szociális védelem és a gazdaságtámogatás terén fontos feladatkörökkel rendelkeznek. Olaszországban és Spanyolországban, amelyek a leginkább érintett tagállamok közé tartoznak, a helyi és regionális önkormányzatok az egészségügyi kiadások több mint 90 %-áért felelnek ⁽¹³⁾. Míg a legtöbb kiadási tétel jelentős mértékben növekszik, a helyi és regionális önkormányzatok bevételei csökkennek, és jelentős hatással van rájuk a gazdaság eddig nem látott mértékű lassulása is. Mindez nagyban befolyásolja a városok és a régiók költségvetési egyensúlyát, és így a tagállamok költségvetési egyensúlyát is;

35. emlékeztet arra, hogy számos tagállamban a helyi és regionális önkormányzatokra szigorú nemzeti költségvetési szabályok vonatkoznak, melyek korlátozzák a kiadásaik növekedését, költségvetési egyensúlyra kötelezik őket, vagy a hiányukat és/vagy eladósodásukat az államéhoz képest nagyon alacsony szintre korlátozzák;

36. sürgeti az Európai Bizottságot, a Parlamentet és a tagállamokat, hogy ne becsüljék alá a régiók közötti különbségeknek a Covid19-válság által okozott elmélyülésében rejlő veszélyt, az alábbi három fontos okból: i. a járvány egészségügyi hatása nagyon területfüggő, hiszen egyes régiókban vagy városokban aránytalanul nagy a fertőzések száma, és ők többé-kevésbé magukra vannak utalva a fertőzések elleni küzdelemben; ii. a vészhelyzetnek a legsúlyosabban érintett régiókra gyakorolt közvetlen hatásán kívül a hosszabb időtartamú vagy szigorúbb megelőző intézkedések fokozzák a gazdaság lassulását, és így a kkv-k és önálló vállalkozók – számos regionális gazdaság alappillérei –, valamint a helyi és regionális önkormányzatok pénzügyi nehézségeit is; iii. egyes gazdasági ágazatokat (pl. az idegenforgalmat) aránytalanul nagy mértékben sújtja a járvány okozta válság, amelynek így a szubnacionális költségvetésekre gyakorolt hatása az adott településen vagy régióban jelen lévő ágazatoktól és a globális értékláncoknak való kitettségétől függ;

37. következőképp azt kéri az Európai Bizottságtól és a tagállamoktól, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal közösen dolgozzanak ki egyértelmű ütemtervet annak érdekében, hogy ez utóbbiak elősegíthessék a fenntartható, kiegyensúlyozott költségvetés felé történő elmozdulást, figyelembe véve a folyamatban lévő járvány aszimmetrikus hatását, valamint azt, hogy a környezeti és társadalmi szempontból fenntartható helyreállításnak gazdaságilag is fenntarthatónak kell lennie;

38. úgy véli, hogy a jelenlegi helyzet rávilágít arra, hogy az euróövezet válsága miatt bevezetett megszorítási intézkedésekért valójában milyen árat kellett fizetni, gondolva itt különösen a beruházások elégtelen szintjére a kulcsfontosságú közszolgáltatási ágazatokban. Erre az új válságra már nem szabad megszorításokkal reagálni. A helyreállítási stratégiáknak ambiciózus közberuházási terveket kell tartalmazniuk, melyek környezeti és társadalmi-gazdasági szempontból fenntartható helyreállítást indítanak be az EU régióiban és városaiban;

39. meggyőződése, hogy a koronavírus-válságot követően minden eddiginél fontosabb lesz az európai költségvetési keret újragondolása, hogy a közberuházások és a közszolgáltatások ne játsszák ismét a kiigazítási változó szerepét a jövőbeli költségvetési konszolidációs programokban.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹³⁾ OECD (2020) – Covid-19 and Inter-governmental Fiscal Relations: Early responses and main lessons from the financial crisis, Hiv. sz.: COM-CTPA-ECO-GOV-CFE(2020)2.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az éghajlatváltozáshoz való előretekinthető alkalmazkodás lehetőségei és szinergiái a fenntarthatóság és az életminőség régiókban és településeken történő javítása érdekében: milyen keretfeltételek szükségesek ehhez?

(2021/C 37/06)

Előadó: Markku MARKKULA (FI/EPP), Espoo képviselő-testületének tagja

Referenciaszöveg: Elnökségi felkérés, Esz. 41. cikk b) pont (i) bekezdés

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Globális vészhelyzet, amelyben fel kell gyorsítani a fellépést

1. hangsúlyozza, hogy a politikai vezetésnek vészhelyzetként és globális fenyegetésként kell kezelnie az éghajlatváltozást, amellyel együtt, közös tevékenységekkel és szabványokkal, a silókat és korlátokat lebontva kell megbirkózni. Az EU-nak aktív vezető szerepet kell vállalnia a klímasemleges gazdaság és az ellenállóképesebb társadalom felé vezető áttérés során, hogy megőrizze a kedvező életfeltételeket, és biztosítsa, hogy az európai vállalkozásokra, valamint a köz- és magánintézményekre vonatkozó világos, hiteles és azonos eljárásokat globálisan alkalmazzák;
2. kiemeli annak fontosságát, hogy a városok és a régiók aktív szerepet játsszanak, és egyesítsék erőiket a helyi és a nemzetközi iparral annak érdekében, hogy alkalmazkodjanak az éghajlatváltozáshoz, illetve egyre nagyratörőbb és realisztikus célértékek bevezetésével mérsékeljék azt, és hangsúlyozza, hogy elengedhetetlen valamennyi érintett uniós szakpolitikában a fellépés felgyorsítása, az alkalmazkodás finanszírozásának növelése, a megfelelő alkalmazkodási módszerek és eszközök közös kidolgozása, a határokon átnyúló együttműködés és a tapasztalatok és bevált gyakorlatok cseréjének fokozása, valamint a reziliencia és az alkalmazkodási kapacitások, a természetben alapuló megoldások és az innovációs lehetőségek előmozdítása;
3. megállapítja, hogy eddig 17 tagállamban mintegy 800 regionális önkormányzat jelentette be az éghajlati vészhelyzetet, ami azt jelenti, hogy az uniós polgárok mintegy 40 %-a olyan helyi vagy regionális önkormányzat területén él, amelynek a politikai vezetői emellett hangsúlyozták, hivatalosan elismerték és kinyilvánították a globális éghajlati vészhelyzet okozta súlyos állapotot; hangsúlyozza, hogy ez komoly háttértámogatást jelent egy, a klímasemleges Európa célját követő aktív vezetési irányvonalhoz, kiemelve az alulról felfelé építkező megközelítést⁽¹⁾;
4. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány még sürgetőbbé teszi a korai és összehangolt fellépést: a járvány jelenlegi tapasztalatai arra világítanak rá, hogy javítani kell a társadalmi és gazdasági rendszerek nagyszabású zavarokkal szembeni rezilienciáját, mivel az előre nem látott válságok összetett kockázatokat idéznek elő, különösen a túl kevés területre összpontosító gazdaságokban;
5. hangsúlyozza, hogy az EU éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és annak mérséklésére irányuló szakpolitikáit jobban integrálni kell mind a köz-, mind a magánszektorban, valamint a polgárok által az uniós éghajlat-politika hatálya alá tartozó ágazatokban – a kibocsátáskereskedelmi rendszerben (ETS), az erőfeszítés-megosztási határozat alapján és a földhasználati ágazatban (LULUCF) – végzett tevékenységekbe. Ahhoz, hogy 2050-ig megvalósuljon a klímasemlegesség, az EU-nak valamennyi ágazatban fel kell gyorsítania a tevékenységek dekarbonizációját. A városok és régiók az iparral partnerségben elsődleges felelősséggel tartoznak az erőfeszítés-megosztási határozat hatálya alá tartozó ágazatokért, különösen a fűtésért, a hűtésért, a földhasználatért és a közlekedésért.

A szubnacionális kormányzatok kapcsolatai az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival és az Éghajlatváltozási Keretegyezménnyel

6. úgy véli, hogy a szubnacionális kormányzatoknak kritikus szerepet kell játszaniuk a globális éghajlat-politikai törekvések fokozásában, és hogy az alkalmazkodási politikáknak alapvető szerepet kell játszaniuk az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak a lokalizálásában; az EU-nak ösztönzőket kell teremtenie a települések számára, hogy azok elérjék a fenntartható fejlődési célokat;

⁽¹⁾ <https://climateemergencydeclaration.org/climate-emergency-declarations-cover-15-million-citizens/>

7. kéri az Éghajlatváltozási Keretegyezmény (UNFCCC) feleit, hogy ismerjék el hivatalosan a szubnacionális szint szerepét és aktívan mozdítsák elő a szubnacionális szintű kormányzatok részvételét az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó politikákban, és tegyenek javaslatot arra, hogy a felek nagyratörő célértékeket fogadjanak el; felhívja a figyelmet az önkéntes helyi felülvizsgálatként benyújtott helyi észrevételekre, amelyek rávilágítanak arra, hogy a városok képezik azt a szintet, ahol a befolyást gyakorló intézkedésekre sor kerül, és ahol a legjobban kihasználhatók a különböző fenntartható fejlődési célok közötti szinergiák és kölcsönös összefüggések;

8. az UNFCCC 26. konferenciáját (COP-26) kritikus mérföldkőnek tartja, amely megszilárdítja az EU-nak a globális éghajlat-politikai fellépés éllovasaként betöltött pozícióját, és hangsúlyozza, hogy a régiók és városok folyamatban lévő tevékenységeinek és kötelezettségvállalásainak erős és látható szerepet kell kapniuk a COP-26 konferencián; kész arra, hogy támogassa az uniós intézményeket az UNFCCC-vel folytatott együttműködésben, hogy ezzel is erősítse a szubnacionális kormányok globális éghajlat-politikai diplomácia és tevékenységek területén való láthatóságát és elismertségét; kiemeli e tekintetben az olyan nemzetközi közösségekkel és hálózatot alkotó szervezetekkel való együttműködést, mint az ICLEI, az „Under2Coalition”, a Regions4, a Klímaszövetség és az Egyesült Városok és Helyi Önkormányzatok (UCLG);

Egy új felismerésen, tanuláson és innováción alapuló, nagyobb befolyást gyakorló uniós alkalmazkodási stratégia felé

9. üdvözli az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó új, nagyratörőbb uniós stratégia tervezetét, amely hangsúlyosabb helyet biztosít az alkalmazkodás számára az EU 2030-as és 2050-es éghajlat-politikai törekvéseiben, szélesítve a tudásbázist, megerősítve a tervezést és felgyorsítva a fellépést, valamint elismerve a regionális és helyi szintű alkalmazkodási politikák szükségességét; hangsúlyozza ezzel összefüggésben, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás kérdéseit hatékonyan be kell építeni valamennyi szakpolitikai területbe; sürgeti az Európai Bizottságot, hogy az aktív szubszidiaritás és az arányosság elvével összhangban dolgozza ki a világos célokat és mutatókat tartalmazó új uniós alkalmazkodási stratégiát;

10. úgy véli, hogy a szubnacionális kormányzatok fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos globális intézkedéseinek támogatása érdekében az EU-nak kell jó példával elől járnia; ennek keretében az Uniót kívüli potenciális partnerekkel is együtt kell működni – az uniós elvek alapján;

11. hangsúlyozza, hogy egész Európára kiterjedő alkalmazkodási rendszerre és a többszintű kormányzás jól működő struktúrájára van szükség, a fellépés lehetővé tétele érdekében világos felelőségekkel. Fontos eredményes regionális és helyi alkalmazkodási és mérséklési mechanizmusokat létrehozni a köz-, a magán- és a nonprofit szférát egybefogó közös hálózatok igénybevételével, valamint a tudás, a kapacitások és a pénzügyi források növelésével;

12. hangsúlyozza a természetalapú megoldások fontosságát az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban, mivel ezek végrehajtása lehetőséget kínál az egymással összekapcsolódó éghajlati, természeti és egészségügyi válságok kezelésére, ami mind társadalmi, mind ökológiai téren előnyökkel jár, miközben előmozdítja a fenntarthatóságot és a rezilienciát. A természetalapú megoldások emellett fontos eszközt jelenthetnek a fenntartható fejlődési célok és az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye (UNFCCC) célkitűzéseinek eléréséhez is, különösen a különböző fenntartható fejlesztési célok és az éghajlat-politikai fellépések közötti szinergiák kiaknázása terén;

13. kiemeli, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás jelentős átalakulást fog igényelni, és azt horizontális prioritásként be kell majd építeni a területtervezésbe és -irányításba; az alkalmazkodási politikák jelentős következményekkel járnak az egészségre és a társadalmi igazságszágra nézve;

14. megjegyzi, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén a helyi felkészültség a világ különböző pontjain és Európán belül is változó. Az éghajlati kockázatok jelenleg nem szerepelnek széles körben a települések átfogó kockázatkezelési és felkészültségi terveiben;

15. hangsúlyozza, hogy a sikeresség érdekében minden éghajlat-politikai fellépés, ezen belül az alkalmazkodás is a rendelkezésre álló legjobb tudáson és innováción kell hogy alapuljon, és minden ilyen fellépés a polgárok általi elfogadottságon áll vagy bukik; a helyi és a regionális önkormányzatok azok a kormányzati szintek, amelyekben az emberek a legjobban megbíznak, mivel ezek tudják a legjobban, hogy mire van szükség, és hogy hogyan tudnak hatékonyan reagálni az európai polgárok igényeire és elvárásaira;

16. kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák a következők kidolgozását:

a) a fenntarthatóság mint a települések, vállalatok és egyének „új normalitása”;

- b) a fenntarthatóság, a karbonsemlegesség, a körforgásos gazdaság és a reziliencia mint valamennyi – a köz- és a magánszférában végzett – döntéshozatal vezérelve, a költségvetés-készítési folyamatokra is kiterjedően;
- c) a fenntarthatóságra összpontosító tervezés és az együttműködésen, a tudáson és a helyes gyakorlatokon alapuló intézkedések;
- d) a fenntarthatóságra irányuló multidiszciplináris és interdiszciplináris kutatás és közös tevékenységek a know-how bővítése és diverzifikálása érdekében;
- e) digitális összekapcsoltság valamennyi polgár számára, megfelelő készségekkel együtt, a zöld és a digitális átalakulást biztosító horizontális elemként;
- f) módszerek mindezen elemeknek az összes tanulási megoldásba való beágyazására az Európai Unióban; továbbá
- g) finanszírozás a városok és régiók számára a munkaerő átképzéséhez és továbbképzéséhez;

17. szorgalmazza a szénlábnym csökkentését a termékek, szolgáltatások és szervezetek negatív hatásainak a minimálisra csökkentése révén; kéri egyszersmind, hogy kapjon nagyobb figyelmet a szénkéznym, annak bemutatásával, hogy a termékek, a szolgáltatások és a szervezetek milyen jövőbeli pozitív hatást kelthetnek a fenntarthatóság szempontjából;

18. támogatja az éghajlatváltozással foglalkozó helyi tudományos platformok kialakítását (ilyenek egyes régiókban már léteznek, és egyfajta „helyi IPCC”-ként működnek) a tudósokkal való együttműködés ösztönzése és a helyi választott tisztviselők döntéshozatalának támogatása érdekében;

19. hangsúlyozza, hogy a személyes, közösségi és regionális reziliencia építése kulcsfontosságú tényező az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban; hangsúlyozza az emberi tudatosság, a tanulás, a kapacitásfejlesztés, valamint a világszerte virtuálisan való működés érdekében a régióközi és transznacionális együttműködési kultúra erősítését célzó elképzelések fontosságát;

20. kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre egész Európára kiterjedő együttműködési eszközöket, és fokozza ezek használatát az éghajlattal kapcsolatos kihívások új megoldásainak közös létrehozása érdekében, valamint kéri, hogy digitális, virtuális coachingsoportokkal és kölcsönös mentorálással támogassák az új, innovatív, regionális és helyi fenntartható fejlődést; a régiók és a városok készek arra, hogy kísérleti terepként szolgáljanak az olyan új megoldások kidolgozásához, amelyek meg tudnak felelni az uniós területek különböző igényeinek;

21. kiemeli az „élő laboratóriumok” hálózatának hasznosságát az „éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és annak mérséklése terén fennálló hiány” megszüntetése és a fenntartható fejlődést segítő innováció fokozása terén;

22. kiemeli a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás (a KAP) által a globális éghajlat-politikában betöltött szerepet, mivel ezek az ágazatok fontos szerepet játszanak a vidéki területeken a reziliencia és a fenntarthatóság növelésében és az innovatív megoldások előmozdításában. Ezért a KAP-ot összhangba kell hozni a zöld megállapodás céljaival, illetve különösen a biodiverzitási stratégiával és „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiával, véget vetve annak, hogy a támogatások a mezőgazdasági területek nagyságától függenek, és ehelyett következetesen a klímavédelemre, a biodiverzitás védelmére, a növényvédő szerek használatára és az állatjóllétre vonatkozó szigorú és kötelező normák betartásához, valamint a rövidebb ellátási láncokhoz és a helyi termelés előmozdításához kell kapcsolni azokat;

23. kiemeli a biológiai sokféleség megőrzésére irányuló politikák, illetve az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó politikák – az éghajlatváltozás elleni globális küzdelem alapját képező fontos pillérek – közötti pozitív szinergiákat;

24. kiemeli a megelőző jellegű információs rendszerek – mint például a Galileo és a Kopernikusz – használatának fontosságát a közösségi alapú veszély- és kockázatértékelésekben. Ez szisztematikusabb és átfogóbb helyi beágyazottságú adatbányászati és -feldolgozási megoldásokat igényel, így például földrajzi információs rendszerekkel segített műholdak és érzékelők használatát teszi szükségessé az éghajlattal kapcsolatos különböző kockázatokhoz társuló sebezhetőségek feltérképezéséhez; arra ösztönzi a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy használják fel és használják ki a rendelkezésre álló adatokat és szolgáltatásokat, különösen azokat, amelyeket a Kopernikusz éghajlatváltozással kapcsolatos szolgáltatása (C3S) kínál;

25. rámutat, hogy további lényeges beruházásokat kell végrehajtani az új technológia terén, hiszen az a fenntartható és ellenállóképes fejlődés alapvető eleme annak okán, hogy fontos információkkal szolgál az éghajlati kockázatokról és a kapcsolódó alkalmazkodási intézkedésekről. Az RB készen áll arra, hogy ezen a téren együttműködjön az Európai Bizottsággal, a Közös Kutatóközponttal és az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel annak feltárása érdekében, hogy milyen intézkedésekkel hozhatók közelebb e technológiák a helyi és regionális önkormányzatokhoz;

26. rámutat arra, hogy az alkalmazkodást el kellene ismerni mint az európai zöld megállapodás, azaz az EU új növekedési stratégiájának fontos pillérét; üdvözlí a javasolt új európai klímarendeletet, amely átfogó keretet biztosíthat mind az éghajlatváltozás mérsékléséhez, mind az ahhoz való alkalmazkodáshoz;

A városoknak és a régióknak erőteljesebb szerepet kell kapniuk az alkalmazkodási politikákban

27. kiemeli, hogy a városok és régiók innovátorok és úttörők az éghajlat-politikai fellépések és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén, és gyakran vesznek részt kutatási és innovációs projektekből, például a Horizont 2020 és az Európai horizont programok keretében, ami lehetővé teszi számukra, hogy Európa-szerte képviseljék az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás fontosságát, és előmozdítsák a szubnacionális szintek közötti határon átnyúló együttműködést az éghajlatváltozással kapcsolatos kihívások kezelése terén;

28. megállapítja, hogy a helyi önkormányzatok hatáskörébe tartozik az éghajlat-változás mérséklését célzó intézkedések több mint 70 %-a, az éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás érdekében hozott intézkedéseknek pedig akár a 90 %-a is, és hogy semmilyen alkalmazkodási politika nem működhet, ha nem veszi figyelembe a helyi régiók és városok szükségleteit, nézeteit és szakértelmét; rámutat arra, hogy a becslések szerint a 150 000 főnél nagyobb népességű uniós városok körülbelül 40 %-a fogadott el alkalmazkodási tervet⁽²⁾;

29. a digitális alkalmazások kulcsfontosságú szerepet játszhatnak abban, hogy segítsék a helyi és regionális önkormányzatokat a fenntartható fejlődési és az éghajlat-politikai célok megvalósításában vagy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban. Ennek megfelelően az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a hatások csökkentése kapcsán minden esetben fontolóra kell venni digitális megoldásokat; sort kell keríteni a bevált gyakorlatok megosztására, eközben pedig folyamatosan ellenőrizni kell a digitális megoldások tényleges eredményességét;

30. rámutat arra, hogy az éghajlat változásával párhuzamosan a legláthatóbb hatásokat Európában és világszerte a szélsőséges időjárási jelenségek idézik elő, például a hóhullámok, az árvizek, a vízhiány, az erdőtűzek és a betegségek, amelyek Európában jelentős emberi áldozatokkal, pénzügyi károkkal, valamint az életminőség romlásával járnak; megjegyzi továbbá, hogy a vidék elnéptelenedése, a jó termőképeségű talajokhoz való hozzáférés fokozódó nehézségei és a biodiverzitás csökkenése olyan társadalmi és gazdasági gondokat okoznak, amelyek egyre növekvő globális problémává szélesednek, és ennek súlyos következményei lesznek Európában⁽³⁾;

31. hangsúlyozza a két, éghajlatra összpontosító küldetés – „az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Európa” és „100 klímasemleges város 2030-ig” – kritikus fontosságát; örömmel együttműködik az Európai Bizottsággal az európai területek teljes földrajzi, társadalmi és gazdasági sokszínűségét képviselő közösségek, városok és régiók jelentkezőseinek és jelöléseinek ösztönzésében; készen áll arra, hogy a missziókkal, a Polgármesterek Szövetségével és másokkal együtt kidolgozzon egy végrehajtási keretet a klímasemlegeségi célkitűzés elérése érdekében;

32. ajánlja, hogy az EEA különféle szakértői szervezetekkel, így például a Közös Kutatóközponttal, az uniós városfejlesztési menetrend éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással foglalkozó partnerségével⁽⁴⁾ és a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségével⁽⁵⁾ együtt nyújtson rendszeresen naprakész tájékoztatást a tudományos ismeretekről, és mutasson be az éghajlatváltozáshoz, a hatásokhoz és sebezhetőségekhez kapcsolódó konkrét projekteket Európa fő bioföldrajzi régióiból;

33. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozás hatása nem egyenletes, és hogy a területi tényezők rendkívül fontos szerepet játszanak a szakpolitika helyes megválasztásában; a megfelelő alkalmazkodási intézkedések a konkrét sebezhetőségektől függenek, például az EU legkülső régióiban, szigetein, hegyvidékein, part menti térségeiben és az Északi-sarkvidéken;

34. sürgős intézkedéseket szorgalmaz az Északi-sarkvidéken, ahol a téli hőmérséklet már 2,5 °C-kal magasabb, mint az iparosodás előtt. Ez azt jelenti, hogy a tengeri jég és a hó példátlan ütemben olvad, amint azt például a legutóbbi MOSAiC expedíció is bizonyította. A kiemelt figyelmet az Északi-sarkvidék nagyobb érzékenysége – az úgynevezett „poláris amplifikáció” – is indokolja;

⁽²⁾ Jelentés az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégia végrehajtásáról (COM(2018) 738 final).

⁽³⁾ <https://www.eea.europa.eu/themes/climate-change-adaptation>

⁽⁴⁾ <https://ec.europa.eu/futurium/en/climate-adaptation>

⁽⁵⁾ <https://www.eumayors.eu/>

35. rámutat a földközi-tengeri térség rendkívüli természeti gazdagságára és a természeti katasztrófákkal, az éghajlatváltozással és a társadalmi-gazdasági fejlődéssel szembeni különleges kiszolgáltatottságára. Egyedi intézkedésekre van szükség a természeti erőforrások fenntarthatóságának növelése érdekében, különös tekintettel a biológiai sokféleség védelmére;

36. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozás erőteljesen összefügg olyan társadalmi-gazdasági változásokkal, mint például az urbanizáció; kiemeli, hogy Európa városi területei, ahol a népesség háromnegyede él, olyan éghajlati kihívások előtt állnak, amelyek testreszabott megoldásokat igényelnek, és amelyekhez szükség lesz az EU és a tagállamok támogatására ⁽⁶⁾. Hangsúlyozza a vidéki és elővárosi területek fontosságát is, ahol néha még nehezebb csökkenteni a kibocsátásokat, ezért ezekre vonatkozóan is megfelelő megoldásokat szorgalmaz;

37. kiemeli, hogy a többszintű éghajlat- és energiapolitikai párbeszéd alkalmas lehet arra, hogy az alkalmazkodási politikák eredményes vertikális integrációjának és általános érvényesítésének biztosítását segítő, hatékony eszközzé váljon; ezt ki kell terjeszteni oly módon, hogy a teljes zöld megállapodást lefedje;

38. hangsúlyozza a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége és hasonló kezdeményezések által az alkalmazkodási politikák városokhoz és régiókhoz való közelebb vitelében, valamint a szövetség aláírói által a Fenntartható Energia- és Klímaakciótervek végrehajtásában betöltött rendkívül fontos szerepet;

39. rámutat arra, hogy egy, az intelligens régiókra vonatkozó stratégia megvalósításához mennyire fontos az integrációs kapacitásokat és a kohéziót támogató innovatív digitális technológiák használatának, kiterjesztésének és elfogadásának előmozdítása. Ilyen technológiák például az 5G, a dolgok internete vagy az adatelemzés, amelyeket a régiók és városok digitális és zöld átalakulását elősegítő, illetve mindenekelőtt a digitális közszolgáltatások nyújtását, az energiahatékonyságot, a kultúrát és az idegenforgalmat, valamint a társadalmi és területi kohéziót előmozdító döntő fontosságú tényezőknek kell tekintenünk.

40. felhívja a figyelmet az energiarendszerek éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban betöltött szerepére, valamint a közöttük fennálló, az „Uniók stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért” című közleményben ⁽⁷⁾ részletezett kapcsolatokra, és kéri az Európai Bizottságot, hogy az e közleményt követő intézkedések keretében vizsgálja tovább ezeket az kapcsolatokat;

41. kiemeli a régiók és a városok közötti európai partnerségek – az intelligens szakosodás koncepcióinak felhasználásával történő – erősítésének fontosságát; ajánlja, hogy növeljék az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás európai platformjában a városok és régiók által játszott szerepet ⁽⁸⁾, és kész arra, hogy elmélyítse az együttműködést különösen az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel, az EIT éghajlattal foglalkozó tudományos és innovációs társulásával és a Közös Kutatóközponttal;

42. rámutat arra, hogy javítani kell a régiók és városok végrehajtási kapacitásait, és hogy fontos, hogy elegendő személyzet – és ezen belül szakképzett személyzet – álljon rendelkezésre. Különösen az önkormányzatok szintjén szisztematikusan biztosítani kell a szükséges munkaerőt a fenntartható fejlődési és az éghajlat-politikai célok megvalósításához kapcsolódó számos munkaterület és felelősségi kör összehangolásához;

Finanszírozás és globális szabályok

43. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy fordítson külön figyelmet a CO₂-árazási rendszerre. Az éghajlat-politikai transzformációhoz az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és annak mérséklése céljából új beruházásokra van szükség, különösen a magánszektorban. A szükséges beruházások vonzóvá tétele érdekében a CO₂ árát kiszámítható és megfelelő szintben kell meghatározni. Egy ilyen rendszernek ösztönöznie kell az energetikai és más vállalatokat arra, hogy jelentős szerepet vállaljanak az éghajlat-politikai célok elérésében és új, szén-dioxid-semleges megoldások kialakításában;

44. hangsúlyozza, hogy a szén-dioxid-kibocsátásnak a gazdasági rendszer átlátható részévé tétele és a karbonsemlegesség felé való átmenet elősegítése érdekében az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust is magában foglaló, hatékonyabb szén-dioxid-árazási rendszerre lesz szükség. Ez új, egyenlő versenyfeltételeket teremtene a fenntartható fellépés területén, és kulcsfontosságú eszköz ahhoz, hogy a szén-dioxid-rendszer valamennyi szinten és ágazatban átlátható legyen;

⁽⁶⁾ <https://www.eumayors.eu/>

⁽⁷⁾ COM(2020) 299 final.

⁽⁸⁾ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

45. támogatja az Európai Parlament arra irányuló felhívását, hogy az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) által használt legújabb tudományos számítások alapján határozzák meg az EU 27-ek nettó üvegházhatásúgáz-keretét, amely a Párizsi Megállapodás célkitűzéseivel összhangban az Unió fennmaradó globális kibocsátásokból való méltányos részesedésének felel meg, és irányt mutat a 2050-ig elérendő nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás felé vezető uniós pálya meghatározásához;

46. arra kéri az EU-t, hogy vállaljon határozott vezető szerepet globális szinten annak érdekében, hogy 2030-ra kidolgozzák a szükséges szén-dioxid-árazási és -költségvetési rendszereket, és hasonló elemekben állapodjon meg globális kereskedelmi partnereivel is;

47. javasolja az alkalmazkodással kapcsolatos hosszú távú, uniós finanszírozású infrastrukturális beruházások előmozdítását; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy valamennyi kormányzati szintnek megfelelő finanszírozási lehetőségek álljanak a rendelkezésre az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljára, valamint hogy feltárják a meglévő létesítményekkel kapcsolatos potenciális új opciókat, és új és innovatív megoldásokat vizsgáljanak meg;

48. ajánlja, hogy az uniós és nemzeti kormányok biztosítsanak stabil és szisztematikus közfinanszírozást az alkalmazkodáshoz, így például a közművek, a sürgősségi segélyszolgálatok, a mentőszolgálatok és az egészségügy számára. Az előrettekintő alkalmazkodás az infrastruktúrába és a mentési eszközökbe való átfogó beruházást tesz szükségessé, amelyek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és annak mérséklését integrálják az általános fenntarthatósági intézkedésekbe;

49. üdvözli az éghajlat-politikai fellépés finanszírozására szolgáló zöld kötvények bejelentését; figyelmeztet arra, hogy a közforrások nem feltétlenül elegendőek valamennyi alkalmazkodási igény kielégítéséhez, és hogy ösztönözni kell az alkalmazkodási erőfeszítések magánfinanszírozását; Az azzal kapcsolatos osztályozási kritériumokat, hogy mi számít fenntarthatónak és biztonságosnak, illetve ennek gyakorlati kezelését, úgy kell kialakítani, hogy az ne rőjon adminisztratív terheket azokra, akik fenntartható módon kívánnak beruházni. Ez különösen igaz akkor, ha ezek a szempontok túlmutatnak a hatályos uniós és nemzeti jogszabályokon;

50. elismeri, hogy az új 2021–2027-es keret nagy hangsúlyt fog helyezni egy innováció révén kialakítható, intelligensebb Európára, valamint egy zöldebb és karbonmentes Európára; kéri, hogy az RB kapjon nagyobb szerepet az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és annak mérséklése terén megvalósuló regionális köz- és magánberuházások kapcsán az alkalmazott eszközkészletre vonatkozó útmutatások nyújtása terén; ez magában foglalja a helyi irányítású stratégiák támogatását és a helyi önkormányzatok szerepének megerősítését az uniós, nemzeti, regionális és helyi források kezelésében; rámutat arra, hogy az európai programoknak támogatniuk kell az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó jó megoldások kidolgozását és megosztását, hogy ebből a különféle méretű települések profitálhassanak;

51. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok ismerik a legjobban a polgárok igényeit és az előttük álló kihívásokat, és ők felelősek az uniós politikák helyi és regionális szintű végrehajtásáért. Ezért a tagállamoknak be kellene vonniuk a helyi és regionális önkormányzatokat az uniós és nemzeti jogalkotással kapcsolatos döntéshozatali folyamatba. Az RB arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a szubszidiaritás elve alapján a források és pénzügyi eszközök kezelését is ruházzák át a helyi és regionális önkormányzatokra;

52. rámutat az Európai Beruházási Bank (EBB) amelletti elkötelezettségének új szintjére, hogy 2025-ig növelje az éghajlat-politikai fellépésnek és a környezeti fenntarthatóságnak szentelt finanszírozás részarányát, valamint a klímabanki ütemterv kidolgozására⁽⁹⁾; üdvözli az EBB éghajlati kockázattérkékelési (CRA) rendszerének bevezetését, amely a fizikai éghajlati kockázatok módszeres értékelését célozza;

53. kiemeli, hogy az új uniós alkalmazkodási stratégia kidolgozásának az európai zöld megállapodásban meghatározott elvekben kell gyökereznie; sürgeti az Európai Bizottságot, hogy teljes jogú partnerként ismerje el e kereten belül a városokat és a régiókat, és kezelje jobban a helyi, alulról építkező alkalmazkodás és a nemzeti alkalmazkodási stratégiák közötti szakadékokat;

⁽⁹⁾ <https://www.eib.org/en/about/partners/cso/consultations/item/cb-roadmap-stakeholder-engagement.htm>

Jobb koherencia és műveletek egész Európában

54. rámutat arra, hogy az éghajlati paktum célkitűzései az aktív szubszidiaritásra és a többszintű kormányzásra támaszkodnak: az RB kész arra, hogy politikai támogatást nyújtson az éghajlati paktum végrehajtása során⁽¹⁰⁾, és hogy azt Európa minden városával és régiójával megismertesse. Ebben a tekintetben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az alkalmazkodási intézkedéseket vegye fel e fontos kezdeményezés intézkedései közé;

55. hangsúlyozza, hogy nagy lehetőségek rejlenek az európai éghajlati paktumban, amely egyrészt a helyi és regionális önkormányzatok és az európai intézmények közötti együttműködést erősítő innovatív irányítási eszköz, másrészt pedig egy olyan ernyőkezdeményezés, amelynek célja a helyi szintű éghajlati paktumok létrehozásának ösztönzése Unió-szerte, valamint a bevált gyakorlatok alkalmazásának megkönnyítése többek között az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén;

56. ismételten hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az alkalmazkodási politikákat beágyazzák a területi infrastruktúra- és tájtervezésbe és -gazdálkodásba⁽¹¹⁾: a városoknak és a régióknak jelentős erőfeszítést kell tenniük;

57. üdvözli a 2030-ra vonatkozó, ambiciózus éghajlat-politikai céltervre irányuló javaslatot, és kéri az Európai Bizottságot, hogy e keretbe is vegyen fel alkalmazkodási intézkedéseket és célértékeket;

58. kiemeli, hogy több olyan kezdeményezés is létezik – így például a polgári párbeszéd, a területi hatásvizsgálatok, a többszintű éghajlat- és energiapolitikai párbeszéd és a RegHub hálózat, valamint a 2020 utáni kohéziós politikára vonatkozó uniós kezdeményezés –, amelyek mind az alkalmazkodási fellépés értékelését, mind pedig a stratégiai menetrend meghatározását támogathatják, az éghajlatváltozás és az alkalmazkodási intézkedések által közvetlenül érintettek bevonásával;

59. üdvözli az épületkorszerűsítési program elindítását, az ugyanis előrettekintő kezdeményezés, amely fokozza az uniós erőfeszítéseket az éghajlat-politikai céljaink eléréséhez szükséges egyik kulcsfontosságú területen. Ennek kapcsán arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fejtsse ki jobban, hogy milyen szerepe van az épületek felújításának az alkalmazkodási célkitűzések emelésében és az épített környezet rezilienciájának növelésében;

60. rámutat arra, hogy az éghajlatváltozás polgárookra gyakorolt hatása azok társadalmi és gazdasági kiszolgáltatottságától, életkorától és nemétől függően változó; az új uniós stratégiában ezért gondosan meg kell vizsgálni az alkalmazkodási politikák társadalmi vonatkozásait, az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által e területen végzett munka alapján⁽¹²⁾;

61. kiemeli, hogy a tagállamok jelenleg különféle tervek és stratégiák elkészítésén dolgoznak, mint amilyenek például az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó stratégiák, a nemzeti energia- és klímatervek, a hosszú távú nemzeti tervek és a fenntartható fejlődési stratégiák, továbbá más ágazatok, például a biodiverzitás, az erdőgazdálkodás, a mezőgazdaság vagy a területgazdálkodás szakpolitikái; rámutat arra, hogy ez a városok és a régiók számára áttekinthetetlen lehet, és kéri az Európai Bizottságot, hogy egy integráltabb megközelítés megvalósítása érdekében gondolja át újra az átfogó keretet;

62. kéri az Európai Bizottságot, hogy határozottan ajánlja, hogy a tagállamok vonják be szubnacionális kormányzatokat alkalmazkodási stratégiáik elkészítésébe és regionális, illetve helyi stratégiák kidolgozásának, továbbá a nemzeti stratégiák régiókra való lebontásának előmozdításába; az RB kész arra, hogy e célból többszintű éghajlat- és energiapolitikai párbeszédet szervezzon.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁰⁾ Lásd „Az európai éghajlati paktum” című, 1360/2020. sz. véleményt (előadó: Rafał Trzaskowski (PL/EPP))(HL C 440., 2020.12.18., 99. o.), amely a következő címen érhető el: <https://cor.europa.eu/HU/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-1360-2020>.

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/adaptation/what/docs/swd_2013_137_en.pdf

⁽¹²⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/unequal-exposure-and-unequal-impacts>

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az éghajlatváltozás hatása a régiókra: az európai zöld megállapodás értékelése

(2021/C 37/07)

Előadó: Andries GRYFFROY (BE/EA), regionális közgyűlés tagja: a Flamand régió parlamentje
Referenciaszöveg: Elnökségi felkérés, Esz. 41. cikk b) pont (i) bekezdés

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

A zöld megállapodás – a klímasemleges Európát célzó zöld fellendülés kulcsfontosságú eszköze – egyes szinteken történő végrehajtásának megtervezése

1. rámutat arra, hogy az UNDP becslései szerint az éghajlatváltozás mérsékléséhez kapcsolódó intézkedések több mint 70 %-át és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó intézkedések akár 90 %-át is a helyi és regionális önkormányzatok hozzák meg, és hogy a helyi és regionális önkormányzatok hajtják végre az összes uniós jogszabály 70 %-át, ami az állami kiadások egyharmadának és az állami beruházások kétharmadának feleltethető meg. Ezért a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére, illetve a területi ellenálló képesség megerősítésére vonatkozó célt a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködve és azok támogatásával kell megvalósítani;
2. hangsúlyozza, hogy a zöld megállapodás kulcsfontosságú eszköz az EU számára a Párizsi Megállapodás céljainak eléréséhez, az ENSZ 2030-as menetrendje és a fenntartható fejlődési célok maradéktalan végrehajtásához, valamint a 2020 utáni globális biodiverzitási keretrendszerhez való ambiciózus uniós hozzájáruláshoz ⁽¹⁾; kiemeli, hogy új 2030-as célokat kell elfogadni, hogy a globális hőmérséklet-emelkedést jóval 2 °C alatt lehessen tartani az iparosodás előtti szinthez viszonyítva, erőfeszítéseket kell tenni a hőmérséklet-emelkedés 1,5 °C-ra történő további csökkentése érdekében, amint a Párizsi Megállapodás kimondja; hangsúlyozza, hogy az elérendő céloknak figyelembe kell venniük a tagállamok arra vonatkozó jogát, hogy sajátosságaikat és körülményeiket, illetve a technológiasemlegesség elvét tiszteletben tartva maguk határozassák meg energiamixüket; emlékeztet arra, hogy az éghajlatváltozás valamennyi európai régiót érinti, valamint hogy messzemenő következményekkel jár az egészségre, a környezetre és a gazdaságra nézve, amelyek az egyes régiókban különbözőek lehetnek, de sürgős fellépésre és erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy a kihívásokból lehetőségeket kovácsoljanak;
3. hangsúlyozza, hogy a zöld megállapodás kihagyhatatlan lehetőségeket kínál ahhoz, hogy fenntartható, erőforrás-hatékony és innovatív megoldásokat találjunk a fenntartható regionális és helyi fejlődéshez. Mindez lehetőséget kínál arra, hogy fenntarthatóbb, versenyképesebb és ellenállóbb gazdaságot építsünk Európában, illetve inspirációt, iránymutatást és egy globális modellt biztosítsunk az éghajlati semlegesség és a zöld helyreállítás megvalósításához;
4. úgy véli, hogy a zöld megállapodás sikeres végrehajtásának biztosítása érdekében az erőfeszítéseket egy alulról felfelé építkező megközelítést alkalmazva kell meghatározni, és azokat a szubszidiaritás és az arányosság elvének tiszteletben tartásával méltányosan kell elosztani az Unió területein, ugyanakkor a költséghatékonyságuk biztosítása érdekében lehetővé kell tenni a szükséges rugalmasságot;
5. rámutat arra, hogy a Covid19-válság igazolta társadalmaink kiszolgáltatottságát, valamint azt, hogy fokozni kell a gazdasági, társadalmi és környezeti sokkokkal szembeni rezilienciájukat; megerősíti, hogy az új uniós helyreállítási eszköz központi szerepet játszik az EU helyreállításának támogatásában és utat nyit a környezetbarátabb és méltányos átállás és egy fenntarthatóbb jövő előtt;
6. kéri a többszintű kormányzás elismerését, hogy a zöld megállapodás célkitűzéseit hatékonyan össze lehessen kapcsolni Európa zöld fellendülésével; hangsúlyozza, hogy a zöld megállapodás témáinak széles skálája termékeny talajt biztosít az új és a meglévő tervek ágazatközi integrációjához, illetve olyan intézkedések megtervezéséhez és előmozdításához, amelyek képesek figyelembe venni a helyi szint szükségleteit és hozzáadott értékét, és a szubszidiaritás elvével összhangban kiegészítik a nemzeti erőfeszítéseket;

⁽¹⁾ Biológiai sokféleséggel rendelkező városok és régiók 2020 után az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezménye Felelő Konferenciájának 15. ülésén és a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában, COR-2020-00539 (HL C 440., 2020.12.18., 20. o.).

7. hangsúlyozza, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kihagyhatatlan lehetőséget jelentenek a többszintű kormányzás fellendítésére. Ezeket az intézkedéseket megfelelő szabályozási kereteknek és forrásoknak kell támogatnia, és a tervek meghatározásába és végrehajtásába teljes mértékben be kell vonni a helyi és a regionális önkormányzatokat, valamint közvetlen hozzáférést kell biztosítani számukra az uniós forrásokhoz;

8. emlékeztet az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) elemzésére, amely szerint az EU környezetvédelmi jogszabályainak nem optimális végrehajtása leggyakrabban a helyi, regionális és nemzeti hatóságok közötti nem hatékony koordináció következménye, amelyet súlyosbít az adminisztratív kapacitás hiánya és az elégtelen finanszírozás, az ismeretek és az adatok hiánya, a megfelelésbiztosítási mechanizmusok elégtelensége és a szakpolitikák integrációjának hiánya; ezért felszólít a vertikális integráció szisztematikus megerősítésére az ambíciók hiányosságok orvoslása, a végrehajtás ütemtervének és a beruházások prioritásainak összehangolása, az egymást átfedő intézkedéseknek, az ellentmondó vagy egymással nem összefüggő folyamatoknak a korlátozása, valamint a meglévő szakpolitikák és jogszabályok hiányosságainak a megszüntetése érdekében ⁽²⁾;

9. hangsúlyozza, hogy bár az energiaunió irányításáról szóló rendelet határozottan ösztönzi a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok közötti folyamatos párbeszédet, többek között a nemzeti energia- és klímatervek (NEKT-ek) tapasztalatai azt mutatják, hogy a kormányzati szintek közötti strukturált konzultációs folyamat megvalósítása kihívást jelenthet ⁽³⁾; ezt a többszintű éghajlat- és energiapolitikai párbeszédet még inkább elő kell mozdítani és ki kell terjeszteni a zöld megállapodás minden területére, hogy garantálható legyen az erőforrások, a kötelezettségvállalások és a tervek megfelelő kihasználásához szükséges koherencia szintje; az RB többszintű éghajlat- és energiapolitikai párbeszédei terén szerzett tapasztalatok alapján megismétli, hogy kész állandó többszintű platformot biztosítani a zöld megállapodásról szóló többszintű párbeszédnek; hangsúlyozza, hogy a zöld megállapodás részét képező szakpolitikák összehangolt és hatékony módon történő általános érvényesítésének biztosítása érdekében a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozása során garantálni kell az alulról felfelé építkező megközelítést és a helyi és regionális önkormányzatokkal történő kötelező konzultációkat ⁽⁴⁾. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy építsen az RB regionális központok hálózatán keresztül is összegyűjtött végrehajtási tapasztalatokra;

10. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok által nyújtott stratégiai hozzájárulás kulcsfontosságú a „ne okozz kárt” elvének beépítéséhez, és így lehet a zöld megállapodás a helyi és regionális igényeknek megfelelően a fenntartható és méltányos munkahelyteremtés motorja; üdvözlí az új Lipcsei Charta tervezetét, amely kiemeli a helyi és regionális önkormányzatok átalakító erejét, és az integrált, helyalapú, többszintű és részvételen alapuló megközelítések, például az integrált területi beruházások révén koordinált integrált várostervezési folyamatok elfogadását sürgeti; arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mutasson nagyobb elkötelezettséget az EU városfejlesztési menetrendje iránt, és szerepeltesse azt a zöld megállapodásban és a digitális kezdeményezésekben ⁽⁵⁾;

11. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy bevonják közösségeiket, magánbefektetőket vonzzanak, valamint ambiciózus és időszerű intézkedéseket hajtsanak végre, nemcsak ügyintézőként, hanem szolgáltatóként is; Holisztikus helyi zöld megállapodásokat fogadhatnak el, figyelembe véve a különböző helyi gazdasági, társadalmi, földrajzi és környezeti helyzeteket;

12. arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyék lehetővé a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy kulcsfontosságú partnereként működjenek az uniós klímasegítség felé vezető úton, támogatva azt a helyi és regionális elkötelezettséget, hogy a mannheimi üzenetben meghirdetettekhez hasonló helyi zöld megállapodásokat dolgozzanak ki, valamint olyan helyi helyalapú városi klímászerződéseket és helyi klímapakumokat ⁽⁶⁾ hajtsanak végre, amelyeket az állampolgárokkal és a legfontosabb érdekelt felekkel – ideértve az üzleti, az ipari, a kutatási és az innovációs szektort is – együttműködve terveztek meg;

13. azt javasolja, hogy együtt kell működni az Európai Bizottsággal, hogy a régiók szintjén (NUTS 2) ki lehessen dolgozni egy, a zöld megállapodásról szóló európai regionális eredménytáblát (a zöld megállapodás hatásait mérő és nyomon követő egyértelmű, célzott és felhasználóbarát mutatókkal), a 8. környezetvédelmi cselekvési programban előirányzott nyomonkövetési rendszerrel összhangban. Mivel az uniós régiók nagyon eltérő kiindulópontokkal és fejlődési pályákkal rendelkeznek, az eredménytábla lehetővé tenné a zöld megállapodás végrehajtása terén elért eredmények

⁽²⁾ Towards an 8th Environment Action Programme [A 8. környezetvédelmi cselekvési program felé], COR 2018-01672 (HL C 168., 2019.5.16., 27. o.).

⁽³⁾ A nemzeti energia- és klímatervek uniós szintű értékelése.

⁽⁴⁾ A tiszta energiára vonatkozó csomag végrehajtása: a NEKT-ek mint az éghajlat, illetve az aktív és passzív energia helyi és területi irányítási megközelítésének eszközei, COR-2019-00618 (HL C 39., 2020.2.5., 33. o.).

⁽⁵⁾ A fenntartható európai városokról szóló Lipcsei Charta megújítása, COR-2019-04829 (HL C 440., 2020.12.18., 119. o.).

⁽⁶⁾ Az európai éghajlati paktum, COR-2020-01360 (HL C 440., 2020.12.18., 99. o.).

bemutatását, a lehetséges akadályok feltérképezését, a lemaradó területek számára megoldások javasolását és az élvárosok bevált gyakorlatainak megosztását. A Közös Kutatóközpont módszertani támogatást nyújthatna az Európai Bizottságnak és a Régiók Európai Bizottságának egy ilyen eredménytábla kidolgozásához, összhangban az érintett ügynökségekkel és intézményekkel, például az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel;

14. üdvözli az Európai Bizottság európai éghajlati paktum létrehozására irányuló javaslatát, amelynek célja, hogy a polgárok és közösségeik is részt vegyenek konkrét éghajlati és környezeti fellépések megtervezésében; megismétli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok készek együttműködni az uniós intézményekkel, a tagállamokkal és az éghajlati paktum minden érdekelt felével a klímasemlegesség és az ENSZ fenntartható fejlődéssel kapcsolatos céljainak végrehajtása érdekében⁽⁷⁾; megjegyzi, hogy a kapacitásépítési tevékenységeket össze kell kapcsolni a finanszírozási eszközzel annak biztosítása érdekében, hogy a városok és régiók által kidolgozott tervek és fellépések végrehajthatók legyenek;

Globális megoldások biztosítása a zöld megállapodás helyi és regionális megvalósítása útján

15. hangsúlyozza, hogy a zöld megállapodásnak csak akkor sikerül erősebb, fenntarthatóbb és befogadóbb Európát létrehoznia, ha mind a horizontális, mind a vertikális integrációt biztosítja a kormányzat minden szintjén, és ha a polgárok felelősséget vállalnak az energetikai áttérés iránt; arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy ismerjék el azt a szerepet, amelyet legszorosabb szövetségeikként a helyi és regionális önkormányzatok játszanak ebben a folyamatban – ráadásul nemcsak végrehajtási partnerekként, hanem a (valódi) többszintű kormányzási rendszernek megfelelően szabályozási, fiskális és pénzügyi kereteink minden szinten történő meghatározásának egész folyamatában is;

16. kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok abban a kiváltságos helyzetben vannak, hogy közvetlenül az emberekkel dolgozhatnak, elősegítve ezzel a fenntarthatóbb fogyasztási módok irányába mutató viselkedésszerű változásokat és lehetővé téve számukra, hogy életképes megoldásokat találjanak, és az új ötletek és ismeretek élő laboratóriumaként működjenek⁽⁸⁾, valamint elő tudják segíteni ambíciózus, de reális célok elfogadását azáltal, hogy beépítik ezeket az általuk képviselt közösség intézkedéseibe, szolgáltatásaiba és prioritásaiba; hangsúlyozza a helyi és regionális önkormányzatok felelősségét az éghajlat-politikai intézkedések végrehajtásában, valamint azt, hogy meg kell erősíteni az éghajlattal kapcsolatos kommunikációt és oktatást, amelyek szükséges eszközök ahhoz, hogy a polgárok cselekvőképes és tájékozott szereplőkké váljanak ezen erőfeszítések terén; hangsúlyozza, hogy a 2030-as cél növelése nem tarthatja vissza a hatékony helyi szintű intézkedéseket, hanem inkább elő kell segítenie azokat;

17. a COP26-ra készülve arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hangsúlyozza a regionális és helyi szinten meghatározott hozzájárulások kifejezett szerepét és értékét a felülvizsgált, nemzeti szinten meghatározott, Párizsi Megállapodás szerinti uniós hozzájárulásokon belül; és általánosságban aktívan mozdítsa elő a szubnacionális kormányzatok folyamatos elismerését és közvetlen részvételét a Párizsi Megállapodás megvalósításában és az UNFCCC folyamataiban;

18. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságúak a fenntartható fejlődési célok, különösen a 11. és 17. cél betartásának javításában; emlékeztet arra, hogy az Európa fenntartható fejlődéséről szóló, 2019. évi jelentés⁽⁹⁾ az éghajlatot, a biológiai sokféleséget, a körforgásos gazdaságot és az életszínvonalak országok és régiók közötti konvergenciáját az EU legnagyobb kihívásaként határozta meg a fenntartható fejlődési célok elérése terén; határozottan javasolja egy harmonizált keret biztosítását; és arra kéri az EU-t, hogy tegye meg a szükséges lépéseket ahhoz, hogy vezető szerepet vállalhasson a fenntartható fejlődési célok megvalósításában mind európai, mind globális szinten;

19. megismétli, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat folyamatosan be kell vonni a helyreállítási és rezilienciaépítési tervezési folyamat minden lépésébe: a prioritások meghatározásába, a tervek kidolgozásába, az erőforrások elosztásába és a beruházások meghatározásába; arra kéri az európai intézményeket, hogy a zöld megállapodás végrehajtásának és a hatékony helyreállításnak az elősegítése érdekében folyamatosan támaszkodjanak a Régiók Bizottságának és az RB zöld megállapodással foglalkozó helyi munkacsoportjának a támogatására és meglátásaira;

Összekapcsolódás és szinergiák keresése a megvalósítás szisztematikus megközelítések útján történő felgyorsítása érdekében

20. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy fordítson külön figyelmet a szén-dioxid-árzási rendszerre. Az éghajlat-politikai transzformációhoz az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és annak mérséklése céljából új beruházásokra van szükség, különösen a magánszektorban. A szükséges beruházások vonzóvá tétele érdekében a szén-dioxid árát kiszámítható és megfelelő szintben kell meghatározni. Egy ilyen rendszernek ösztönöznie kell az energetikai és más vállalatokat arra, hogy vállaljanak jelentős szerepet az éghajlat-politikai célok elérésében és új szén-dioxid-semleges megoldások kialakításában. Hangsúlyozza, hogy egy szén-dioxidra vonatkozó, hatékonyabb árképzési rendszerre van szükség, amely magában foglalná

⁽⁷⁾ Az európai éghajlati paktum, COR-2020-01360 (HL C 440., 2020.12.18., 99. o.).

⁽⁸⁾ Towards an 8th Environment Action Programme [A 8. környezetvédelmi cselekvési program felé], COR 2018-01672 (HL C 168., 2019.5.16., 27. o.).

⁽⁹⁾ <https://www.sustainabledevelopment.report/>.

az importárúak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust is, hogy a szén-dioxid a gazdasági rendszer átlátható részévé váljon, és hogy segítsük a karbonsemlegességre való átállást. Ezt a rendszert úgy kellene kialakítani, hogy új, karbonsemleges megoldások bevezetésére ösztönözze az energetikai és az egyéb vállalatokat. Ez új, egyenlő versenyfeltételeket teremtené a fenntartható fellépés területén, és kulcsfontosságú eszköz ahhoz, hogy a szén-dioxid az átállás átlátható részévé váljon valamennyi szinten és ágazatban. Arra kéri az EU-t, hogy vállaljon határozott szerepet globális szinten, hogy 2030-ra ki lehessen alakítani a szükséges rendszert és hasonló elemekről lehessen megegyezni a globális kereskedelmi partnerekkel;

21. támogatja az Európai Parlament arra irányuló felhívását, hogy az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) által használt legújabb tudományos számítások alapján határozzák meg az EU 27-ek nettó üvegházhatásúgáz-keretét, amely a Párizsi Megállapodás célkitűzéseivel összhangban az Unió fennmaradó globális kibocsátásokból való méltányos részesedésének felel meg, és irányt mutat a 2050-ig elérendő nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás felé vezető uniós pálya meghatározásához;

22. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok élen járnak a zöld fellendülésben; kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok máris szerepet játszanak a fenntartható fejlődési célokat helyi terveikben és regionális stratégiáikban⁽¹⁰⁾, és ezek lényeges kiindulópontként szolgálhatnak a több ágazati tervet és stratégiát összekapcsoló helyi és regionális zöld megállapodások költségvetésként megvalósításához és a hatás nyomon követését és értékelését célzó, megfelelő mutatók kidolgozásához;

23. rámutat arra, hogy egyszerűsíteni kell a fenntartható fejlődési célok és a Párizsi Megállapodás végrehajtásához hozzájáruló számos meglévő, uniós finanszírozási és a helyi szinthez kötődő kezdeményezést, és egy vagy több ágazatra összpontosítva össze kell azokat kapcsolni (ilyen például a Polgármesterek Szövetsége, a zöld városokról szóló megállapodás, az Európai Zöld Fővárosa Hálózat, az intelligens városok európai innovációs partnersége, a 100 klímasemleges város és az intelligens városok kihívása, valamint más, nem közvetlenül uniós finanszírozási kezdeményezés, például az Under2 Coalition); arra kéri továbbá az Európai Bizottságot, hogy segítsen világos áttekintést nyújtani a zöld megállapodáshoz kapcsolódó, a helyi és regionális önkormányzatoknak szóló jelenlegi uniós finanszírozási kezdeményezések alkalmazási köréről és jellemzőiről, ami jobb iránymutatásul szolgálna kötelezettségvállalásaikhoz;

24. úgy véli, hogy a zöld megállapodás megvalósítása érdekében rugalmas és innovatív megoldásokra és új üzleti modellekre lesz szükség a szénkorszak utáni társadalom helyi és regionális infrastruktúrájának és szolgáltatási ökoszisztémáinak átalakításához, beleértve az intelligens digitális technológiát és a zöld és kék infrastruktúrát, hogy javítsák a közterületeink minőségét, támogassák az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, fokozzák a biodiverzitást, valamint javítsák a közegészséget és az életminőséget; üdvözli a megjelölt prioritásokat, de hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a közöttük lévő kapcsolatokat, meg kell erősíteni a termelés diverzifikációját, a költségvetésként megvalósítását, és előnyben kell részesíteni a magasabb munkahelyteremtési potenciállal rendelkezőket annak érdekében, hogy a zöld megállapodás a helyreállítás mozgatórugója lehessen, beleértve a következőket:

- épületkorszerűsítési program magán- és középületek számára, valamint a fűtés és hűtés dekarbonizációja,
- tiszta mobilitás és közlekedés,
- körforgásos gazdaság és fenntartható agrár-élelmiszeripari rendszerek,
- biodiverzitás és ökoszisztéma-gazdálkodás,
- természetalapú megoldások és a városok kizöldítése,
- az EU szennyezésmentességgel kapcsolatos törekvése,
- digitalizáció,
- egészségügyi és környezetvédelmi politikák,
- olyan, az ellenállóképességgel kapcsolatos politika, amely integrálja a kohéziós, vidékfejlesztési, egészségügyi és környezetvédelmi politikákat,
- a tiszta energiáról szóló csomag gyors és koherens átültetésének ösztönzése, ehhez pedig az európai klímarendelet minél gyorsabb elfogadása, hogy a 2050-ig elérendő éghajlati semlegesség jegyében az uniós éghajlati és energetikai előírásokat hozzáigazítsák a 2030-ra szóló, megnövelt uniós éghajlatvédelmi célhoz,

⁽¹⁰⁾ A stratégia példái többek között: Malmö, Mannheim, Vallónia régió.

- a fenntartható kék gazdaságra való áttérés,
- fenntartható és igazságos energetikai átállás, amely előmozdítja a polgárok közvetlen felelősségvállalását, valamint a biztonságos és megfizethető energiához való hozzáférést mindenki számára;

25. kiemeli, hogy a zöld megállapodás szisztematikusabb megközelítést kínál az energiarendszerek integrációjának, az ágazatok összekapcsolásának, illetve az intelligens ágazati integrációnak és szakosodásnak a felgyorsítására, emellett megerősíti az energiabiztonságot, az egészség és a környezet védelmét, valamint elősegíti a növekedést, az innovációt és a globális ipari vezetést; ebben az értelemben hangsúlyozza, hogy az energetikai átállást átfogó megközelítéssel kell végrehajtani, amely az energiával kapcsolatos szempontokat a szociális, ipari, területi, környezeti és kulturális szempontokkal együtt kezeli, és figyelembe veszi az egyes régiók sajátosságait, külön odafigyelve a legkiszolgáltatottabb helyzetben levőkre, azaz a szénorientált és karbonintenzív régiókra, illetve a szigetekre és a legkülső régiókra;

26. emlékeztet arra, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani az elszigetelt energiarendszerekkel rendelkező régiókra, amelyek nagy potenciállal rendelkeznek a megújuló energiaforrások tekintetében, és amelyek esetében még nem állnak rendelkezésre az összekapcsolást lehetővé tevő innovatív technológiai megoldások;

27. ismét hangsúlyozza, hogy bár az innováció fontos szerepet játszik egy fenntarthatóbb és reziliensebb Európa kialakításában, a költséghatékony és klímasemleges Európa megvalósítására irányuló technikai megoldások széles skálája már most elérhető a piacon, és ezeket fel is kellene használni – egyes tanulmányok szerint például a jelenlegi technológiákkal a szén-dioxid-kibocsátás akár 86 %-kal⁽¹¹⁾ is csökkenthető egy összekapcsolt energetikai rendszer keretében, és további erőfeszítéseket szorgalmaz az idevonatkozó kutatás és fejlesztés területén; a megoldásokat és bevált gyakorlatokat könnyen hozzáférhetővé kellene tenni a helyi és regionális önkormányzatok számára az európai éghajlati paktumon keresztül, előmozdítandó a társaktól való tanulást és az EU egészére kiterjedő együttműködést;

28. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok számos akadályba ütköznek a pénzügyi és emberi erőforrások hiánya, valamint a hatályos politikák és szabályozások, illetve a meglévő szervezeti struktúrák kapcsán. A koherens, stabil és kiszámítható szabályozási keretek, a projektek előkészítésével kapcsolatos mechanizmusok egyszerűsítése, a kapacitásépítés és a személyre szabott technikai segítségnyújtás elősegítenék a helyi és regionális önkormányzatok számára az ambiciózus projektekbe történő beruházások biztosítását és a banki finanszírozásra alkalmas projektek kidolgozását;

Fel kell gyorsítani Európa zöld fellendülését a zöld megállapodás helyi megvalósításához megfelelő hatáskörök és finanszírozás biztosításával

29. a Covid19 utáni helyreállítást olyan kihívásnak tekinti, amelyre a beruházásokra, valamint Európa fenntarthatóbb útjának támogatására és előmozdítására irányuló szisztematikus stratégiával kell reagálni, különös tekintettel a helyi és regionális önkormányzatoknak a válság negatív társadalmi-gazdasági hatásainak enyhítését célzó merész fellépésére; meggyőződése, hogy a következő generációs uniós helyreállítási eszköz⁽¹²⁾, konkrétan pedig az, hogy annak 750 milliárd eurós költségvetése 37 %-át a zöld megállapodás célkitűzéseinek teljesítésére különítik el, emellett pedig az éghajlatváltozással kapcsolatos fellépésre a többéves pénzügyi keretből juttatott magasabb előirányzat megfelelő pályára fogja állítani az EU-t az éghajlati célok teljesítése tekintetében;

30. üdvözli, hogy lehetőség van arra, hogy a Méltányos Átállást Támogató Alapból támogassák a munkavállalók átképzését az oktatási és szakképzési kínálat bővítése révén, új gazdasági lehetőségeket teremtvé és egyben a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát is ösztönözve különösen a kiszolgáltatott régiókban, illetve azokban, ahol nem eléggé diverzifikált a termelési szerkezet. Hangsúlyozza, hogy a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó európai készségfejlesztési program részeként elő kell mozdítani a zöld megállapodás szempontjából releváns munkaerő-készségeket. Ehhez pedig fel kell használni a készségekre vonatkozó uniós paktumot és az európai készségfejlesztési partnerségeket, valamint meg kell erősíteni a közoktatást és a figyelemfelkeltést, hogy fenntarthatóbb, a környezeti hatásokat csökkentő szokások irányába mutató magatartásbeli változásokat lehessen előidézni;

31. kéri, hogy az operatív programok megerősítése és a szóban forgó gazdaságok kizöldítése érdekében a finanszírozás illeszkedjen a 2021–2027 közötti kohéziós politikába; kiemeli, hogy az ERFA és az új helyreállítási eszköz rendkívül fontos a zöld megállapodás előmozdítása szempontjából;

⁽¹¹⁾ A HRE 2050-es forgatókönyve 1990-hez képest: Quantifying the Impact of Low-carbon Heating and Cooling Roadmaps (angol nyelven).

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_20_940.

32. arra kéri az uniós intézményeket, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozása során alkalmazzák a partnerség és a többszintű kormányzás elveit, érvényesítsék az erős helyi és regionális dimenziót, valamint biztosítsák a helyi és regionális önkormányzatok kötelező részvételét ⁽¹³⁾, mindemellett segítsék elő, hogy a folyamat minden szinten inkluzív, hozzáférhető és átlátható legyen;

33. kéri az intézményeket és a tagállamokat, hogy hozzanak létre hatékonyabb fiskális kereteket, továbbá mielőbb szüntessék meg a fosszilis tüzelőanyagok támogatásait, hogy egyenlő versenyfeltételeket teremtsenek a megújuló energiaforrások számára, ösztönözzék a viselkedésbeli változásokat, és megteremtsék a méltányos átállás támogatásához szükséges forrásokat; hangsúlyozza egy olyan, fenntartható módon történő átállás jelentőségét, amely képes a társadalmi és gazdasági kohézió ösztönzésére;

34. úgy véli, hogy bár a helyi és regionális önkormányzatoknak korlátozott a kapacitásuk arra, hogy a költségvetésük a helyi adók és díjak révén bevételekhez jussanak, az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos állami beruházások 65 %-a mégis hozzájuk kapcsolódik; ugyanakkor a COVID19-válság pénzügyeikre és működésükre gyakorolt hatásait az elkövetkező években továbbra is elszenvedik. Ezért közvetlen hozzáférést kér számukra az európai szintű finanszírozáshoz, valamint a kormányzás minden szintjén koordinált programokhoz, különös tekintettel a zöld megállapodást támogató beruházási tervek, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek;

35. ismét kéri a bürokrácia csökkentését és a projektek előkészítésével és a helyi és regionális önkormányzatok kapacitásépítési kezdeményezéseiben való részvétellel kapcsolatos mechanizmusok egyszerűsítését, és üdvözli, hogy a fenntarthatósági és innovációs kérdések kezelése érdekében az Európai Bizottság javítani kíván a szabályozási iránymutatásokon;

36. úgy véli, hogy a környezetbarát költségvetés-tervezés ⁽¹⁴⁾ a költségvetési politika kialakításának hatékony eszközeként elősegíti a nemzeti és a szubnacionális ⁽¹⁵⁾ kiadások, bevételi folyamatok és forráselosztás környezeti és fenntartható fejlődéssel kapcsolatos célkitűzésekkel való összehangolásának értékelését és fejlesztését;

37. hangsúlyozza, hogy az uniós taxonómia meghatározásába be kell vonni a helyi és regionális önkormányzatokat is, hogy könnyebb legyen klíma- és fenntarthatóságbiztos beruházásokat találni; e taxonómiai rendszer kritériumainak és kezelésének oly módon kellene javítania a beruházások fenntarthatóságát, hogy az ne növelje az adminisztratív terheket, és ne fogja vissza a beruházásokat. A helyi és regionális önkormányzatok továbbra is jelentős akadályokkal szembesülnek a banki finanszírozásra alkalmas projektek fejlesztéséhez szükséges szakértelem megszerzését és a közepes és nagy léptékű beruházásokhoz való hozzáférést illetően ⁽¹⁶⁾;

38. üdvözli, hogy az Európai Beruházási Bank (EBB) mint az EU klímabankja fokozatosan növeli az éghajlatváltozásra és a környezeti fenntarthatóságra fordított finanszírozást; megismétli, hogy további, személyre szabott technikai segítségnyújtást kell biztosítani a helyi és regionális önkormányzatok számára: sürgeti az EBB-t és az Európai Bizottságot, hogy erősítsék a helyi és regionális önkormányzatok hozzáférést a programokhoz és a bankképes projektek – köztük a kisebb léptékű projektek – kidolgozásának támogatását, a szükséges méretgazdaságosság megteremtése érdekében összevonva a kisméretű projekteket;

39. hangsúlyozza, hogy a magánfinanszírozás bevonása és mozgósítása érdekében a bővíteni kell a helyi és regionális önkormányzatok kapacitásait. Ez olyan eszközök révén valósulhat meg, mint a zöld fellendülést szolgáló zöld kötvények, tőkealapok és a finanszírozás egyesítésére szolgáló mechanizmusok; üdvözli az EU városi eszközének küldetését, amelynek lényege a fenntartható energiával kapcsolatos beruházási projektek érdemi sorozatának és a helyi és regionális önkormányzatok kapacitásának kiépítése, hogy hozzá lehessen férni olyan eszközökhöz, mint amilyen az európai strukturális és beruházási alapok és a H2020 projektfejlesztési támogatás; ösztönzi az olyan egyablakos kezdeményezések bővítését és elterjesztését, amelyek technikai értékeléseket, pályázati eljárásokhoz nyújtott támogatást és a helyi és regionális önkormányzatok finanszírozási lehetőségeivel kapcsolatos információkat nyújthatnak; ösztönzi az állami és magánszféra közötti partnerségeket és az ESI-alapok és más programok, például az Európai horizont közötti további vegyes finanszírozást;

⁽¹³⁾ Európai helyreállítási terv a Covid19-világjárvánnyal szemben: Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és technikai támogatási eszköz, COR-2020-03381.

⁽¹⁴⁾ <http://www.oecd.org/environment/green-budgeting/OECD-Green-Budgeting-Framework-Highlights.pdf>.

⁽¹⁵⁾ EcoBudget.

⁽¹⁶⁾ A Párizsi Megállapodás végrehajtása regionális és helyi szinten megvalósított, innovatív és fenntartható energetikai átállás révén, COR-2019-00617 (HL C 39., 2020.2.5., 72. o.).

40. kiemeli, hogy a feltárt helyi igényeknek megfelelően pénzügyi támogatást kell a kutatásra és az innovációra fordítani, és üdvözlí a zöld megállapodáshoz kapcsolódóan a Horizont 2020 keretében a közelmúltban közzétett felhívást, amelynek célja a városok és a régiók támogatása; hangsúlyozza, hogy olyan innovációra és technológiára van szükség, amely elengedhetetlen és releváns információkat nyújt a jobb tervezéshez, döntéshozatalhoz és irányításhoz; kiemeli, hogy a fenntartható innováció, technológiák és szolgáltatások általános elterjesztésében fontos szerepet játszanak a zöld közbeszerzési gyakorlatok;

Hatásértékelés és az eredmények figyelemmel kísérése a jövőbeli fellépések különböző szintek közötti megerősítése érdekében

41. kiemeli, hogy mutatókat kell összeállítani annak mérésére, hogy a jogszabályok, a politikák és a finanszírozás szempontjából milyen eredményeket sikerült elérni regionális, nagyvárosi és helyi szinten a zöld megállapodás terén; a helyreállítás és a reziliencia eszközeként javasolja egy európai regionális eredménytábla kidolgozását (a zöld megállapodás hatásait mérő és nyomon követő egyértelmű, célzott és felhasználóbarát mutatókkal), a sok megjelenő helyi és regionális zöld megállapodás hatásainak mérésére szolgáló társadalmi-gazdasági és környezeti mutatók egyértelmű meghatározását, áttekintés nyújtását a kiegészítő politikákról és intézkedésekről, a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés és a regionális és szubnacionális szintű pénzügyi áramlások nyomon követését, valamint az átértékeléshez, a megalapozott döntések meghozatalához és a zöld fellendülés, a klímaseglegesség és a társadalmi-gazdasági fejlődés célkitűzéseinek elérése érdekében tett intézkedések hatásainak értékeléséhez nyújtott segítséget;

42. hangsúlyozza, hogy az előrelépés európai regionális eredménytáblán keresztül történő hatékony és érdemi nyomon követése a megfelelő hatásköröktől, illetve a helyi és regionális önkormányzatoknak az e tervek kidolgozásához, megvalósításához és végrehajtásához való folyamatos és koherens hozzájárulásától függ, lehetővé téve a kiegészítő intézkedésekkel kapcsolatos valóban költséghatékony megközelítést az egyes szintek között; rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok továbbra is jelentős kihívásokkal néznek szembe az adatgyűjtés terén, ideértve a következtetlen szabályozási kereteket, valamint a hatáskörök, a kapacitás és az erőforrások hiányát, és ezért alapvető fontosságúnak tartja a meglévő releváns kezdeményezések nyomonkövetési keretének és mutatóinak összehangolását, összekapcsolását és egyszerűsítését, hogy elkerülhető legyen az erőfeszítések megkétszereződése, és ki lehessen használni a meglévő módszerek és megközelítések előnyeit;

43. következetes, megbízható tudományos adatokon alapuló alapforgatókönyvet kér a cselekvések és intézkedések hatásainak figyelemmel kíséréséhez, hogy nyomon lehessen követni a fenntartható fejlődési célok és a Párizsi Megállapodás végrehajtásának előrehaladását; kiemeli, hogy egyes nemzetközi szabványok, mint például a Fenntartható városok és közösségek TC 268 szabványa és az űrtechnológiák révén összegyűjtött adatok segíteni tudják a teljesítmény nyomon követését, és inspirálhatják egy ilyen regionális eredménytábla elkészítését;

44. rámutat arra, hogy az európai regionális eredménytábla tudáseszközként fog szolgálni, és segít a helyi és regionális önkormányzatok igényeinek és kontextusának sokféleségét Európa-szerte képviselni, támogatva a bevált gyakorlatok azonosítását és közös, átlátható kritériumok alapján történő elterjesztését, ideértve a finanszírozásra kész, helyi és szubnacionális szintű kísérleti intézkedéseket is;

45. hangsúlyozza, hogy az európai regionális eredménytáblának támogatnia kell a helyreállítási tervek olyan kiszolgáltatott területeken és kevésbé fejlett régiókban történő nyomon követését is, mint a hegyvidéki, a szigeti és a legkülső régiók, illetve a kevésbé diverzifikált termelési szerkezettel rendelkező régiók; ismét hangsúlyozza egy európai klímaseglegességi megfigyelőközpont létrehozására irányuló felhívását, mivel ez hozzájárulna az energiaunió irányításához kapcsolódó nemzeti jelentéstételi kötelezettségek teljesítéséhez, és az uniós „készsgkörkép” keretében történő uniós kompetenciafejlesztéssel egyidejűleg elősegítené e kiszolgáltatottsági tényezők feltérképezését és nyomon követését. Az tehát a cél, hogy a fenntarthatóságot szolgáló politikák kidolgozását összehangoljuk a készségek fejlesztésével, hogy időtálló minőségi munkahelyek jöjjenek létre a kiszolgáltatottabb helyzetű és kevésbé fejlett, illetve kevésbé diverzifikált termelési szerkezettel rendelkező régiókban, és megkönnyítsük a legjobb gyakorlatok hatékony cseréjét, többek között a már meglévő összetett mutatók, illetve esetleg más, még meghatározandó mutatók alapján⁽¹⁷⁾.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁷⁾ Tiszta bolygót mindenkinek – Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasegleges gazdaságról. COR-2018-05736 (HL C 404., 2019.11.29., 58. o.).

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A helyi kormányzás és a képviseleti demokrácia megerősítése új digitális technológiai eszközök révén

(2021/C 37/08)

Előadó: Rait PIHEL GAS (EE/Renew Europe), Järva polgármestere

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. elismeri, hogy a kormányok és a közigazgatási szervek valamennyi szinten egyre összetettebb és eddig soha nem látott kihívásokkal néznek szembe, a globalizációtól, a gazdasági fejlődéstől és a technológia hatásától kezdve az éghajlat- és demográfiai változáson át a biztonság, a dezinformációig, az egészségügyi problémákig és a radikalizálódásig;
2. üdvözlí az Európai Bizottság „a digitális korra felkészült Európa” elérésére vonatkozó politikai prioritását, valamint Ursula von der Leyen elnökhelyettes felhívását, amely szerint az európai erősségekre és értékekre építve kell az új digitális világra való átállást megvalósítani; üdvözlí az „Új lendület az európai demokrácia számára” politikai prioritást, valamint az Európai Bizottság elnökének elkötelezettségét az iránt, hogy az uniós döntéshozatalon belüli demokratikusabb részvételen és fokozott átláthatóságon munkálkodik;
3. üdvözlí az Európai Bizottság elkötelezettségét a zöld és digitális átállás támogatása iránt, amint azt a 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keretre vonatkozó új javaslata is tükrözi, valamint azt, hogy 8,2 milliárd eurót különítettek el a Digitális Európa programra ⁽¹⁾;
4. támogatja az Európai Parlamentnek azt a javaslatát, amelyet az Európa jövőjéről szóló konferenciával kapcsolatban 2020. január 15-én elfogadott álláspontjában tett arra vonatkozóan, hogy a konferencia egyik politikai prioritása a „digitális átalakulás” legyen; egyetért azzal az álláspontjával, hogy a polgároknak a konferencia folyamatában való részvételét és a konzultációkat „a leghatékonyabb, leginnovatívabb és legmegfelelőbb platformok – többek között online eszközök – felhasználásával kell megszervezni [...] annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi polgár beleszólhasson a konferencia munkájába”; hangsúlyozza, hogy a konferenciának teszterületként kellene szolgálnia arra, hogy valamilyen formában strukturált és állandó párbeszédet alakítsanak ki a polgárokkal az uniós kérdéseket illetően, amelynek jelentős mértékben digitális eszközökre és innovatív folyamatokra kellene támaszkodnia, már csak a Covid19-világjárványból adódó korlátozások miatt is;
5. újfent emlékeztet az RB korábbi véleményeiben megfogalmazott idevágó álláspontokra:
 - A *közsférán belüli innováció digitális megoldásokkal történő előmozdítása helyi és regionális szemszögből* című vélemény, amelyet az RB plenáris ülése 2017. november 30-án fogadott el ⁽²⁾. Az RB megvizsgálja, hogy a közigazgatás digitalizálása miként szolgálhatna arra, hogy jobb szolgáltatásokat nyújtsanak a polgárok számára, és megerősíti, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak kulcsszerepet kell játszaniuk a közszektor korszerűsítésében. Sürgeti a közszférát, hogy kötelezze el magát a felhasználói igényeket középpontba állító innováció mellett, amely megkülönböztetésmentes elérhetőséget biztosít a digitális szolgáltatásokhoz valamennyi polgár és vállalkozás számára, és hangsúlyozza a közigazgatások közötti és a határokon átnyúló együttműködés és a bevált innovatív gyakorlatok cseréjének szükségességét.
 - Az *E-kormányzati cselekvési terv 2016–2020* című vélemény, amelyet az RB plenáris ülése 2016. október 11-én fogadott el ⁽³⁾. Az RB egyetért azzal az elvvel, hogy a közigazgatási szerveknek alapértelmezésben digitális úton kell szolgáltatásokat nyújtaniuk, ezért hangsúlyozza, hogy a digitális társadalmi befogadás fokozása érdekében hosszú távra szóló munkát kell folytatni, hogy minél többen férhessenek hozzá az infrastruktúrákhoz, illetve legyenek birtokában a digitalizáció nyújtotta lehetőségek kihasználásához szükséges készségeknek. Az RB szerint az átláthatóság és a hatékonyság növeléséhez fontos az átlátható közigazgatás, amely nyitott és biztonságos módon biztosít adatokat és

⁽¹⁾ Uniós költségvetés – az európai helyreállítási terv motorja (COM (2020) 442 final).

⁽²⁾ COR-2017-03529-00-00-AC-TRA (HL C 164., 2018.5.8., 34. o.).

⁽³⁾ COR-2016-02882-00-01-AC-TRA (HL C 88., 2017.3.21., 54. o.).

nyújt szolgáltatásokat; egyúttal azonban arra is felhívja a figyelmet, hogy bizonyos típusú információkhoz és személyes adatokhoz erős adatvédelem szükséges. Emellett az RB támogatja azt az elvet, hogy a közigazgatási szervek által nyújtott digitális közszolgáltatásoknak „alapértelmezésben határokon átnyúlónak” kell lenniük, és hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a határ menti régiókban döntő szerepet játszhatnak a releváns, hatékony és zökkenőmentesen működő, határokon átnyúló szolgáltatások meghatározásában és fejlesztésében.

- Az *Új európai készségfejlesztési program* című vélemény, amelyet az RB plenáris ülése 2016. december 7-én fogadott el (*). Az RB beruházásokat szorgalmaz a digitális készségek és a képzés terén, és olyan lehetőségként tekint a digitalizációra, amellyel számos kihívásra válasz adható az oktatás terén;

6. hangsúlyozza, hogy a digitális átalakulást nem a technológiának kell vezérelnie, hanem a változásoknak a polgárok igényein és elvárásain kell alapulniuk, amelyekhez a legátláthatóbb, leginkluzívabb, leginkább felhasználóbarát, legbiztonságosabb és leginkább költséghatékony válaszokat kell kidolgozni. Ez azt jelenti, hogy az új kihívásokhoz helyi és regionális szintű változásokra is szükség van, amelyek végrehajtása nem utolsósorban attól függ, hogy a vezetők képesek-e felismerni ezeket a szükségleteket, és hajlandóak-e megvalósítani a leginkább célravezető változtatásokat. Egy modern demokráciában nem elegendő a képviselői demokrácia rendszeres gyakorlása, hanem folyamatosan be kell vonni a közösség tagjait, az érdekcsoportokat és a szervezeteket. Az érintettek bevonása és részvétele jobb döntéseket eredményez, valamint erősíti a demokráciát, a közösségi érzést és a készséget arra, hogy ki-ki a maga módján hozzájáruljon a régió fejlődéséhez

7. megállapítja, hogy jóllehet a polgárok és a politikusok közötti hagyományos kapcsolatok erősen változóban vannak, egy új, digitális politikai tér van kialakulóban, amelyben az új, digitális technológián alapuló eszközök segíthetnek az új megoldások és a kihívásokra adott új válaszok megtalálásában, az innováció és a gazdasági növekedés előmozdításában, a közszolgáltatások megvalósításának javításában, a polgárok új és eltérő módokon megvalósuló részvételének fokozásában, a helyi kormányzás javításában, valamint a demokrácia kiegészítésében és megerősítésében;

8. úgy véli, hogy a demokratikus folyamatoknak fejlődniük kell, és igazodniuk kell a változásokhoz, és meg kell ragadniuk az új digitális technológiák és ikt-eszközök kínálta lehetőségeket, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy javítsák a döntéshozatal minőségét, előmozdítsák a döntésekben való részvételt, a kommunikációt és a párbeszédet, elősegítsék az aktív polgári szerepvállalást és a politikai életben való részvételt, javítsák az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot, és növeljék demokratikus rendszerünk legitimitását;

9. véleménye szerint az, hogy a helyi és regionális önkormányzatok elektronikus megoldásokat valósítanak meg, kiváló lehetőséget kínál arra, hogy a polgárok számára hatékony és magas színvonalú közszolgáltatásokat biztosítsanak. Már az elektronikus formanyomtatványok kitöltése is időt takarít meg a polgárok és a hatóságok számára, lehetővé téve a személyzet számára, hogy több időt és figyelmet szenteljenek más adminisztratív feladatoknak. Emellett a különböző elektronikus alkalmazások révén a közösség tagjai részt vehetnek a döntéshozatali folyamatokban, és valós időben követhetik figyelemmel az önkormányzatnál zajló közigazgatási folyamatokat.

10. úgy véli, hogy a „digitális átalakulás” alkalmazásának természetes területei a kormányzat helyi és regionális szintjei; megismétli, hogy az új digitális technológiai eszközök használata lehetőséget ad a konzultáció és a részvétel új környezetének megteremtésére, jó minőségű információk biztosítására, a lakossági válasz elemzésére, az erőfeszítések távoli területekre való kiterjesztésére, a leghátrányosabb helyzetű polgárok megszólítására, a polgárok készségeinek, tudásának és szakértelmének a beépítésére, és a politikák igényeik és elvárásaiknak megfelelő „együttes megalkotására”;

11. bátorítja a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy digitalizálják tevékenységeiket, és hozzák ki a legtöbbet a digitális technológiából, hogy tovább segítsék a polgárok politikában és döntéshozatalban való részvételét a digitális technológiára épülő új eszközök segítségével, növeljék a döntéshozatali folyamatok átláthatóságát, inkluzivitását és válaszadási képességét, valamint párbeszédet és bizalmat építsenek ki, ami alapvető a jó kormányzáshoz. Ennek pedig mindenképpen a digitális készségek fejlesztésével kell együtt járnia;

12. újfent felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire fontos a polgárok észrevételeinek figyelembevétele a döntéshozatali folyamatban és azok nyomon követése; hangsúlyozza, hogy amennyiben a döntéshozók nem tudnak válaszokkal szolgálni, akkor az csalódottságot és bizalmatlanságot eredményez, és rámutat arra, hogy a polgárok hatóságok iránti bizalma alapvető ahhoz, hogy a helyi demokrácia működőképes legyen;

(*) COR-2016-04094-00-01-AC-TRA (HL C 185., 2017.6.9., 29. o.).

13. hangsúlyozza, hogy a polgárok részvételének az információkhoz és ismeretekhez való hatékony és megkülönböztetésmentes hozzáférése kell alapulnia; rámutat arra, hogy csökkenteni kell a digitális szakadékot azáltal, hogy oktatás és képzés, többek között a digitális készségekre és a médiatudatosságra irányuló oktatás és képzés révén növelik az emberek lehetőségeit. Ennek során prioritásként kell kezelni a valamennyi demográfiai csoportnak szóló digitális képzési programokat, külön hangsúlyt helyezve az idősekre és az egyéb kiszolgáltatott vagy marginalizálódott csoportokra, illetve a képzést és az oktatást a vidéki és a távoli területekre is ki kell terjeszteni;

14. hangsúlyozza, hogy be kell vonni a fiatalokat a közéletbe; megállapítja, hogy a „digitális bennszülöttek” új generációja a technológia és a médiatudatosság szempontjából rendelkezik a szükséges készségekkel; úgy véli, hogy a politikai és döntéshozatali folyamatok kapcsán hatékony eszköz lehet az új digitális technológiai megközelítések alkalmazása, amellyel növelhető a fiatalok részvétele és szerepvállalása;

15. megjegyzi, hogy a digitális átállás sok erőforrást igényel; kéri az összes kormányzati szintet, hogy biztosítson megfelelő pénzügyi, humán és képzési erőforrásokat e célokhoz, és biztosítsa a megfizethető és nagysebességű digitális infrastruktúrát, különösen a peremterületeken és a vidéki és gazdaságilag kevésbé fejlett régiókban, és garantálja, hogy ez az infrastruktúra mindenki számára hozzáférhető legyen, a fogyatékkal élőket és az időseket is beleértve. ismételt hangsúlyozza ezért, hogy „a” digitális kohézió „fontos új dimenzióval egészíti ki az EU-szerződésben meghatározott hagyományos” gazdasági, társadalmi és területi kohézió „fogalmát”⁽²⁾;

16. hangsúlyozza, hogy a digitális technológia használata az adatgyűjtés és az adatok generálása által lehetővé tett adathasználaton alapul; kéri ennek érdekében a magánélethez való jog és az adatvédelem tiszteletben tartását oly módon, hogy csak az elérni kívánt konkrét célhoz lényeges és szükséges minimális mennyiségű személyes adatot kéri be és használják fel, biztonságos internetes környezetet és digitális szolgáltatásokat mozdítanak elő, és megfelelő tájékoztatást nyújtanak a polgároknak adataik felhasználásával, a kapcsolódó biztonsági intézkedésekkel és a szóban forgó jogok megértése esetén igénybe vehető hatékony jogorvoslati eszközökkel kapcsolatban, ideértve egy erős európai jogi keretet is, elkerülve ezzel a polgárok bizalmatlanságát és elégedetlenségét. Hangsúlyozza, hogy e célból ki kell aknázni a mesterséges intelligenciát annak érdekében, hogy az emberközpontú maradjon, és olyan módon használják fel, amely előmozdítja az intelligens polgárságot és a nyílt kormányzást, ezáltal erősítve a demokráciát;

17. figyelmeztet arra, hogy a közösségi médiaplatformok megkönnyítik a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd terjesztését és a félretájékoztatást, amelyek alááshatják a demokráciát és a közintézményekbe vetett bizalmat; nagyobb elkötelezettséget követel a digitális médiaműveltség fejlesztése terén, valamint ösztönzi a helyi politikai döntéshozókat, hogy használják fel a meglévő digitális eszközöket, online platformokat és médiát arra, hogy pozitívan kommunikáljanak a polgárokkal és más érdekelt felekkel;

18. fontosnak tartja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a megfelelő, saját digitális csatornákat alkalmazzák arra, hogy a polgárokkal interaktívabban és gyorsabban kommunikáljanak, szem előtt tartva annak biztosítását, hogy az így nyújtott tájékoztatás megbízható legyen és a helyi és regionális szükségletekhez igazodjon;

19. úgy véli, hogy a digitalizációnak például az emberek társadalmi életére, valamint a munka, az oktatás és a kultúra világára gyakorolt mélyreható hatásán túl a Covid19-válság rávilágított arra, hogy milyen fontosak a tényeken alapuló – naprakész információk, valamint az ezeket terjesztő kommunikációs csatornák. Az is világossá vált, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak és a polgároknak képesnek kell lenniük arra, hogy kapcsolatba lépjenek egymással, és hogy megfelelő digitális eszközöket kell biztosítani a félretájékoztatás és a dezinformáció elleni küzdelemhez. Ezeknek az eszközöknek mindig tekintettel kell lenniük a véleménynyilvánítás szabadságának teljeskörű gyakorlására;

20. kéri, hogy fordítsanak figyelmet a digitális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférésre és azok akadálymentességére;

21. úgy véli, hogy a fiatal „digitális bennszülöttek” generációja a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd egyik kiemelt célcsoportja; úgy véli, hogy különösen intenzív szociálismédia-használatuk, a kritikus médiakompetencia hiánya – elsősorban az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében –, valamint a közösségi média által kreált homogén véleménybuborékok (visszhangkamrák) a fiatal felhasználókat még fogékonyabbá tehetik a politikai manipulációra; kiemeli, hogy olyan digitális technológiai eszközöket kell használni, amelyek nemcsak felhasználóbarátok, hanem érthetőek és vonzóak is, mind a tartalmat, mind a kialakítást tekintve, és amelyek igazodnak a fiatalok szociális és digitális készségeihez, növelve kritikus tudatosságukat az új média és digitális technológia kockázatait és lehetőségeit illetően;

⁽²⁾ Az RB véleménye a következő tárgyban: „Digitális Európa mindenkinek: intelligens és inkluzív megoldások megvalósítása helyi szinten RB” (COR-2019-03332) (HL C 39., 2020.2.5., 83. o.).

22. úgy véli, hogy a Covid19-válság világossá tette, milyen szerepet tölthet be a távmunka; arra ösztönzi a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy fontolják meg a távmunkára vonatkozó saját szabályaik kiterjesztésének lehetőségeit;
23. megismétli arra vonatkozó kérését, hogy a kormányzat valamennyi szintje között legyen erős együttműködés, és kerüljön sor a bevált gyakorlatok megosztására, hogy meg tudják valósítani a városok és közösségek digitális átalakulásának jobb kihasználását, és azt tovább tudják fokozni; elismeri, hogy számos nemzeti, regionális és helyi eset jó példaként szolgálhat arra, hogy a digitális technológián alapuló eszközök hogyan használhatók fel a részvételi demokrácia érdekében;
24. úgy véli, hogy az új technológiai megoldások bevezetését a szükséges ismeretek és készségek hiánya is akadályozza a hatóságok szintjén, amelyek számára hasznos lehet a digitális eszközök használata. Ezért hasznos először is számba venni a helyi és regionális önkormányzatoknál meglévő digitális kompetenciákat, majd feltárni az egyes önkormányzatokon belül, valamint azokat összehasonlítva megmutató technológiai hiányosságokat, majd ennek alapján meghatározni az igényeket, különbséget téve a folyamat és a technikai megoldás között. Ezenkívül biztosítani kell a különböző adatállományok és adatbankok egymás közötti kompatibilitását (interoperabilitását) is;
25. kiemeli, hogy az online eszközök fontosak az EU-n belüli helyi és regionális önkormányzatok közötti, valamint ezen önkormányzatok és a partnerországok közötti partnerségek megkönnyítéséhez; úgy véli, hogy egy decentralizált együttműködést segítő, megújított online európai portál jelentős hozzáadott értéket jelentene azáltal, hogy támogatná a kapcsolatteremtést és a bevált gyakorlatok cseréjét; megerősíti, hogy kész arra, hogy együttműködjön az Európai Bizottsággal egy ilyen digitális eszköz kifejlesztésén;
26. arra számít, hogy a helyi és regionális önkormányzatok által bevezetett különböző digitális megoldások, amelyek jelentős, egyszeri beruházást tehetnek szükségessé, a digitális átalakulás keretében az új uniós költségvetés általános megfontolásainak részét fogják képezni;
27. megismétli az Association Civic Tech Europe (ACTE) 2020. márciusi állásfoglalását, amely szerint a „polgári technológiai üzleti modellek sokszínűsége kulcsfontosságú ahhoz, hogy gyors megoldásokat lehessen biztosítani, amelyek a megfelelő lépték mellett polgárközpontúak”, és osztja azt az aggodalmat, hogy a helyi és regionális önkormányzatok az Európai Unióban nem mindig férnek könnyen hozzá ezekhez az eszközökhöz, mivel ezeket gyakran szoftverszolgáltatási (SaaS) platformként fejlesztik ki ⁽⁶⁾, amelyek előfizetéses alapon működnek;
28. javasolja, hogy a Régiók Európai Bizottsága dolgozzon ki olyan intézkedéseket, amelyek egyrészt arra ösztönzik a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy még inkább elkötelezzék magukat a nyitott és inkluzív kormányzás elvei iránt, másrészt pedig elismerik az erre irányuló erőfeszítéseiket. Ez a jövőben új minőségi kritériumot hozhat létre, méghozzá a helyi közösségekben a demokrácia mértékének mérése és a bevált gyakorlatok cseréje érdekében;
29. kéri, hogy Európa-szerte bocsássanak rendelkezésre forrásokat ahhoz, hogy az iskolák különböző szintjei, valamint a helyi és regionális önkormányzatok személyzete és tisztviselői számára kidolgozott oktatási és képzési programok révén javítsák a polgárok digitális és médiaműveltségét. A cél, hogy fejlesszék az emberek készségeit és bővítsék ismereteiket a modern digitális megoldások alkalmazásának lehetőségeiről;
30. javasolja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok minden alap és program kapcsán kezeljék prioritásként a digitális eszközök bevezetését;
31. sürgeti a digitális oktatási eszközök és felszerelések finanszírozását annak érdekében, hogy Európa-szerte egyenlő hozzáférést biztosítsanak a minőségi digitális tanuláshoz és oktatáshoz;
32. szükség esetén javasolja a támogathatósági kritériumok felülvizsgálatát, hogy a helyi és regionális önkormányzatok egyszerűbb és gazdaságosabb módon vezethessenek be új digitális megoldásokat és platformokat. Ide tartozik a SaaS-platformokhoz igénybe vehető uniós finanszírozáshoz való hozzáférés is.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁶⁾ Állásfoglalás, Association Civic Tech Europe (ACTE), 2020. március.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A közösségi közlekedés előtt álló kihívások a városokban és a nagyvárosi régiókban

(2021/C 37/09)

Előadó:

Adam STRUZIŁ (PL/EPP), Mazóvia (Mazowieckie) vajdaság elnöke

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. rámutat arra, hogy a mobilitás dekarbonizációjának elősegítése érdekében csökkenteni kell a közlekedés külső költségeit. Az EU-ban az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának mintegy egynegyedét a közlekedés okozza. Ugyanakkor egyes közlekedésmódok negatív hatást gyakorolnak az életminőségre és az emberi egészségre, mivel légszennyezést, forgalmi dugókat, zajt, baleseteket és kedvezőtlen területhasználatot eredményeznek;
2. hangsúlyozza, hogy a városokban a magas szintű életminőség biztosítása, valamint a városok hozzáférhetőbbé, tisztábbá és versenyképesebbé tétele érdekében fenntartható közlekedésmódokra kell áttérni;
3. megállapítja, hogy a városi funkciók szétterjedettsége, amely a külvárosiasodás és a városok szétterjedése formájában nyilvánul meg, komoly fenyegetést jelent a városok és régiók fenntartható fejlődésére nézve. Ezek a tendenciák nemcsak a terület romlásához, valamint a mezőgazdasági, a zöld és a nyílt területek csökkenéséhez vezetnek, hanem a lakosság letelepedéséhez kapcsolódó külső költségek és az ebből következő forgalom növekedéséhez is, ennek terhére pedig elsősorban a helyi és regionális önkormányzatoknak kell viselniük;

A városi mobilitás előtt álló kihívások, amelyeket a fenntartható és intelligens mobilitást elősegítő stratégiában figyelembe kell venni ⁽¹⁾

4. rámutat arra, hogy a városokban és a nagyvárosi területeken a növekvő gépjárműforgalom a külső költségek növekedéséhez vezet a légszennyezés és az idővesztés révén, ami pedig a munka és a magánélet egyensúlyára is hátrányosan hat. A közösségi közlekedésnek ezért a városi mobilitás egyik főszereplőjévé kell válnia. Ugyanakkor a városi mobilitás fenntarthatóságának növelése érdekében nagyobb szerepet kell juttatni az aktív mobilitás különböző formáinak, például a kerékpározásnak és a gyaloglásnak;
5. felhívja a figyelmet a tágabb értelemben vett nagyvárosi régiók előtt álló kihívásokra, és rámutat arra, hogy a nagyvárosi régiók jellege megköveteli a polgároknak a városközpontokba történő, jelentős mértékű ingázását. Ezáltal a nagyvárosi régiók előtt álló egyik legnagyobb kihívás a környezetbarát és költséghatékony tömegközlekedéshez való hozzáférés ⁽²⁾;
6. rámutat arra, hogy a közlekedési rendszert integrált rendszerként kell kezelni. Mivel egyre növekszik a mobilitás mint szolgáltatás jelentősége, valamint innovatív közlekedésirányítási és -szervezési formákra van szükség, a helyi és regionális önkormányzatoknak területrendezési és közlekedési terveikben a tömegközlekedés és az egyéni közlekedés (különösen a gyalogos és kerékpáros közlekedés, valamint az elektromos járművekkel történő új közlekedési formák) kombinációját kell előtérbe helyezniük;
7. megállapítja, hogy az európai zöld megállapodás által kitűzött, a szén-dioxid-kibocsátások csökkentésére irányuló célok, valamint a 2050-es klímasemlegességre vonatkozó uniós célok ambiciózusak, de elengedhetetlenek. Annak érdekében, hogy a városok és a nagyvárosi régiók meg tudják valósítani ezeket a célkitűzéseket, a szakpolitikai döntéseket koncepcionális és szervezési erőfeszítésekre, valamint tájékoztató kampányokra alapozva kell meghozni, és biztosítani kell a célkitűzések eléréséhez szükséges pénzügyi forrásokat;
8. javasolja, hogy a nagyvárosi régiókban gyűjtsenek olyan adatokat, amelyekből kirajzolódna a mobilitási áramlatok, hogy átfogó képet lehessen kapni a közlekedési helyzetről, jobban testre lehessen szabni az intézkedéseket, tényeken alapuló fenntartható városi mobilitási terveket lehessen kidolgozni, és célzottabb módon lehessen irányítani a kohéziós politikai alapokból és más forrásokból származó beruházásokat;

⁽¹⁾ Az ütemtervnek megfelelően nyilvános konzultációra kerül sor A fenntartható és intelligens mobilitást elősegítő stratégia tárgyában (a vélemény közzététele 2020. szeptember 23-ig) (Ares(2020)3438177 – 2020.7.1.): <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12438-Sustainable-and-Smart-Mobility-Strategy>.

⁽²⁾ CdR 1896/2019. sz. vélemény (HL C 79., 2020.3.10., 8. o.).

9. hangsúlyozza, hogy a városi mobilitási problémák egyik oka a városi tömegközlekedéshez és a nem motorizált mobilitáshoz szükséges infrastruktúra finanszírozásának hiánya. A helyi és regionális önkormányzatoknak és közlekedési vállalatoknak további finanszírozásra van szükségük, amelyet következetesen arra kell felhasználni, hogy az egyéni gépjárműforgalom helyett az alternatív és fenntartható közlekedési módok arányát növeljék a forgalomban;

10. hangsúlyozza, hogy a tömegközlekedési politikát be kell ágyazni egy szélesebb körű szociálpolitikába. El kell kerülni, hogy a tömegközlekedés külső költségei, például a zaj, a szennyezés, a kisajátítások, az infrastruktúrával kapcsolatos munkálatok stb. aránytalanul terheljék a szociális szempontból leginkább sérülékeny embereket. Emellett mindenki számára biztosítani kell a méltányos hozzáférést – az árképzés és az összeköttetések szempontjából –, oly módon, hogy ez mindenki számára jobb életminőséget tegyen lehetővé;

A fenntartható közlekedési eszközök választásának ösztönzése az európai zöld megállapodás szellemében

11. rámutat arra, hogy ahol jelenleg az uralkodó normák a személyautóknak kedveznek a tervezés és a finanszírozás terén, át kell alakítani ezeket a viszonyokat a fenntarthatóbb és hatékonyabb közlekedési formák előmozdítása érdekében. A jelenlegi szokások ugyanis a különböző közlekedési formák elérhetőségének és vonzerejének tudhatók be, és a társadalom többsége rugalmas döntéseket hoz e tekintetben. Ha a tömegközlekedést vonzóbbá teszik az árak, az elérhetőség, a gyakoriság és a közlekedési összeköttetések folytonossága tekintetében, akkor valódi alternatívát fog jelenteni az egyéni autós közlekedéssel szemben;

12. kiemeli annak fontosságát, hogy a köz- és magánszféra közötti partnerség jöjjön létre a városokban és régiókban a magánberuházások bevonása és innovatív megoldások kidolgozása érdekében a tömegközlekedés terén. E tekintetben vállalkozásbarát szabályozási keretet szorgalmaz, amely ösztönzi az új üzleti modellek növekedését és versenypiacot hoz létre;

13. hangsúlyozza annak jelentőségét, különösen az ingázók, az idősek és a fiatalok számára, hogy hatékony és fenntartható tömegközlekedést biztosítsanak a városok közigazgatási határain túl is. E tekintetben kulcsfontosságú a nagyvárosi szintű közigazgatási szervek közötti jó együttműködés és kormányzás;

14. rámutat, hogy annak érdekében, hogy a társadalmi szokások a kevésbé szennyező közlekedési módok magasabb arányának irányába változzanak, felhasználói tudatosság szükséges, valamint mindenekelőtt valódi választási lehetőségeknek kell rendelkezésre állniuk;

15. rámutat, hogy a következő lépés a környezetbarát közlekedési módok tudatos előnyben részesítése. Gyalogos- és kerékpárosbarát területeket kell létrehozni, és térbeli elsőbbséget kell biztosítani a környezetbarát mobilitásnak és a tömegközlekedésnek az útvonalak megközelíthetősége és vonzereje, valamint a közlekedés megszervezése tekintetében. Egy ilyen változtatáshoz azonban össze kell hangolni a területi, városi és közlekedési politikákat, valamint a közigazgatási határokon túllépő többszintű együttműködésre van szükség, hogy így teret teremtsenek az autóforgalom alternatíváinak;

16. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a tagállamokkal szorosan együttműködve pontosabban fogalmazza meg a tömegközlekedés fejlesztésére irányuló beruházási célkitűzéseket. Az a hátrányos tendencia figyelhető meg, hogy a tömegközlekedési beruházásokat összekapcsolják a közúthálózat kapacitásának kiépítésével és bővítésével. Ehelyett egyértelműen a közösségi és kollektív közlekedés valamennyi formájának kell elsőbbséget biztosítani. Ha a vasúti közlekedés nem valósítható meg, a gyorsbuszhálózatokat (BRT) és a magas kihasználtságú járművek (HOV) számára fenntartott forgalmi sávokat kell előnyben részesíteni. Megfelelő ellenőrzési intézkedések és jogszabályok révén korlátozni kell az ilyen gyakorlatokat, amelyek ellentétesek a fenntartható közlekedéspolitika célkitűzéseivel;

17. rámutat arra, hogy a valóban környezetbarát közlekedési módok azok, amelyek nemcsak a kibocsátásokat csökkentik, hanem emellett teret, időt és energiát takarítanak meg. A gyalogos és kerékpáros közlekedés mellett ilyen a vasúti közlekedés, a gyorsbuszhálózat (BRT) és a magas kihasználtságú járművek (HOV) számára fenntartott forgalmi sáv is. Ezért a nagyvárosi területeken és a nagyobb városokban a közösségi közlekedés gerincét a helyi érdekű vasútnak, a metrónak, a villamosnak és az alacsony kibocsátású busznak, különösen a BRT-rendszernek kell képeznie;

Mobilitás és közösségi közlekedés mint a helyi és regionális önkormányzatok alapvető feladata

18. emlékeztet arra, hogy a forgalom jelentős része annak eredménye, hogy a lakóhelyen nem lehet minden igényt kielégíteni. Szakpolitikai célként ezért valamennyi áru és szolgáltatás hozzáférhetőségét kell kitűzni, különösen az egészségügy, az oktatás, a sport, a kultúra és a szociális támogatás területén, nem pedig a mobilitást önmagában. Az RB ugyanakkor utal arra, hogy azok a területi változások, amelyek elősegítik a vidéki térségek elnéptelenedését megelőző, jól működő városi-vidéki összeköttetéseket, hosszú távon valósulnak meg, ezért eseti korrekciós intézkedéseket is kell hozni a közlekedési rendszerben;

19. úgy véli, hogy a területrendezésnek és a közlekedéspolitikának azt az alapvető célt kell szolgálnia, hogy a legszélesebb körű lehetőségeket biztosítsa az igények kielégítésére, minimális közlekedési igény mellett. A második célkitűzés a közlekedés volumenének racionalizálása, különösen a közlekedés észszerű összetétele révén, hogy a lehető legalacsonyabb szinten maradjanak a közlekedés külső, a helyi és regionális önkormányzatokat terhelő költségei. Hangsúlyozza továbbá, hogy a Covid19-világjárvány során tapasztalt nagyobb mértékű távmunka lehetőséget kínálhat a vidéki területeknek arra, hogy nagyobb rugalmasságot biztosítsanak a munkavállalóknak lakóhelyük megválasztásában;

20. megjegyzi, hogy a Covid19 miatt egyre gyakoribb távmunka következtében új trend van kialakulóban, amely afelé mutat, hogy kisebb az igény a távolsági mobilitás iránt. Úgy véli, hogy ez a trend tartós is lehet, ha olyan koncepciók megvalósításával ötvözzük, mint amilyen a „15 perces város”;

21. emlékeztet arra, hogy a tömegközlekedési hálózatoknak minél előbb figyelembe kell venniük az új lakóövezeteket vagy az újonnan kialakulóban lévő településmintákat, és már a korai szakasztól kezdve biztosítaniuk kell ezek megközelíthetőségét, mivel mihelyst az emberek autót vesznek, hajlamosak azt használni; az új lakóövezetekben már attól a pillanattól kezdve biztosítani kell a tömegközlekedést, hogy az első lakó beköltözött új otthonába;

22. hangsúlyozza, hogy korlátozni kell a szuburbanizációt, amely gyors ütemben halad előre a periférikus városi területeken a városközponttól néhány tucat kilométerre is kiterjedve. Minél nagyobb az érintett terület, annál súlyosabb a probléma. Ezért fontos visszatérni egy olyan településszerkezethez, amely a nagyobb népsűrűségen és olyan központok hálózatán alapul, amelyekben a kulcsfontosságú funkciók megfelelő nagyságú, megtervezett központokban találhatóak, és ezek a központok egy hatékony közlekedési hálózathoz kapcsolódnak. Fontos továbbá, hogy az új lakóövezeteket tömegközlekedési csomópontokkal együtt tervezzék meg;

23. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ne csak a városi közlekedés szervezésére irányuló új beruházásokhoz biztosítson finanszírozást, hanem az elavult és nem hatékony megoldások átalakításához is. Ezeknek a beruházásoknak elsősorban a vasúti rendszerek korszerűsítésére, a vasúti biztonságra és a digitalizációra kell irányulniuk, és ezáltal gyorsabb, biztonságosabb és kényelmesebb közlekedési rendszereket kell eredményezniük. Emellett a javasolt beruházások kiterjedhetnek olyan szempontokra is, mint az ütközés veszélyét kiküszöbölő útvonalak a városokban a gépjárművek számára, a hatékonyabb területhasználatot lehetővé tevő városi utak, a közlekedés iránti igény csökkentése, a hatékony közlekedésmódok arányának növelése a közlekedésben, valamint a közlekedés külső költségeinek csökkentése. Az ilyen intézkedések egyrészt előmozdítják a kollektív közlekedés és az alternatív, nem egyéni autós közlekedés választását, másrészt csökkentik azt az illúziót, hogy a külvárosokból autóval történő utazások egyszerűek és olcsók, mivel azok külső költségeit valójában a város lakói viselik;

A közlekedés megfelelő összetétele és a külső költségek internalizálása mint az uniós finanszírozás előfeltétele a régiókban

24. úgy véli, meg kell vizsgálni annak lehetőségeit, hogy például az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, a Modernizációs Alap, illetve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz révén fokozzák a fenntartható mobilitásra irányuló beruházásokat. Fontos továbbá, hogy a városi csomópontokhoz vagy a transzeurópai közlekedési hálózatok (TEN-T) csomópontjaihoz való hozzáférést javító infrastruktúrába történő beruházások révén növekedjen a mobilitás, valamint hogy ezek a csomópontok prioritást élvezzenek;

25. alapvető kihívást lát abban, hogy növeljük az olyan közlekedés arányát, amely kevésbé környezetszennyező, azaz kevesebb energiát és teret igénylő közlekedési módok révén történik. Ezért a fenntartható és innovatív mobilitási módok szerves részét képezhetik a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében benyújtott reformoknak. Ezt azt jelenti, hogy megfelelően kell alkalmazni a különböző közlekedésmódokat ahhoz, hogy a „szennyező fizet” elvvel összhangban a lehető legnagyobb hasznot lehessen elérni, és így a társadalom számára minél alacsonyabbak maradjanak a költségek;

26. sürgeti, hogy fejezzék be a közlekedés külső költségeinek internalizálásával kapcsolatos munkát, hogy a felhasználók a közlekedési eszközök kiválasztásakor a társadalom jólétére is tekintettel legyenek. Ez különösen igaz a közúti forgalom tényleges költségeinek figyelembevételére, amelyeket jelenleg jelentősen alábecsülnek. E tekintetben a jobb egyensúly jelentősen elő fogja mozdítani a legalacsonyabb külső költséggel járó közlekedési eszközök, például a vasúti közlekedés és a gyorsbuszhálózat (BRT) fokozott használatát. Fontos, hogy a nagyvárosi területeken ezekre épüljön a közösségi közlekedés;

27. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a tömegközlekedés költségeinek versenyképességét az utasok szempontjából. Mivel az autóközlekedés a külső költségek legnagyobb forrása, a tömegközlekedés vonzerejét kellően magas szintű közfinanszírozással kell biztosítani, amelyet részben az egyéni gépjárműközlekedés költségeinek internalizálásából származó bevételekből kell finanszírozni;

28. hangsúlyozza, hogy a vasút mint a regionális mobilitás gerince nagyban hozzájárul a területi kohézióhoz. Kéri, hogy fokozzák a városi vasúti csomópontokba történő beruházásokat, integrálják jobban ezeket a csomópontokat a TEN-T hálózatba, javítsák a határokon átnyúló összeköttetéseket, valamint fejlesszék tovább az „utolsó mérföld” infrastruktúrát, hogy jobban integrálni lehessen a vasutat a városi és elővárosi mobilitási láncokba ⁽³⁾.

29. kiemeli, hogy más fenntartható tömegközlekedési módokat – például az alacsony kibocsátású buszokat – is támogatni kell, mivel segítenek a városok zsúfoltságának csökkentésében, a kibocsátáscsökkentésben és az európai zöld megállapodás éghajlati céljainak teljesítésében. Ehhez elengedhetetlen, hogy gazdasági ösztönzőket biztosítsunk a flották megújításához, a tiszta technológiák bevezetéséhez és az infrastrukturális beruházásokhoz (amilyenek például a magas kihasználtságú járművek számára fenntartott forgalmi sávok a nagyvárosi területeken, a szállítást megkönnyítő közlekedési csomópontok, a be- és kiszállóhelyek, a P+R parkolók stb.);

30. nagyobb arányú finanszírozási eszközöket kér a városi tömegközlekedés számára az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből, a Kohéziós Alapból és az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, és azok gyorsabb igénybevételét, valamint a finanszírozás regionális és helyi szintű hatásának növelését szorgalmazza. Ezek az alapok döntő fontosságúak lesznek a városi szintű operatív és műszaki megoldások megvalósítása, valamint a fenntartható és környezetbarát megoldások biztosítása szempontjából;

31. kéri, hogy a következő, 2021–2027-es pénzügyi keretben a városi mobilitás támogatása elsősorban a regionális önkormányzatokon és azok operatív programjain keresztül történjen, és hogy ennek keretében jobban kössék össze a városi mobilitást az elővárosoknak, illetve a nagyvárosi régiók vidéki területeinek a közlekedésével, hogy ezáltal jól működő, integrált közösségi közlekedési rendszerek jöjjenek létre. Az összehangolt, eredményes és hatékony eljárás érdekében fel kell használni a regionális önkormányzatok gazdag tapasztalatait, ismereteit és kapacitásait;

32. ezzel összefüggésben támogatja, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról szóló (a COM (2020) 452 final dokumentummal módosított) európai bizottsági rendeletjavaslatban (COM(2018) 372 final) szereplő 2. szakpolitikai célkitűzés („Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával”) keretében támogatható legyen a fenntartható, környezetbarát tömegközlekedés, ami elősegíti a levegőtisztaság javítását és a zajcsökkentést, és sokat segít a nagyvárosi régióknak abban, hogy teljesíteni tudják a zöld megállapodás céljait és sikeresen átálljanak a klímasemleges működésre;

A tömegközlekedési szolgáltatások minősége, a válsághelyzetekre való felkészülés és a biztonság kérdése különféle veszélyek, például járványok esetén

33. rámutat arra, hogy biztosítani kell a tömegközlekedés minőségének magas színvonalát annak érdekében, hogy az versenyképes legyen az egyéni gépjármű-közlekedéssel. Ebben döntő jelentőségű tényezők többek között: a területi hozzáférhetőség, üzemidők és járatsűrűség, pontosság és megbízhatóság, versenyképesség a menetidőt, a közvetlen összeköttetéseket, illetve az egyszerű átszállási lehetőségeket, valamint a közlekedési eszközök kényelmét is biztonságát tekintve;

⁽³⁾ CdR 2633/2020. sz. vélemény (HL C 440., 2020.12.18., 183. o.).

34. rámutat arra, hogy a Covid19-világjárvány által okozott kritikus helyzet miatt a nagyvárosi régiókban megfordult a trend, és az emberek elfordultak a tömegközlekedéstől: ismét inkább autóval akarnak közlekedni, és sok esetben egyedül ingáznak. Ugyanakkor a nagyvárosi régióknak komoly beruházásokat kell végrehajtaniuk, amikor megelőző higiéniai intézkedéseket alkalmaznak a tömegközlekedési járművekben. A magasabb költségek azonban nem eredményezték a tömegközlekedést igénybe vevő utasok számának növekedését, és ezek a régiók komoly jegyárbevételektől estek el. Ráadásul jelentősen csökkentek a nagyvárosi régiók regionális költségvetései, mivel a Covid19-világjárvány miatt a közszférában nem áll rendelkezésre elegendő forrás. Ezért pénzügyileg kompenzálni kell a nagyvárosokat, nekünk pedig le kell vonnunk a tanulságokat és olyan ellenálló tömegközlekedési rendszereket kell kifejlesztenünk, amelyek a következő lehetséges válság idején méltányos választási lehetőséget jelenthetnek;

35. kéri, hogy a Méltányos Átállást Támogató Alapot használják fel arra, hogy támogatják a városokat és a nagyvárosi térségeket a dekarbonizált közösségi közlekedésre való átállásban;

36. közös, uniós szintű közbeszerzési pályázatokat javasol olyan környezetbarát minibuszok beszerzésére is, amelyeket elsősorban idősek, fogyatékkal élők és iskolás gyermekek szállítására használnának, akiknek még inkább testre szabott megoldásokra van szükségük. Ezek a minibuszok utaskilométerenként drágábbak, mint a nagyobb járművek, és hosszabb értékcsökkenési idővel rendelkeznek, de ugyanolyan fontosak a teljesen tiszta tömegközlekedési hálózat szempontjából;

37. rámutat arra, hogy a hatékonyság szempontjából kulcsfontosságú a tömegközlekedés térbeli, szervezeti és díjszábási integrációja. Ez különösen fontos a nagyvárosi területeken, a fővárosok térségében és a nagyobb városi agglomerációkban, amelyekben az ingázás, a városon belüli, elővárosi és helyi közlekedés, valamint a távolsági közlekedés egyidejűleg van jelen, de a vidéki térségekben is, ahol épp a tömegközlekedési járatok sűrűsége jelenthet problémát. Az integráció azt jelenti, hogy az egyazon nagyvárosi régió belül működő különböző tömegközlekedési vállalatok, köztük a vasúttársaságok is, közös árképzési rendszert alkalmaznak, és jobb köztük az interoperabilitás. Az integráció magában foglalja a környezetbarát mobilitást és azt is, hogy a tömegközlekedési eszközök megállói könnyen megközelíthetőek legyenek a gépjárművel nem rendelkező emberek számára is, illetve hogy a kevésbé sűrűn beépített elővárosokban a vasúti megállók könnyen megközelíthetőek legyenek autóval;

38. hangsúlyozza, hogy javítanunk kell a vasútállomások létesítményeit is, és intelligens mobilitási központokat kell létrehozunk, amelyek egyfelől logisztikai csomópontok, de egyszerűen olyan találkozási pontok is, amelyek kellemes környezetet teremtenek mind az átszállásokhoz (a közlekedési mód megváltoztatásához), mind az emberi interakciókhoz;

39. felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy a tömegközlekedési szolgáltatókkal együttműködve fel kell gyorsítani a tömegközlekedési információk biztosítását célzó uniós együttműködés kialakítását. Egyszerűbbé kell tenni a tömegközlekedéssel történő utazások megszervezését és lebonyolítását a különböző regionális szolgáltatók honlapjának használata esetén is;

40. javasolja, hogy az Európai Bizottság a tömegközlekedési szolgáltatókkal együttműködve dolgozzon ki és fogadjon el egy olyan európai szintű keretrendszert, amely lehetővé teszi a tömegközlekedés hatékony használatát az európai városokban. Fontolóra kell venni több különböző, hosszú távon fenntartható lehetőséget;

41. felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra a lehetőségre, hogy a tömegközlekedési szolgáltatókkal együttműködve egész Európára kiterjedő keretrendszert dolgozzanak ki a vasúti menetjegyek, valamint az indulási és az érkezési városokban szükséges városi tömegközlekedési jegyek kombinálására (pl. felár formájában). A felhasználók számára nagyon előnyös lenne egy egységes platform vagy mobilalkalmazás, illetve fizetési rendszer. A különböző tagállamokban már alkalmaznak ilyen megoldásokat, és egy ilyen lehetőség Unió-szerte történő bevezetése megkönnyítené az utazások megtervezését;

42. alapvető megoldást kér arra a problémára, hogy a vasúti szolgáltatók indokolatlanul magas díjakat szabnak ki a közlekedési vállalatok és így az utasok számára is az EU-n belüli országhatárok átlépése esetében. Az ilyen díjak nem haladhatják meg a hálózatváltás tényleges műszaki költségeit, amennyiben felmerülnek ilyenek. Ellenkező esetben el kell törölni őket. Ez az egyik előfeltétele annak, hogy a távolsági vasúti szolgáltatások újra versenyképessé váljanak. Ez pedig hozzájárul ahhoz, hogy az utazás célját jelentő városban növekedjen a tömegközlekedési eszközök használata;

43. hangsúlyozza, hogy egész Európára kiterjedő szabványokat kell kidolgozni a speciális veszélyek – többek között a világjárványok – megelőzésére és felderítésére, valamint olyan eljárásokat, amelyek ilyen veszélyek esetén biztosítják a biztonságos személyforgalmat. A *fenntartható és intelligens mobilitást elősegítő uniós stratégia* kidolgozása során, amely az „Útiterv az egységes európai közlekedési térség megvalósításához – Úton egy versenyképes és erőforrás-hatékony közlekedési rendszer felé” című fehér könyvet váltja fel, fel kell használni azokat a tapasztalatokat és bevált intézkedéseket, amelyeket az EU számos régiójában és városában hoztak a Covid19 következményei elleni küzdelem érdekében ⁽⁴⁾.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁴⁾ Az ütemtervnek megfelelően nyilvános konzultációkra kerül sor A *fenntartható és intelligens mobilitást elősegítő stratégia* tárgyában (a vélemény közzététele 2020. szeptember 23-ig) (Ares(2020)3438177 – 2020.7.1.): <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12438-Sustainable-and-Smart-Mobility-Strategy>.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A Bizottság jelentése a „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című bizottsági közlemény végrehajtásáról

(2021/C 37/10)

Előadó: Ángel Victor TORRES PÉREZ (ES/PES), a Kanári-szigetek kormányának elnöke

Referenciaszöveg: A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak a „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című bizottsági közlemény végrehajtásáról

COM(2020) 104 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. emlékeztet arra, hogy a legkülső régiók a Karib-térségben, az Indiai-óceán és az Atlanti-óceán térségében található nyolc szigetből és szigetcsoportból, valamint az Amazonas vidékén található elszigetelt területből álló hat francia tengerentúli területet (Guyana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion és Saint-Martin), két portugál autonóm régiót (Azori-szigetek és Madeira) és egy spanyol autonóm közösséget (Kanári-szigetek) foglalnak magukban, amelyek mind egy sor állandó hátránnyal küzdenek, melyek távoli fekvésükből, elszigeteltségükből és kis méretükből adódnak és visszafogják a fejlődésüket;
2. üdvözli az Európai Unió (EU) által a legkülső régiók iránt vállalt elkötelezettséget, amely az Európai Bizottság „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című, 2017. október 24-i közleményében (a továbbiakban: a közlemény) fogalmazódott meg, és amelyet az Általános Ügyek Tanácsa is megerősített a 2018. áprilisi következtetéseiben, ahol felkérte az Európai Bizottságot, hogy folytassa a legkülső régiókra vonatkozó egyedi intézkedések elfogadását az EUMSZ 349. cikkével összhangban;
3. üdvözli a 2020 márciusában közzétett időközi jelentést (a továbbiakban: a jelentés), amely áttekinti a közlemény végrehajtása terén elért előrehaladást;
4. sajnálatát fejezi azonban ki amiatt, hogy a jelentés nem nyújt részletes értékelést az e régiókkal kapcsolatos stratégiáról, és nem ad lehetőséget a fejlesztésükhöz szükséges alapvető politikákból – például a kohéziós politikából és különösen az EU szociális pilléréből – kimaradt intézkedések pótlására;
5. elismeri, hogy ezt a stratégiát a Covid19-világjárvány súlyos következményeinek fényében ki kell igazítani, mivel az erősebb hatásokkal járt ezeken a területeken, amelyek nagymértékben függnek a turizmustól és a külvilággal fenntartott kapcsolatoktól, és amelyeken a gazdaság helyreállítása várhatóan hosszabb időt vesz igénybe;
6. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi körülmények között támogatni kell a legkülső régiók ipari ágazatát, és hogy az állami támogatások és a fiskális eszközök megfelelő európai keretének alapvető szerepe van abban, hogy ezekben a régiókban fokozzák a vállalkozások versenyképességét és előmozdítsák a munkahelyteremtést;
7. emlékeztet arra, hogy a társadalmi kérdések mindig is a legkülső régiók előtt álló kihívások középpontjában álltak, amelyeket a jelenlegi válság azok munkaerőpiacára gyakorolt pusztító hatása tovább fokozott, ez pedig megerősíti, hogy az e régiókra irányuló stratégiák középpontjába a növekedést és a foglalkoztatást kell helyezni. A legkülső régióknak új orientációra van szükségük, megerősített társadalmi dimenzióval és meghatározva a jelenlegi helyzettel való megküzdést célzó egyedi intézkedéseket;
8. üdvözli az Európai Bizottságnak a legkülső régiókkal partnerségben való együttműködés iránti elkötelezettségét, és hangsúlyozza annak fontosságát, tekintettel arra, hogy ezek a régiók nehezen tudnak megbirkózni a Covid19-világjárvány következményeivel;

9. emlékeztet a legkülső régiók kiszolgáltatott helyzetére, amelyet a világjárvány tovább súlyosbított, és hangsúlyozza, hogy az uniós helyreállítási terv keretében biztosítani kell e régiók megfelelő, valós helyzetükkel és szükségleteikkel összhangban lévő kezelését;
10. hangsúlyozza, hogy az EU külpolitikájának fejlesztése során meg kell védeni a legkülső régiók érdekeit, és kéri, hogy a brexit legkülső régiókra gyakorolt kedvezőtlen hatásait vegyék figyelembe az Egyesült Királysággal kötött jövőbeli uniós megállapodásban, tekintettel az e különösen kiszolgáltatott helyzetű régiókra gyakorolt hatásokra;
11. hangsúlyozza, hogy a REACT-EU keretein belül a legkülső régiókban finanszírozott projekteknek a Covid19-válság által leginkább sújtott ágazatok, például az idegenforgalmi ágazat kihívásait kell kezelniük, az – egyebek mellett digitális – összekapcsoltsággal összefüggő ágazatok beruházásainak megerősítésével, a zöld és a kék gazdasággal, valamint az olyan képességekbe és kompetenciákba történő beruházásokkal, amelyek lehetővé teszik a munkahelyteremtést és a világjárvány okozta változásokhoz való alkalmazkodást;
12. üdvözli az Európai Bizottság aziránti kifejezett elkötelezettségét, hogy az európai zöld megállapodás keretében különös figyelmet fordítson a legkülső régiókra, figyelembe véve e régiók éghajlatváltozással és természeti katasztrófákkal szembeni kiszolgáltatottságát, valamint olyan kivételes értékeit, mint például a biodiverzitás és a megújuló energiaforrások, és reméli, hogy mindennek érdekében célzott intézkedéseket fognak el;
13. javasolja a környezetvédelmi célkitűzések és a legkülső régiókban felmerülő magas társadalmi költségek közötti egyensúly megőrzését és azt, hogy a nemzetközi tárgyalások keretében az Európai Bizottság ismerje el a legkülső régiók sajátosságait, és zárja ki a legkülső régiók és más uniós tagállamok közötti járatokat a kibocsátáskereskedelmi rendszerből. Hiányoznak az e régiókra vonatkozó kivételek a tengeri és a légi közlekedésnek a kibocsátáskereskedelmi rendszerbe történő beépítését célzó tervekben, ami erősen negatív hatást gyakorolhat gazdasági és társadalmi helyzetükre;
14. üdvözli az Európai Bizottság, a tagállamok és a legkülső régiók elnökeinek konferenciája közötti megerősített partnerséget, amely gyümölcsöző és állandó párbeszédet tesz lehetővé olyan platformok és egyedi munkacsoportok keretében, amelyek a problémák azonosításával, a megoldások keresésével és az európai politikák legkülső régiókban történő alkalmazására vonatkozó stratégiai tervezéssel foglalkoznak;
15. üdvözli, hogy a többszintű kormányzásnak köszönhetően az Európai Bizottság 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó javaslatainak nagy részében egyedi intézkedések vonatkoznak a legkülső régiókra;
16. megállapítja, hogy – tekintettel a kedvező eredményekre – az Európai Bizottság és a legkülső régiók közötti megerősített és állandó párbeszédet fenn kell tartani az e régiók helyzetét figyelembe vevő, megfelelő politikák kidolgozására irányuló jövőbeli tevékenységek során;
17. emlékeztet arra, hogy alkalmazni kell az Európai Bizottság 2017. évi közleményében javasolt testreszabott intézkedéseket, tekintettel arra, hogy e területek számos ágazatot illetően sérülékenyek;
18. emlékeztet arra, hogy az Európa jövőjéről szóló konferencián meg kell őrizni a legkülső régiók megkülönböztetett jogállását, hogy e régiók továbbra is tisztességes és kiegyensúlyozott módon részt vehessenek az EU fejlődésében;

A legkülső régiók adottságainak kiaknázása

Kék gazdaság

19. emlékeztet arra, hogy a legkülső régiók tengeri területe a foglalkoztatás, a gazdasági tevékenységek és a fejlődés szolgálatába állítható jelentős előnyt jelent, amelyet meg kell védeni és ki kell használni;
20. üdvözli a *legkülső régiók fenntartható kék növekedésben rejlő lehetőségeinek feltárásáról* szóló európai bizottsági tanulmányt és azt, hogy ennek következtetései szerepelnek a közleményben;
21. emlékeztet a 2018 februárjában elfogadott véleményére, amelyben hangsúlyozta, hogy az EU-nak több pénzügyi támogatást kell nyújtania a legkülső régiók számára a tengeri és tengerészeti erőforrásaik fejlesztésére irányuló fellépésekhez, valamint ambiciózus beruházások elvégzéséhez, figyelembe véve a munkahelyteremtési és az ökoszisztémák védelmével kapcsolatos potenciált;
22. úgy véli, hogy a legkülső régiókban a halászati flotta felújítását továbbra is korlátozza az európai jogszabályok alkalmazása, és úgy véli, hogy további erőfeszítésekre van szükség a halászatra vonatkozó állami támogatásokról szóló felülvizsgált iránymutatások és az ETHA közötti fokozottabb összhang biztosítása érdekében azért, hogy a legkülső régiók halászflojtáinak felújítása ez utóbbi keretében támogatható legyen;

23. emlékeztet arra, hogy az óceánokról és tengerekről szóló, 2019. november 19-i tanácsi következtetések a legkülső régiók védelmét szorgalmazzák, tekintettel azok éghajlatváltozással szembeni kiszolgáltatott helyzetére, hangsúlyozva a tengeri és a halászati politika fontosságát a fenntartható gazdasági tevékenységek fejlesztése szempontjából;

24. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a legkülső régiók többletköltségekre vonatkozó kompenzációs tervekre irányuló kérelmét nem vették figyelembe, és támogatja az összegek és az ezekre vonatkozó felhasználási feltételek kiigazított és rugalmas alkalmazására irányuló kérelmüket;

Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

25. emlékeztet arra, hogy a legkülső régiókban a mezőgazdaság létfontosságú ágazatnak számít a gazdaság és a foglalkoztatás szempontjából – ahogyan azt az EU is elismerte, amikor a POSEI révén különleges bánásmódot állapított meg; és hangsúlyozza, hogy az ágazat jelentős hozzájárulást és hozzáadott értéket nyújtott a Covid19-válság során, segítve az élelmiszer-önellátás biztosítását, előnyben részesítve a rövid ellátási láncokat és kielégítve a megnövekedett lakossági keresletet;

26. támogatja a legkülső régiókra vonatkozó konkrét kivételek fenntartását a KAP első pillérében, különös tekintettel a függetlenítésre és a támogatáscsökkentési rendszerre;

27. sajnálja azonban, hogy a többéves pénzügyi keretről szóló javaslat az EMVA keretében csökkentette a legkülső régiók társfinanszírozását;

28. megállapítja, hogy a Covid19-válság súlyos problémát okozott a legkülső régiókban az élelmiszer-elosztás szempontjából, elutasítja, hogy a jövőbeli pénzügyi időszakban csökkentsék a KAP e régiókra vonatkozó költségvetési előirányzatait, és kéri a jelenlegi POSEI-juttatások visszaállítását;

29. emlékezteti az Európai Bizottságot, hogy a harmadik országokkal megtárgyalt kereskedelmi megállapodásoknak tartalmazniuk kell egy külön fejezetet a legkülső régiók szempontjából különös jelentőségű kérdésekről;

30. támogatja a legkülső régiók azon kérését, hogy az Andok és Közép-Amerika országaival kötött kétoldalú banánimport-megállapodásokat illetően 2020 utánra hosszabbítsák meg a stabilizációs mechanizmust, és hogy az automatikusan életbe lépjen, ha az országok valamelyike túllépi a kijelölt küszöböt;

Biológiai sokféleség

31. üdvözli, hogy az Európai Bizottság zöld megállapodása elismeri a legkülső régiók egyedülálló biodiverzitásának kiemelt értékét és azt, hogy a biológiai sokféleség csökkenésének egyik fő okát az éghajlatváltozással kapcsolatos veszélyek jelentik;

32. üdvözli, hogy a LIFE 2014–2020 programban egyedi pályázati felhívások szerepelnek a legkülső régiók biológiai sokféleségének megőrzésére, védelmére és kiaknázására, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozóan;

Körforgásos gazdaság

33. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a körforgásos gazdasággal kapcsolatos intézkedéseiben vegye figyelembe az elszigeteltséggel, a távoli fekvéssel és a nagymértékben a turizmuson alapuló gazdasági modelljük miatt rájuk nehezedő nagy nyomással jellemezhető legkülső régiók sajátosságait;

34. bízik benne, hogy egy ad hoc platform lehetővé teszi a legkülső régiók esetében az oda és az onnan kifelé irányuló hulladékszállítás ellenőrzésére szolgáló intézkedések kidolgozását, támogatva a megfelelő hulladékgazdálkodást és e régiók azon célját, hogy „hulladéktmentes” régiókká váljanak;

35. elismeri, hogy a legkülső régiókban a hulladékgazdálkodás összetett és magas költségekkel jár, és hogy az infrastrukturális beruházásokat a körforgásos gazdaságra való áttérés megkönnyítése érdekében támogatni kell, többek között az ERFA-n keresztül;

Éghajlatváltozás

36. támogatja a legkülső régiók elkötelezettségét a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésével kapcsolatos uniós célkitűzések iránt, és emlékeztet e régiók éghajlatváltozással szembeni kiszolgáltatott helyzetére;

37. úgy véli, hogy az európai zöld megállapodás ambíciói összhangban állnak a közlemény rendelkezéseivel, üdvözlí annak külön említését, és reméli, hogy ez a hivatkozás lendületet fog adni a legkülső régióknak a semleges gazdaság felé történő igazságos átmenetéhez;

38. kéri, hogy a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése terén tett valamennyi intézkedést átfogóan értékeljenek és kezeljenek, méltányos egyensúlyra törekedve a megkerülhetetlen környezetvédelmi szempontok, valamint a polgárok általi hozzáférhetőség és e régiók gazdasági fennmaradásának szükségessége között;

39. rámutat, hogy a Méltányos Átállást Támogató Alap jogosultsági kritériumait megfelelőbben ki kell igazítani, a legkülső régiók helyzetét pedig figyelembe kell venni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó hosszú távú uniós stratégiai jövőképben;

Energetikai átállás

40. üdvözlí a megújuló energiaforrásokról szóló irányelvnek a legkülső régiók javát szolgáló intézkedéseit és a „Tiszta energia az EU szigetei számára” kezdeményezést, és ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy folytassa az ezzel kapcsolatos munkát;

41. emlékeztet arra, hogy a legkülső régiók az egyedüli olyan régiók, amelyek fosszilis tüzelőanyagoktól függnek és olyan elszigetelt energiarendszerekkel rendelkeznek, amelyeket nem lehet összekapcsolni az európai hálózatokkal; sajnálja továbbá, hogy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz nem alkalmazható sajátos helyzetükre. Úgy véli, hogy a legkülső régiókat be kell vonni a méltányos átállást támogató mechanizmusba, és jogosultnak kell lenniük a tiszta tüzelőanyagok felé történő energetikai átmenetet támogató intézkedésekre;

Kutatás és innováció

42. nagyra értékeli, hogy az Európai Bizottság kiemelten kezeli a legkülső régiókat az innováció terén, azzal a céllal, hogy kiemelje azokat a lehetőségeket, amelyeket az innovatív megoldások tesztelésében – a kiválóság elérésének egyik módjaként – kínálnak, és hogy megerősítse az értékláncokat;

43. üdvözlí a jelenlegi Horizont 2020 programban a legkülső régiókra irányuló konkrét koordinációs és támogatási intézkedés elindítását, és rámutat arra, hogy a jövőbeli K+F+I keretprogramok kidolgozásakor figyelembe kell venni a FORWARD előkészítő intézkedés következtetéseit, a közleményben bejelentett módon;

Szociális ügyek, foglalkoztatás, oktatás és képzés

44. úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak a szociális jogok európai pillérének végrehajtására irányuló cselekvési terv keretében előterjesztett kezdeményezésekben szem előtt kell tartania a legkülső régiókat, előmozdítva az esélyegyenlőséget, a munkaerőpiachoz való hozzáférést, a tisztességes munkafeltételeket, valamint a szociális védelmet és a társadalmi befogadást;

45. kiemeli, hogy a Covid19-világjárvány által okozott válság óriási hatást gyakorol a legkülső régiók foglalkoztatására és a szegénységi szint jelentős növekedésére, melynek oka az, hogy alapvető ágazatokban leállt a gazdasági tevékenység és csökkent az üzleti forgalom, valamint azt, hogy még jobban meg kell erősíteni az új tevékenységi körök létrehozásának és a hagyományos ágazatokban a foglalkoztatás fenntartásának támogatására szolgáló konkrét eszközöket;

46. kéri, hogy hozzanak intézkedéseket a legkülső régióknak az Erasmus+ program valamennyi cselekvésében való részvételének fokozása érdekében, és hogy mozdítsák elő az e régiók és harmadik országok – különösen szomszédai – lakosai és szervezetei közötti együttműködést és mobilitási csereprogramokat;

47. reméli, hogy az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap kellő rugalmassággal támogatást nyújt majd abban az esetben, ha egy jelentős szerkezetátalakítás számottevő hatással lesz e régiók gazdaságára;

Megközelíthetőség a versenyképesség, a vállalkozások és az egységes piacba történő beilleszkedés érdekében

48. figyelmeztet arra, hogy a jelenlegi válság óriási hatással volt e távoli területek légi úton való megközelíthetőségére, valamint arra, hogy az összekapcsoltságot a válság előtti szinten kell tartani, mivel e területek teljes mértékben a tengeri és légi közlekedéstől függenek;

49. sürgeti, hogy az uniós piaccal való, illetve a régiókon belüli és azok közötti fizikai és digitális összeköttetések hiányosságainak csökkentését célzó politikák kidolgozása, elfogadása és végrehajtása során vegyék figyelembe a legkülső régiók távoli fekvését, földrajzi elszigeteltségét és elszórt elhelyezkedését;

50. emlékeztet arra, hogy a légi úton történő megközelíthetőség az idegenforgalmi ágazat versenyképességének is nélkülözhetetlen eleme, márpedig a turizmus e régiók többségében a gazdaság fő motorja, amelyet különösen sújtanak a Covid19-világjárvány következményei. Ezért felkéri az Európai Bizottságot, hogy a legkülső régiók fizikai megközelíthetőségének javítását célzó politikák meghatározásakor vegye figyelembe ezt a szempontot;

51. üdvözli a legkülső régiók összeköttetési igényeiről szóló tanulmány elkészítését, valamint hogy az Európai Bizottság figyelembe vette hiányosságait és a kikötőktől és repülőterektől való függőségüket, intézkedéseket javasolva az ERFA és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) keretében; úgy véli azonban, hogy ezek az intézkedések elégtelenek, és hogy a közlekedéspolitikát hozzá kell igazítani a legkülső régiók helyzetéhez;

52. rámutat a városi csomópontok zsúfoltságának korlátozását és a fenntartható szárazföldi közlekedési módok előmozdítását célzó beruházások fontosságára;

53. hasznosnak tartja a CEF keretében a gerinchálózatok – többek között tenger alatti kábelek – kiépítéséhez nyújtott támogatást a legkülső régiók tagállamukkal való, egymás közötti, valamint az Unióval és harmadik országokkal való összeköttetése érdekében;

Regionális illeszkedés saját földrajzi területeikbe

54. emlékezteti az Európai Bizottságot, hogy a legkülső régiók saját földrajzi területeikbe való regionális illeszkedése továbbra is kiemelt célkitűzés, és hogy az európai területi együttműködési programok e cél elérésének alapvető eszközei, ezért elengedhetetlennek tartja az e programok számára elkülönített pénzügyi erőfeszítések fenntartását, valamint a legkülső régiókra vonatkozó új elem operatív fejlesztését, anélkül, hogy korlátoznák e régiók hozzáférését a többi elemhez és azok pénzügyi forrásaihoz;

55. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó ETE/Interreg rendelet keretében Európában csökkent a legkülső régiókra vonatkozó társfinanszírozási arány, ami ellentmond annak, hogy az Európai Bizottság 2004 óta stratégiai kérdésként kezeli a legkülső régiók saját földrajzi régiójukba való integrációjának megerősítését;

56. kéri az Európai Bizottságot, hogy az Interreg program keretében támogassa az összes legkülső régió részvételével folytatott közös stratégiai együttműködési projekteket;

57. emlékezteti az Európai Bizottságot, hogy elkötelezte magát egy olyan egyedi, egyszerű és egyértelmű megoldás bevezetése mellett, amely lehetővé tenné az ERFA és a szomszédos harmadik országok pénzügyi eszközeinek közös programozását. Sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy ez a konkrét megoldás továbbra sem került meghatározásra, és sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a 2021 és 2027 közötti programozási időszakban végleg oldja meg ezt a kérdést;

Migráció

58. kiemeli, hogy többek között a legkülső régiókba érkezik a legtöbb, a közvetlen szomszédságból származó illegális bevándorló, és figyelmeztet arra, hogy a migrációs áramlások kezelése jelentős hatással van az általuk folytatott összes közpolitikára, különös tekintettel a befogadási intézkedések végrehajtására és a kísérő nélküli kiskorúak kíséretének kérdésére;

59. emlékeztet az Európai Bizottság azon kötelezettségvállalására, hogy támogatja a legkülső régiókat a migrációs kérdések fenntartható kezelésében, és sürgeti, hogy a Menekültügyi és Migrációs Alapon keresztül vezessenek be egyedi intézkedéseket a 2021 és 2027 közötti pénzügyi időszakra;

Következtetések

60. arra kéri az Európai Bizottságot, az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy az Európa jövőjéről folytatott vitákban és a jövőbeli európai politikák kidolgozásában vegyék figyelembe a legkülső régiókat, biztosítva az EUMSZ 349. cikkének teljeskörű és hatékony alkalmazását.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 10-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU